

ДОНИШГОҶИ МИЛЛИИ ТОҶИКИСТОН

ФАКУЛТЕТИ ТИББӢ

КАФЕДРАИ ТИББӢ - ОИЛАВӢ

**МАҶМУӢИ БАРНОМАҶОИ ТАЪЛИМИИ
КАФЕДРАИ ТИББӢ - ОИЛАВӢ**

**КОМПЛЕКС УЧЕБНЫХ ПРОГРАММ
КАФЕДРЫ СЕМЕЙНОЙ МЕДИЦИНЫ**

Душанбе 2023

Муратгибон : И.в. мудири кафедра Саибова С.Д., дотсентон Назаров Э.И., Қадамалиева М.Д., ассистентон Файзуллоева С. М., Маллаева Н.А., Бахтиёри И. С., Раҳимова П. С.

Мухаррир: Саибова С. Д., дотсент Назаров Э И.

Муқарризон: Мудири шўъбаи ташхиси функционалӣ МДМТ «Истиклол» н.и.т., дотсент Тиллоев А. И., н.и.т., дотсенти кафедраи ҷарроҳии №2- факултети тиббии ДМТ Каримов Т. Н.

Барнома дар ҷаласаи кафедра аз санаи «26» августи 2023сол таҳти № 1, тасдиқ карда шуд.

Барнома дар ҷаласаи ШИМ- и факултет аз санаи «___» _____ 2023сол таҳти суратҷаласаи № ___ тасдиқ карда шуд.

Барнома дар ҷаласаи Шурои олимони ДМТ аз санаи «___» _____ 2023сол таҳти суратҷаласаи №___ тасдиқ карда шуд.

МУНДАРИҶА:

1. БАРНОМАИ ТАЪЛИМӢ АЗ ФАНИ ТАЪЛИМӢ АСОСӢОИ БЕМОРИӢОИ
КӢДАКОНА БАРОИ ДОНИШӢӢӢНИ КУРСИ СЕӢОМИ ИХТИСОСИ 79010100
– КОРИ ТАБОБАТӢ
- 2.

БАРНОМАИ ТАЪЛИМӢ АЗ ФАННИ ТАЪЛИМӢ АСОСҶОИ БЕМОРИҶОИ КӢДАКОНА БАРОИ ДОНИШЧӢӢНИ КУРСИ СЕЮМИ ИХТИСОСИ 79010100 – КОРИ ТАБОБАТӢ

Сарсухан

Илм дар бораи бемориҶои кӢдакона бо калимаи педиатрия ифода меӢбад, ки пайдоиши он аз калимаи юнонӢ гирифта шуда, маънояш (pedios) – кӢдак ва «iatrie» табобат мебошад. Педиатрия - илмест, ки «ҚонунятҶои инкишофу ташаккули кӢдак, сабабҶо ва механизми пайдоиши бемориҶо, инчунин усулҶои муайянкунунию табобат ва пешгирии бемориҶои онҶоро меомӢзонад. Қисми таркибии педиатрияро фанни таълимии асосҶои бемориҶои кӢдакона дар бар мегирад, ки аввалин мудири кафедраи таълими асосҶои бемориҶои кӢдаконаи ДДТТ ба номи АбӢали ибни Сино (солҶои 1953-1963). В.С. Вайл д.и.т., профессор ходими шоистаи илми Ҷумҳурии ШӢравии Сотсиалистии Тоҷикистон буд.

Мақсад ва омӢзиши фанни таълими асосҶои бемориҶои кӢдакона барои ихтисосҶои кори табобатӢ -79010100, кори тибби - ташхисӢ -79010400 донишчӢӢни факултети тиббии ДМТ, ин аз худ кардани хусусиятҶои анатомию физиологии организми кӢдак дар Ҷамаи синну сол, муоинаи кӢдакон ва Ҷамъоварии собиқа (анамнез), семиотикаи (аломатшиносӢ) бемориҶои кӢдакона ва гузоштани ташхис дар кӢдаконро меомӢзад. Ба донишчӢӢн додани дониш ва малакаи клиникӢ дар бораи бемориҶои кӢдакон, боназардошти талаботи тиббӢ, истифодаи дониш Ҷангоми омӢзиши фанҶои клиникӢ ва Ҷангоми фаъолияти корҶои амалӢ. Ин фан асосан дар бораи хусусиятҶои анатомию физиологии организми кӢдак дар Ҷар синну сол, табиати кӢдак, таълим, тарбия ва табобати бемориҶои кӢдакона фикрҶои худро ба донишчӢӢн баӢн мекунад.

Фанни таълими асосҶои бемориҶои кӢдакона аз чор қисм иборат аст:

- 1) аз худ кардани хусусиятҶои анатомию физиологии организми кӢдак дар Ҷар синну сол;
- 2) хусусиятҶои муоинаи кӢдакон ва Ҷамъоварии собиқа (анамнез);
- 3) семиотикаи (аломатшиносӢ) бемориҶои асосие, ки дар синни кӢдакӢ зуд-зуд вомахӢранд;
- 4) ғизой парҶезӢ.

Дар оғози омӢзиши ин фанни таълимии асосҶои бемориҶои кӢдакона донишчӢӢ бояд дарк намояд, ки ин фан таҶкурсии асосии педиатрияи клиникӢ ба Ҷисоб меравад.

Фанни мазкур яке аз қисмҶои таркибии силсилаи фанҶои таҶассусӢ буда, омӢзиши он ҶатмӢ мебошад. Ҷамзамон фанни бемориҶои кӢдакона ба донишчӢӢн ба таври назариявӢ ва амалӢ таълим дода мешавад. Асоси ин

фанро дарк кардани инкишофи таҳаввулотии кӯдак ташкил медиҳад. Барои пурра ва сахт баҳо додан ба ҳолатҳои патологӣ (беморӣ), донишҷӯёни қонуниятҳои инкишофи ҷисмонӣ ва асабию рӯҳии кӯдаки солим зарур аст.

Фанни таълимӣ асосҳои бемориҳои кӯдакони дар соҳаи тиб яке аз нақшҳои муҳимро дар бар мегирад, барои тайёр намудани мутахассисони соҳаи тиб ва донишҷӯёни ихтисосҳои факултети тиббӣ ба нақшаи таълимии донишгоҳ ворид карда шудааст.

Номгӯи мавзӯҳои таълимии таълими асосҳои бемориҳои кӯдакони Мавзӯи 1. Шиносии ба фанни таълимӣ асосҳои бемориҳои кӯдакони.

Мақсади омӯзиши фан. Мавқеи фан дар сохтори таълим.

Сарсухан ба фанни таълими асосҳои бемориҳои кӯдакони. Мавзӯи ва ҳадафҳои омӯзиши таълими асосҳои бемориҳои кӯдакони. Педиатрия ҳамчун илм дар бораи кӯдакони солим ва бемор. Таърихи инкишофи бемориҳои кӯдакони дар Тоҷикистон. Масъалаҳои этика ва деонтология дар педиатрия. Мафҳуми «Саломатӣ», робитаи саломатӣ ва рушди кӯдак. Меъёрҳои арзёбии гурӯҳҳои саломатӣ. Этика ва деонтология дар педиатрия. Масъалаҳои умумии хизматрасонии педиатрӣ ва нигоҳубини кӯдакон. Муассисаҳои таълимӣ профилактикии бачагона. Концепсияи кӯдаки солим. Фаъолияти беморхонаи бачагона. Речаи санитарии гигиенӣ ва эпидемиологӣ. Қоидаҳои гигиенӣ барои беморон дар беморхонаи бачагона. Қоидаҳои махсуси гигиенӣ барои кӯдакон дар соли аввали ҳаёт. Ташкили фаъолияти коркунони тиб дар шӯъбаҳои бачагона. Хуҷҷатҳои тиббии шӯъбаҳои бачагона.

Мавзӯи 2. Давраҳои синни кӯдакӣ ва таснифи онҳо.

Давраҳои инкишофи кӯдак. Таъсири омилҳои генетикии гуногуни беруна ба рушди зани ҳомила ва навзод. Давраҳои дохилибатнӣ ва давраи баъдитавлидӣ. Давраи баъдитавлидӣ ва якчанд давраҳои он. Давраи навзодӣ, ширхорагӣ, боғчагӣ, синни то мактабӣ, синни хӯрди мактабӣ ва калони мактабӣ. Ҳолатҳои сарҳадии навзодон. Системаи иммунӣ дар давраи пеш аз таваллуд. Ҷанбаҳои тиббӣ ва иҷтимоии рушди наврасон. Хусусиятҳои асосии физиологӣ ва хусусиятҳои ҳолатҳои патологӣ дар давраҳои гуногуни ҳаёт.

Мавзӯи 3. Инкишофи ҷисмонии кӯдакон. Усулҳои гузаронидани ченакҳои антропометрӣ ва баҳодиҳии ба инкишофи ҷисмонии навзодон ва кӯдакон.

Методологияи тадқиқоти антропометрӣ. Меъёрҳои баҳодиҳии рушди ҷисмонӣ. Методологияи муайян кардан ва ҳисоб кардани нишондиҳандаҳои инкишофи ҷисмонии кӯдаки солим. Намунаҳои афзоиши вазн ва дарозии

бадан дар соли аввали ҳаёт. афзоиши ҳармоҳаи вазни бадан дар кӯдаки бармаҳал дар соли аввали ҳаёт. Андозаи қад: кӯдакони навзод ва кӯдакони то 2 сола бо истифода аз стадиометри уфуқӣ. Андозаи баландии кӯдакони аз 2 сола бо истифода аз стадиометри амудӣ. Андозаи сар ва қафаси сина. Андозаи вазни бадан дар тарозӯи электронӣ дар навзодон. Андозаи вазни бадан дар кӯдакони калонсол. Усулҳои тахминии ҳисоб: арзёбии баландӣ, арзёбии гирду атрофи сар, таносуби гирду атрофи сина ба гирди сар. Арзёбии вазни бадан. Индекси фарбеҳӣ аз рӯи усули Чулицкая ва Эрисман. Арзёбии инкишофи ҷисмонии кӯдак бо истифода аз ҷадвалҳои сентилӣ. Тағйирёбии инкишофи ҷисмонӣ.

Мавзӯи 4. Хусусиятҳои анатомия физиологии системаи асаб ва ташаккули асабию рӯҳии кӯдакон.

Хусусиятҳои анатомӣ ва физиологии системаи асаб. Омилҳои асосии хавфи пеш аз таваллуд. Хусусиятҳои асосии анатомӣ ва физиологии системаи асаби кӯдаки навзод. Омилҳои хавфи антенаталӣ. Меъёрҳои арзёбии рушди нейробиология. Фаъолияти рефлексҳои шартӣ. Фаъолияти олии асаб. Рефлексҳои ғайришартӣ: рефлексҳои доимӣ, рефлексҳои муваққатӣ. Рефлексҳои сутунмӯҳра. Қоидаҳои умумии муайян кардани рушди нейробиология. Марҳилаҳои рушди нейробиология.

Мавзӯи 5. Муносибати объективии неврологӣ дар навзодон ва кӯдакони ширмак. Инкишофи эмотсия, муошират ва ташаккули нутқ.

Қоидаҳои мониторинги кӯдакон барои инкишофи муътадили системаи асаб. Реҷаи кӯдаки солим. Реҷаи хоб. Аломатҳои хоби солим. Тарбияи равонӣ, эстетикӣ, ахлоқӣ, ҷисмонии кӯдак. Хусусиятҳои инкишофи психомотории кӯдакони навзод, кӯдакони 3-моҳа, 6-моҳа, 9-10 моҳа, 1-1,5-сола, 2-3-сола. Арзёбии ҳолати рефлексҳо: пӯстӣ, виссералӣ, вегетативӣ. Нигоҳубини кӯдаки гирифтори патологияи системаи асаб. Гипертермия. Варакаи ҳарорат. Намудҳои табларза. Қоидаҳои нигоҳубини беморони табларза. Усулҳои умумии клиникӣ, неврологӣ ва лабораторӣ-инструменталии тадқиқот (тадқиқоти моеъи мағзи сар, сабти барқии мушакҳо ва торҳои асаб, электромиография, томографияи компютерӣ, томографияи магнитӣ-резонансӣ, доплерографияи рағҳои хун).

Мавзӯи 6. Семиотикаи осебии системаи марказии асаб дар кӯдакон. Аломатҳо ва алоимҳои осебии СМА дар кӯдакон.

Синдромҳои осеб ва бемориҳои системаи асаб: энтсефалопатияҳо (стигмаҳо), гидросефалия, микросефалия, аненсефалия. Синдроми Даун: этиология, патогенез, зуҳуроти асосии клиникӣ. Фалаҷи мағзи сар:

этиология, патогенез, зуҳуроти асосии клиникӣ. Синдроми менингеалӣ, этиология, патогенез, зуҳуроти асосии клиникӣ. Этиологияи менингит, патогенез, зуҳуроти асосии клиникӣ. Ташхиси дифференсиалии синдроми менинизм, менингитҳои чирку ва серозӣ. Техникаи анҷом додани пунксияи lumbar. Ҳолати пунксияи сутунмӯҳра. Энсефалит. Этиология, патогенез, зуҳуроти асосии клиникӣ.

Мавзӯи 7. Узвҳои ҳис. Инкишофи узвҳои ҳис. Аҳамияти импринтинг дар тарбияи инкишофи асабию рӯҳии кӯдакон.

Инкишофи соҳаи ҳассос. Органҳои эҳсосӣ. Хусусиятҳои анатомӣ ва физиологии узвҳои биниш ва шунавоӣ. Тағйирёбии рефраксия. Фотофобия. Ташаккули биниши бинокулярӣ. Дарки рангҳо. Ҳадди аксар визуалӣ. Муайян кардани функсияи визуалӣ дар навзодон. Канали шунавоии беруна. Муайян кардани шиддати садо дар навзодон. Вазифаи анализатори шунавоӣ. Бӯй. Таҳқиқоти маза. Ресепторҳои ҳассосияти дард. Ҳассосияти пӯст: шаклҳои морфологӣ. Ресепторҳои пӯст: ҳассосияти дард, ҳассосияти ламсӣ, терморесепторҳо, корпускулаҳои Руффинӣ ва конусҳои Краузе. Ҳассосияти дард. Усулҳои муайян кардани ҳассосияти дард.

Мавзӯи 8. Хусусиятҳои анатомию физиологии пӯст ва чарби зери пӯст. Семиотикаи осебии пӯст ва чарби зери пӯст Усулҳои муоинаи пӯст ва чарби зери пӯст.

Хусусиятҳои анатомӣ ва физиологии пӯст дар кӯдакон. Хусусиятҳои сохтори пӯст ва заммимаҳо. Ранги пӯст ва намуди зоҳирӣ. Хусусиятҳои функционалии пӯст дар кӯдакон. Заммимаҳои пӯст. Ғадудҳои равғанӣ. Ғадудҳои арақ. Мӯй. Нохунҳо. Мушкिलоти асосии пӯст. Сафедшавии пӯст. Зардшавии пӯст. Сианози пӯст. Гиперемияи пӯст. Раш дар пӯст. Унсурҳои ибтидоии рағҳо. Унсурҳои дуюмдараҷаи доғ. Қабати чарбуи пӯст. Усулҳои омӯзиши бофтаи чарбуи пӯст. Дараҷаи рушд. Мутобиқати равған. Тургор бофтаҳои нарм. Синдромҳои осеби пӯст ва бофтаҳои чарбуи пӯст. Гиреҳҳои лимфатикӣ. Меъёрҳои арзёбии гиреҳҳои лимфатикӣ. Усули палпатсияи гиреҳҳои лимфаҳои периферӣ. Аномалияҳои конституционии экссудативӣ-катаралӣ. Нигоҳубини кӯдаки гирифтори беморҳои пӯст ва чарбуи пӯст.

Мавзӯи 9. Хусусиятҳои анатомию - физиологии системаи устухону мушак дар кӯдакон. Семиотикаи осебии системаи устухону мушак.

Аҳамияти витамини Д дар устухонбандӣ.

Хусусиятҳои анатомӣ ва физиологии системаи устухон. Хусусиятҳои вобаста ба синну сол тағйирёбии таносуби бадани инсон. Хусусиятҳои сохтори устухон дар кӯдакон. Хусусиятҳои скелет дар кӯдакон. Сохтори косахонаи сар. Сохтори сутунмӯҳра. Қафаси сина. Устухонҳои косӣ. Дастҳои болоӣ ва поёӣ. Дандон. Тартиби хурӯчи дандонҳои кӯдак дар соли

аввали ҳаёт. Тартиби канда шудани дандонҳои кӯдак дар соли дуоми ҳаёт. Қоидаҳои муоинаи бофтаи устухони косахонаи сар. Хусусиятҳои анатомӣ ва физиологии системаи мушакҳо. Хусусиятҳои системаи мушакҳо дар кӯдакон. Нишондиҳандаҳои синну соли меъёрии қувваи миёнаи мушакҳои дасти рост дар кӯдакон. Семиотикаи осебҳо ва бемориҳои системаи устухон. Рахит: этиология, патогенез, тасвири клиникӣ. Дарачаҳои беморӣ. Сколиоз. Семиотикаи осебҳо ва бемориҳои системаи мушакҳо. Гипотония ва гипертонияи мушакҳои дастҳои боло ва поён. Усули муайян кардани аломати Говерс. Нигоҳубини кӯдаки гирифтори бемориҳои узвҳои устухону мушак.

Мавзӯи 10. Хусусиятҳои анатомия физиологии узвҳои нафас дар кӯдакон
Роҳҳои нафас (бини, гулӯ, ҳалқ, нойи нафас, бронхҳо, бронхиолаҳо, алвеолаҳо)

Хусусиятҳои анатомӣ ва физиологии узвҳои нафаскашӣ. Роҳҳои ҳавоӣ. Бронхҳо ва бронхолитҳо. Бофтаи шуш, тартиб ва методологияи таҳлили клиникӣ. Таърихи беморӣ. Анамнези ҳаёт. Санҷиши визуалӣ. Сатҳи нафаскашӣ. Намудҳои нафаскашӣ. Палпатсия. Палпатсияи амиқ ва рӯякӣ. Перкуссия. Қоидаҳои умумии зарбаи қафаси сина. Тартиб ва методологияи таҳлили клиникӣ. Ҷамъоварии шикоятҳо. Муоинаи ҳалқ дар кӯдаки соли аввали ҳаёт. Таҳлили ҳалқ дар кӯдаки калонсол. Аускултатсия. Намудҳои нафаскашии патологӣ. Ҳирсоҳои нафас. Концепсияи норасоии нафас. Усулҳои санҷиши иловагӣ. Бемориҳои роҳҳои нафас.

Мавзӯи 11. Усулҳои муоина ва семиотикаи осебии узвҳои нафас.

Таҳлисиҳои асбобӣ ва лаборатории узвҳои нафас дар кӯдакон.

Семиотикаи вайронкуниҳо. Муайян кардани муқовимати қафаси сина. Қоидаҳои умумии зарбаи қафаси сина. Намудҳои зарбаи мустақим. Тартиби перкуссия. Маълумоти меъёрии перкуссия. Қоидаҳо ва тартиби зарбаҳои топографӣ. Муайян кардани сарҳади болоии шуш аз пеш ва қафо. Муайян кардани паҳноии майдонҳои Koenig. Сарҳадҳои поёнии шушҳо. Қоидаҳои муайян ва тавсифи локализатсияи вайронкунии маълумотҳои перкутанӣ. Тағйирёбии садои зарбӣ (кунд, кунд, қуттӣ). Аускултатсия. Намудҳои патологияи нафаскашӣ (сахт, заиф, бронхиалӣ). Ҳирсоҳои хушк (хурур, садо, ҳуштак). Садои иловагии патологӣ (садои фриксияи плевралӣ). Синдромҳои вайроншавии системаи нафаскашӣ.

Мавзӯи 12. Бемориҳои узвҳои нафас дар кӯдакон. Синдроми носомонии нафас.

Бемориҳои роҳҳои нафас. Бемориҳои шадиди вирусии роҳи нафас. Ринити шадид: аломатҳои клиникӣ. Фарингит шадид: аломатҳои клиникӣ.

Ларингити шадид: аломатҳои клиникӣ. Бугмаи (круп) ғайриҳақиқӣ. Бронхити шадид. Аломатҳои клиникии бронхит. Этиология, аломатҳои асосии морфологӣ ва клиникии тонзиллитҳои катаралӣ, лакунарӣ ва фолликулярӣ. Пневмония, газаки шуш. Пневмонияи шадид: аломатҳои клиникӣ. Плеврит. Этиология, патогенез, аломатҳои асосии клиникӣ. Ёри таъҷилӣ дар ҳолати боздошти роҳҳои нафас. Усулҳои тадқиқоти лабораторӣ, рентгенографияи қафаси сина ва КТ.

Мавзӯи 13. Хусусиятҳои анатомии физиологии узвҳои хунгард дар кӯдакон. Хунгардиши дохилибатнӣ ва навзод.

Хусусиятҳои анатомӣ ва физиологии системаи дилу рағҳо. Хунгардиши дохилибатнӣ. Хунгардиши навзод. Танзими асабҳои системаи дилу рағҳо. Хусусиятҳои функционалии системаи дилу рағҳо. Усулҳои омӯзиши системаи дилу рағҳо. Чамъоварии шикоятҳо. Санҷиши визуалӣ. Пӯрсиш. Инкишофи ҷисмонӣ ва асабҳои равонии кӯдак. Муоинаи ҷисмонӣ. Суръати набз. Муоинаи минтақаи дил. Андозаи фишори хун. Палпатсияи минтақаи дил. Палпатсияи рағҳои калон, артерияҳои периферӣ. Перкуссияи минтақаи дил. Аускултасияи дил. Дарғотҳои дил. Усулҳои ташҳисии дил.

Мавзӯи 14. Усулҳои муоина ва семиотикаи асосии осеби узвҳои хунгард.

Семиотикаи осеби системаи дилу рағҳо (сианоз, рангпардшавӣ, таппиши дил, кӯтоҳии нафас, сулфа, варам, беҳушшавӣ, таппиши дил, набзи патологӣ, ларзишҳои дил, тағйирёбии набз). Усули муайян кардани набз дар рағҳо. Усули муайян кардани таппиши дил. Палпатсияи муайян кардани варамии дил. Методологияи муайян кардани сарҳади кундии дил. Принципҳои кундагии нисбии дил ва андозаи гардиши дил. Худуди кундагии мутлақ ва андозаҳои трансверсивии дил. Васеъ кардани сарҳадҳои тирагии нисбии дил. Пайдарҳамии аускултатсияи дил. Тағйир додани садоҳои дил. Гирҷи дил. Таснифи шуришҳое, ки дар минтақаи дил шунида мешаванд. Гипертонияи артериалӣ. Гипотензияи артериалӣ. Тағйирёбии андозаи дил ва паҳноии рағҳо. Тағйирот дар садоҳои дил. Гирҷи дил. Норасоии дил. Гипертонияи гардиши шуш. Нуқсонҳои модарзодии дил. Марҳилаҳои нокомии дил.

Мавзӯи 15. Хусусиятҳои анатомӣ, физиологӣ системаи хунофарӣ дар кӯдакон.

Ташҳисҳои асбобӣ ва лаборатории системаи хунофарӣ дар кӯдакон

Системаи хун ва рағҳои хунгард. Гемопоз. Давраҳои гемопоз. Омилҳои гемопоз. Функсияҳои хун. Унсурҳои ташаккулёфтаи хун. Навъи хун, омили Rh ва системаи HLA. Хунофарии эмбрионалӣ. Хусусиятҳои анатомӣ ва физиологии мағзи устухон. Тартиб ва методологияи ташҳисии клиникӣ. Диаграммаи гемопоз. Усули палпасия ва перкуссияи испурҷ. Ташҳисии дифференсиалии тағйироти патологӣ дар гиреҳҳои лимфатикӣ.

Перкуссия ва аускултатсияи гирехҳои лимфаҳои қафаси сина. Усулҳои санҷиши иловагӣ. Таҳлили умумии хун. Формулаи лейкоцитҳо. Кроссовери физиологии лейкоцитҳо. Нишондиҳандаҳои лабораторӣ, ки мубодилаи оҳанро тавсиф мекунанд. Марҳилаҳои мубодилаи оҳан. Системаи коагулятсияи хун. Ҳисобкунии хун ва давраҳои синну соли гуногун. Сатҳи таҳшиншавии эритроцитҳо. Хунофарии давраи навзодӣ. Параметрҳои хуни кӯдакони навзод. Параметрҳои хуни кӯдакони бармаҳал. Параметрҳои хуни кӯдакон дар соли аввали ҳаёт. Параметрҳои хуни кӯдакони аз 1 сола боло.

Мавзӯи 16. Усулҳои муоина ва синдромҳои асосии осеби узвҳои хунофар.

Санҷишҳо барои муқовимати девори капиллярҳо. Усули озмоишӣ. Бозгашти лахтаи хун. Вақти тромбин. Бюркер вақти лахташавии хун. Семиотики тағйирёбии хун дар кӯдакони синну соли гуногун. Тағйирот дар ҳуҷайраҳои сурхи хун. Этиологияи камхунӣ, патогенез, тасвири клиникӣ. Таснифи камхунӣ. Хусусиятҳои камхунӣ гуногун. Параметрҳои эритроцитҳо дар баъзе камхунӣ. Эритропоэз. Тағйироти патологӣ дар ҳуҷайраҳои сурхи хун. Синдроми гемолитикӣ. Омилҳои гемолитикии экзоэритроцитҳо. Намунаҳои умумии патогенез ва аломатҳои клиникӣ. Диатези геморрагикӣ. Гемофилия. Ҳуҷайраҳои сурхи хун. Лейкоцитҳо. Формулаи лейкоцитҳо. Гузариши формулаи лейкоцитҳо ба рост ва чап. Лейкоцитозҳои нейтрофил. Эозинофилия. Лимфоситоз. Плателетҳо. Этиологияи пурпура тромбоситопенӣ, патогенез, клиника.

Мавзӯи 17. Хусусиятҳои анатомия физиологии системаи ҳозима дар кӯдакон

Хусусиятҳои анатомӣ ва физиологии системаи ҳозима. Хусусиятҳои физиологии холигоҳи даҳон. Ғадудҳои даҳон. Рефлексҳои макидан ва фуру бурдан. Меъда. Ҳаҷми меъда дар кӯдакони гурӯҳҳои синну соли гуногун. Қобилияти анатомии меъда дар кӯдакон. Сарпӯши мушакҳои меъда. Дастгоҳи секретории меъда. Таркиби ферментҳои меъда. Функсияи мотории меъда дар навзодон ва кӯдакони калонсол. Рӯдаҳо (лоғар ва ғафс). Ташаккул ва нақши флораи бактериявӣ дар рӯда. Хусусиятҳои фазла, вобаста ба синну соли кӯдак. Чигар. Хусусиятҳои анатомӣ ва физиологии чигар дар навзодон.

Мавзӯи 18. Семиотикаи осебии узвҳои ҳозима.

Тартиб ва методологияи ташҳиси клиникӣ. Чамбоварии шикоятҳо. Ихтилоли диспепстикӣ. Таърихи беморӣ. Анамнези ҳаёт. Палпатсияи меъдаю рӯда. Майдонҳои девори пеши шикам. Палпатсияи амиқӣ ва рӯякии девори пеши шикам. Тартиби палпатсия ва меъёрҳои арзёбӣ, аломатҳои хос. Палпатсияи амиқи рӯдаҳо. Усули палпатсияи канорӣ поёни чигар. Аломати Лепин, Аломати Ортнер, Аломати Мусси, Аломати Мерфи. Перкуссияи

девори пеши шикам. Сарҳади ҷигар аз рӯи Курлов. Усули флукуатсия. Усули аускултоаффикатсия. Семиотикҳои осеби узвҳои ҳозима (тағйирёбии иштиҳо, ташнагӣ, зардаҷӯшӣ). Методологияи омӯзиши узвҳои ҳозима.

Мавзӯи 19. Алоимҳои асосии узвҳои ҳозима.

Синдромҳои осеб ва бемориҳои системаи ҳозима. Синдроми "Шиками шадид". Этиологияи пилоростеноз ва пилороспазм, патогенез, ташхиси дифференсиалӣ. Этиология ва патогенези гастритҳои шадид ва музмин. Усулҳои тадқиқот. Синдроми нокомии ҷигар. Этиологияи захми пептикии меъда ва рӯдаи дувоздаҳбарӣ, патогенез, ташхиси дифференсиалӣ. Усулҳои иловагии тадқиқот. Рентгени узвҳои ҳозима. Холесистография. Фибрагастроскопия. Усули рН-метрикии дохили меъда барои омӯзиши функсияи кислотаи меъда. Ҳассосияти антибиотикҳо дар рӯддаҳо. Нишондиҳандаҳои стандартии интубатсияи рӯдаи duodenal. Санҷиши хун барои ташхиси ҷигар. Санҷиши амилазаи пешоб. Таҳлили начосат барои тухми гелминтҳо.

Мавзӯи 20. Хусусиятҳои мубодилаи модаҳо дар кӯдакон

Метаболизм ва энергия. Хусусиятҳои вобаста ба синну сол суръати миёнаи мубодилаи моддаҳои асосӣ. Метаболизми протеин. Ҳазм ва азхудкунии сафедаҳо. Маълумоти лабораторӣ. Истилоҳоти тиббӣ: нормопро테인емия, гиперпротеинемия, гипопро테인емия, диспротеинемия. Протеини С-реактивӣ. Синдромҳо ва бемориҳо. Метаболизми чарб. Хусусиятҳои мубодилаи чарбҳо дар кӯдакон. Маълумоти стандартӣ дар бораи миқдори рағанҳо ва карбогидратҳо дар хуни кӯдакон. Ҳазми рағанҳо. Маълумотҳои лабораторӣ. Семиотикаи вайронкуниҳо. Метаболизми раған. Метаболизми карбогидратҳо. Хусусиятҳои мубодилаи карбогидратҳо дар кӯдакон. Маълумоти лабораторӣ. Мубодилаи об-намак. Механизми танзими мубодилаи обу намак. Маълумоти лабораторӣ. Нишондиҳандаҳои гематокрит вобаста ба синну сол.

Мавзӯи 21. Витаминҳо ва гиповитаминозҳо.

Аҳамияти витаминҳо барои организми инкишофёбандаи кӯдак. Талаботи ҳаррӯзаи витаминҳо барои кӯдакони солими соли аввали ҳаёт. Гурӯҳҳои витаминҳо. Вазифаҳои асосии витаминҳо. Норасоии дуюмдараҷаи эндогении витаминҳо. Гипервитаминоз, гиповитаминоз.

Мавзӯи 22. Ғизои кӯдаки солим ва қоидаҳои умумии ғизои солим.

Ғизо барои кӯдаки солим. Хусусиятҳои анатомӣ ва физиологии ғадуди шир дар давраи ширдиҳӣ. Намудҳои ғизо (табӣӣ, сунъӣ, омехта). Ғизои табӣӣ. Марҳилаҳои инкишофи ғадудҳои ширӣ ва ширдиҳӣ (мамогенез,

лактогенез, галактопоз, марҳилаи автоматӣ). Қоидаҳои ба сина гузоштани кӯдак. Синамаконӣ (шири модар) Гипогалактия. Таснифи гипогалактия. Пешгирии гипогалактия. Ғайринишондод барои синамаконӣ, аз ҷониби модару кӯдак. Таркиб ва хусусиятҳои фарқкунандаи шири модар. Миқдори компонентҳо ва калориянокии шири сина. Миқдори сафедаҳо, рағанҳо, карбогидратҳо, витаминҳо, минералҳо.

Мавзӯи 23. Хӯрониши кӯдаки синни бармаҳал. Хӯрониши табиӣ (шири модар).

Ғизои табиӣ. Тартиби ғизодиҳии кӯдак. Ҳисоб кардани ҳаҷми зарурии истеъмоли ғизо. Усули ҳаҷмии ҳаҷми ғизои ҳаррӯза барои навзод. Талаботи ҳаррӯзаи энергияи кӯдак. Усули калорияи Маслов. Талаботи кӯдак ба компонентҳои асосӣ. Ҷорӣ кардани ғизои иловагӣ ҳангоми ширдиҳӣ. Нақшаи васеъ кардани менюи тахминӣ барои кӯдаки ширмак. Иловаҳои ғизоии иловагӣ барои кӯдакони то сини 1 сола. Ислоҳи ғизо. Баҳодиҳии самаранокии ғизо. Афзалиятнокии шири модар.

Мавзӯи 24. Хӯрониши ғайритабиӣ. Хӯрониши иловагӣ

Ғизои иловагӣ. Менюи тахминии барои кӯдакони аз 6 - моҳа то 12- моҳа. Формулаҳои мутобиқшудаи шир. Компонентҳои асосии сафедаҳои мутобиқшуда. Протеинҳо рағанҳо карбогидратҳо. Таркиби минералҳо дар омехтаҳои мутобиқшуда (калий, оҳан, рух, йод, калсий, фосфор). Хусусиятҳои фарқкунандаи омехтаҳои шири модар аз омехтаҳои шири ферментшудаи мутобиқшуда. Ғизои иловагӣ: сари вақтӣ, мувофиқ, бехатар ва дуруст воридшаванда. Хусусиятҳои қоидаҳои ворид намудани ғизои иловагӣ.

Мавзӯи 25. Хӯрониши омехта ва сунӣ. Қоидаҳои гузаронидани хӯрониши омехта ва сунӣ.

Хӯрониши омехта. Тафовут дар қоидаҳои ғизодиҳии омехта ва ҳисоби он. Усулҳои ғизодиҳии омехта. Сабабҳо ва нишондодҳои ғизодиҳии омехта. Тафовут дар қоидаҳои ғизодиҳии омехта ва ҳисоби он. Таносуби компонентҳои хӯрокворӣ ҳангоми ғизодиҳии омехта. Хусусиятҳои ғизодиҳии кӯдакони бармаҳал бо ғизои сунӣ. Қоидаҳои умумии ғизодиҳии кӯдакон бо ғизои сунӣ. Миқдори ҳаррӯзаи ғизо. Хусусиятҳои таркиби маҳсулоти хӯрокворӣ. Хусусиятҳои тайёр кардани хӯрокҳо ва вақти қабули онҳо.

Мавзӯи 26. Хусусиятҳои анатомии физиологии системаи пешобҳосилкунанда ва пешоббароваранда.

Системаи гурда ва пешоб. Хусусиятҳои анатомӣ ва физиологии сохтори нефрон. Хусусиятҳои хоси гурдаҳо пас аз таваллуд. Вазн, андоза ва шакли гурдаҳо дар навзодон. Топографияи гурдаҳо. Хусусиятҳои функционалии гурдаҳо. Сохтори гурда. Таъмини хун ба гурдаҳо ва механизми ташаккули пешоб. Филтратсияи гломерулярӣ. Функсияи концентратсияи гурдаҳо. Роҳҳои пешоб. Таъмини хун ба гурдаҳо ва механизми ташаккули glomerulus капиллярҳо. Функсияҳои гурда.

Мавзӯи 27. Семиотикаи осебии системаи пешобҳосилкунанда ва пешоббароваранда.

Диурез. Олигурияи муваққатӣ. Миқдори ҳаррӯзаи пешоб дар кӯдакони то 10 сола. Миқдори пешоб дар як рӯз вобаста ба синну соли кӯдак. Амали пешоб кардан. Методологияи тадқиқот. Пурсиш кардан. Шикоятҳо. Синдромҳои осеб ва бемориҳои узвҳои пешоб. Аломатҳои бемориҳои узвҳои пешоб. Стигмаҳои дисморфогенез. Тағйироти рафтори кӯдак ҳангоми пешоб кардан. Техникаи палпатсияи гурда. Перкуссия. Зарба задани минтақаи камар (аломати тағйирёфтаи Пастернатский). Методологияи омӯзиши нуқтаҳои пешоб. Аускултатсия. Пиелонефрити шадид ва музмин. Таснифи пиелонефрит. Этиология. патогенез. Систит шадид ва музмин. Этиология, патогенез. Норасоии шадид ва музмини гурда. Тасниф, этиология, патогенез.

Мавзӯи 28. Хусусиятҳои функционалии ҳосилшавии пешоб дар кӯдакон.

Санҷишҳои лаборатории пешоб. Муоинаи асбобии кӯдак бо патологияи системаи пешоб: фишори хун, санҷиши хун, санҷиши пешоб. Урографияи берун аз гурда. Тадқиқоти радионуклидӣ (нефрография, ултрасадо, ангиографияи рағҳои гурда, ҳолӣ систуретрография, ситоскопия, систометрия). Таҳлили умумии пешоб. Усулҳои ҷамъоварии пешоб дар навзодон ва кӯдакони калонсол. Хусусиятҳои функционалии ташаккули пешоб. Маҷмӯи равандҳои филтратсия, реабсорбсия, секретсия. Хусусиятҳои вобаста ба синну сол ҷараёни плазма. Сатҳи клиренси эндогении креатинин дар кӯдакони гурӯҳҳои синну соли гуногун.

Мавзӯи 29. Усулҳои муоинаи тадқиқоти системаи пешобҳосилкунанда пешоббароваранда.

Тартиб ва методологияи тадқиқоти клиникӣ. Шикоятҳо ва нишонаҳои беморӣ. Синдроми пешоб. Нишондиҳандаҳои миқдорӣ: диурез, диурези ҳаррӯза, полиурия, олигурия, анурия, ихтилоли пешоб (дизурия, полакиурия, нигоҳ доштани пешоб, олигоурия), энурез, диурези шабонарӯзӣ. Нишондиҳандаҳои сифатӣ: нишондиҳандаҳои муқаррарии таҳлили умумии

пешоб (ранг, шаффофият), ташхиси микроскопии таҳшини пешоб. Хусусиятҳои фарқкунандаи реаксияи пешоб дар навзодон, навзодон ва кӯдакон пас аз 1 соли ҳаёт. Вазни ҳоси пешоб (давраи барвақти навзод, кӯдакӣ, 2-5 сол, зиёда аз 5 сол). Муоинаи микроскопии таҳшини пешоб. Вайрон кардани маълумоти таҳлили умумии пешоб (ранги пиво, ранги гӯшти гӯшт, ранги сурхи дурахшон, арғувони торик, гулобӣ). Шаффофияти пешоб дар шакли абрнокӣ.

Мавзӯи 30. Ташхисҳои асбобӣ ва лаборатории системаи пешобҳосилкунанда ва пешоббароваранда дар кӯдакон.

Усулҳои иловагии ташхиси пешоб. Таҳлили умумии пешоб дар кӯдакон. Хусусиятҳои пешоб дар кӯдакон. Унсурҳои органикии таҳшини пешоб. Таҳшини ғайриорганикӣ. Натиҷаҳои санҷишҳои миқдорӣ дар кӯдакони солим. Муоинаи бактериологии пешоб. Санҷишҳои функцияи гурда. Таҳлили пешоб аз рӯи Нечипоренко (ҳисоб кардани элементҳои ҳучайра дар 1 мл пешоб), таҳлили пешоб аз рӯи Амбург . Таҳлили пешоб барои лейкоцитҳои "фаёл" (зинда). Таҳлили пешоб мувофиқи Аддис -Каковский (ҳисоб кардани унсурҳои ҳучайра дар пешоб, ки дар тӯли 24 соат ҷамъоварӣ шудааст). Таҳлили пешоб барои бактериурия ва ҳассосият ба антибиотикҳо. Таҳлили пешоб мувофиқи Зимницкий. Электролитҳои хун. Фраксияҳои умумии сафеда дар пешоб.

Мавзӯи 31. Хусусиятҳои анатомии физиологии системаи эндокринии кӯдакон.

Системаи эндокринӣ. Вазифаҳои асосии ғадудҳои эндокринӣ. Ҷадвали умумии танзими системаи эндокринӣ дар асоси принципи бозгашт. Гормонҳои гипоталамус. Гормонҳои аденогипофиз. Диаграммаи таъсири гормонҳои гипофиз. Таъсири гормонҳои сипаршакл дорой йод. Палпацияи ғадуди сипаршакл. Усули пальпацияи ғадуди сипаршакл. Синдромҳо ва бемориҳо. Бемориҳо ва шароити ғадуди сипаршакл. Аломатҳои клиникалии гипотиреоз дар кӯдакон. Зухуроти клиникалии тиротоксикоз дар кӯдакон. Функцияҳои глюкокортикоидҳо. Зухуроти клиникалии ҳоси синдроми Иценко-Кушинг дар кӯдакон. Гормонҳои ҷазираҳои Лангерганс . Диабет. Диабети навъи 1 ва 2. Таъсири гормонҳои ҷинсӣ. Балоғат. Балоғати духтарон. Балоғат дар писарон. Намунаи балоғат дар кӯдакон. Гормонҳои меъдаю рӯда.

Мавзӯи 32. Хусусиятҳои анатомия физиологии системаи иммунӣ дар кӯдакон. Семиотикаи осебҳои асосии системаи иммунӣ.

Хусусиятҳои анатомия ва физиологии системаи иммунӣ кӯдакон. Органҳои системаи иммунӣ. Органҳои марказии системаи иммунӣ. Органҳои периферии системаи иммунӣ. Гирехҳои лимфатикӣ. Испурҷ. Сохтори гирехҳои лимфатикӣ ва шароити патологӣ он. Бофтаи лимфавии меъда ва рӯдаҳо. Антигенҳо, ҷавоби иммунӣ, иммунитет. Механизмҳои иммунӣ мушаххас ва ғайримушахасӣ. Механизми иммунитетии гуморалӣ. Хусусиятҳои дифференсалии иммуноглобулинҳо. Иммуноглобулинҳо. Таъсири мутақобила дар реаксияҳои иммунологӣ. Реаксияҳои ҳассосияти баланд. Хусусиятҳои реактивии иммунологӣ дар кӯдакон вобаста ба синну сол. Усулҳои омӯзиши системаи иммунӣ. Семиотикҳо ва синдромҳои осеби системаи иммунӣ.

Номгӯи мавзӯҳои амалии фанни таълими асосҳои бемориҳои кӯдакона

1. Шиносӣ бо фанни таълимӣ асосҳои бемориҳои кӯдакона . Мақсади омӯзиши фан. Мавқеи фан дар сохтори таълим.
2. Давраҳои синни кӯдакӣ ва таснифи онҳо.
3. Инкишофи ҷисмонии кӯдакон. Усулҳои гузаронидани ҷенакҳои антропометрӣ ва баҳодихӣ ба инкишофи ҷисмонии навзодон ва кӯдакон.
4. Хусусиятҳои анатомия физиологии системаи асаб ва ташаккули асабию рӯҳии кӯдакон.
5. Муоинаи объективии неврологӣ дар навзодон ва кӯдакони ширмак. Инкишофи эмотсия, муошират ва ташаккули нутқ.
6. Семиотикаи осебии системаи Марказии асаб дар кӯдакон. Аломатҳо ва алоимҳои осебии СМА дар кӯдакон.
7. Узвҳои ҳис. Инкишофи узвҳои ҳис. Аҳамияти импринтинг дар тарбияи инкишофи асабию рӯҳии кӯдакон.
8. Хусусиятҳои анатомия физиологии пӯст ва ҷарби зерӣ пӯст. Семиотикаи осебии пӯст ва ҷарби зерӣ пӯст. Усулҳои муоинаи пӯст ва ҷарби зерӣ пӯст.
9. Хусусиятҳои анатомия - физиологии системаи устухону мушак дар кӯдакон. Семиотикаи осебии системаи устухону мушак. Аҳамияти витамини Д дар устухонбандӣ.
10. Хусусиятҳои анатомия физиологии узвҳои нафас дар кӯдакон. Роҳҳои нафас (бини, гулӯ, ҳалқ, нойи нафас, бронхҳо, бронхиолаҳо, алвеолаҳо).
11. Усулҳои муоина ва семиотикаи осебии узвҳои нафас. Ташхисҳои асбобӣ ва лаборатории узвҳои нафас дар кӯдакон.
12. Бемориҳои узвҳои нафас дар кӯдакон. Синдроми носомонии нафас.

13. Хусусиятҳои анатомияи физиологӣ узвҳои хунгард дар кӯдакон.
Хунгардиши дохили батнӣ ва навзод.
14. Усулҳои муоина ва семиотикаи асосии осеби узвҳои хунгард.
15. Хусусиятҳои анатомӣ, физиологӣ системаи хунофарӣ дар кӯдакон.
Ташхисҳои асбобӣ ва лаборатории системаи хунофарӣ дар кӯдакон.
16. Усулҳои муоина ва синдромҳои асосии осеби узвҳои хунофар.
17. Хусусиятҳои анатомияи физиологии системаи ҳозима дар кӯдакон
18. Семиотикаи осебии узвҳои ҳозима.
19. Алоимҳои асосии узвҳои ҳозима.
20. Хусусиятҳои мубодилаи модаҳо дар кӯдакон.
21. Витаминҳо ва гиповитаминозҳо.
22. Ғизои кӯдаки солим. Қоидаҳои умумии ғизои солим.
23. Хӯрониши кӯдаки синни бармахал. Хӯрониши табиӣ (шири модар).
24. Хӯрониши ғайритабиӣ. (Ғизои иловагӣ). Қоидаҳои умумии ғизои иловагӣ.
25. Хӯрониши омехта ва сунъӣ. Қоидаҳои гузаронидани хӯрониши омехта ва сунъӣ.
26. Хусусиятҳои анатомияи физиологии системаи пешобҳосилкунанда ва пешоббароваранда.
27. Семиотикаи осебии системаи пешобҳосилкунанда ва пешоббароваранда.
28. Хусусиятҳои функционалии ҳосилшавии пешоб дар кӯдакон.
29. Усулҳои муоинаи тадқиқоти системаи пешобҳосилкунанда ва пешоббароваранда.
30. Ташхисҳои асбобӣ ва лаборатории системаи пешобҳосилкунанда ва пешоббароваранда дар кӯдакон.
31. Хусусиятҳои анатомияи физиологии системаи эндокринии кӯдакон.
32. Хусусиятҳои анатомияи физиологии системаи иммунӣ дар кӯдакон.
Семиотикаи осебҳои асосии системаи иммунӣ.

Номгуї мавзӯҳои корҳои мустакилонаи донишҷӯён.

33. Шиносӣ бо фанни таълимӣ асосҳои бемориҳои кӯдакона . Мақсади омӯзиши фан. Мавқеи фан дар сохтори таълим.
34. Давраҳои синни кӯдакӣ ва таснифи онҳо.
35. Инкишофи ҷисмонии кӯдакон. Усулҳои гузаронидани ҷенакҳои антропометрӣ ва баҳодиҳӣ ба инкишофи ҷисмоии навзодон ва кӯдакон.
36. Хусусиятҳои анатомия физиологияи системаи асаб ва ташаккули асабияи рӯҳии кӯдакон.
37. Муоинаи объективии неврологӣ дар навзодон ва кӯдакони ширмак. Инкишофи эмотсия, муошират ва ташаккули нутқ.
38. Семиотикаи осебии системаи Марказии асаб дар кӯдакон. Аломатҳо ва алоимҳои осебии СМА дар кӯдакон.
39. Узвҳои ҳис. Инкишофи узвҳои ҳис. Аҳамияти импринтинг дар тарбияи инкишофи асабияи рӯҳии кӯдакон.
40. Хусусиятҳои анатомия физиологияи пӯст ва ҷарби зерӣ пӯст. Семиотикаи осебии пӯст ва ҷарби зерӣ пӯст. Усулҳои муоинаи пӯст ва ҷарби зерӣ пӯст.
41. Хусусиятҳои анатомия - физиологияи системаи устухону мушак дар кӯдакон. Семиотикаи осебии системаи устухону мушак. Аҳамияти витамини Д дар устухонбандӣ.
42. Хусусиятҳои анатомия физиологияи узвҳои нафас дар кӯдакон. Роҳҳои нафас (бини, гулӯ, ҳалқ, нойи нафас, бронҳо, бронхиолаҳо, алвеолаҳо).
43. Усулҳои муоина ва семиотикаи осебии узвҳои нафас. Ташхисҳои асбобӣ ва лаборатории узвҳои нафас дар кӯдакон.
44. Бемориҳои узвҳои нафас дар кӯдакон. Синдромҳои носомонии нафас.
45. Хусусиятҳои анатомия физиологияи узвҳои хунгард дар кӯдакон. Хунгардиши дохили батнӣ ва навзод.
46. Усулҳои муоина ва семиотикаи асосии осеби узвҳои хунгард.
47. Хусусиятҳои анатомӣ, физиологияи системаи хунофарӣ дар кӯдакон. Ташхисҳои асбобӣ ва лаборатории системаи хунофарӣ дар кӯдакон.
48. Усулҳои муоина ва синдромҳои асосии осеби узвҳои хунофар.
49. Хусусиятҳои анатомия физиологияи системаи ҳозима дар кӯдакон
50. Семиотикаи осебии узвҳои ҳозима.
51. Алоимҳои асосии узвҳои ҳозима.
52. Хусусиятҳои мубодилаи модаҳо дар кӯдакон.
53. Витаминҳо ва гиповитаминозҳо.
54. Ғизои кӯдаки солим. Қоидаҳои умумии ғизои солим.
55. Хӯрониши кӯдаки синни бармаҳал. Хӯрониши табиӣ (шири модар).
56. Хӯрониши ғайритабиӣ. (ғизои иловагӣ). Қоидаҳои умумии ғизои иловагӣ.

57. Хӯрониши омехта ва сунъӣ. Қоидаҳои гузаронидани хӯрониши омехта ва сунъӣ.
58. Хусусиятҳои анатомияю физиологияи системаи пешобҳосилкунанда ва пешоббароваранда.
59. Семиотикаи осебии системаи пешобҳосилкунанда ва пешоббароваранда.
60. Хусусиятҳои функционалии ҳосилшавии пешоб дар кӯдакон.
61. Усулҳои муоинаи тадқиқоти системаи пешобҳосилкунанда ва пешоббароваранда.
62. Таърихи асбоби ва лаборатории системаи пешобҳосилкунанда ва пешоббароваранда дар кӯдакон.
63. Хусусиятҳои анатомияю физиологияи системаи эндокринии кӯдакон.
64. Хусусиятҳои анатомияю физиологияи системаи иммунӣ дар кӯдакон. Семиотикаи осебҳои асосии системаи иммунӣ.

Рӯйхати адабиётҳои асосии истифодашуда

1. Адабиёти асосӣ

1. Ҳайдаров Б.М. «Бемориҳои кӯдакона». Душанбе «Маориф», 2018 г. -680 с.
2. Мухин Н.А., Моисеев В.С. Пропедевтикаи бемориҳои кӯдакона: Китоби дарси.-М.:Гэотар-Мед, 2005.-768с.
3. Мачидов А.М., Шабонов Р.З., Бобоева Л.Н. «Таълими асосҳои бемориҳои кӯдакона». Душанбе, 2011 с.
4. Бобоева Л.Н. «Бемориҳои кӯдакона». Душанбе «Маориф», 1997с. -271с
5. А.В Мазурин «Пропедевтика детских болезней» - М.: «Медицина» 1985.
6. Н.А. Геппе, Н.С. Подчерняева «Пропедевтика детских болезней» - М.: «ГЭОТАР-Медиа», 2008.

2. Адабиёти иловагӣ

1. Ивашкин В.Т., Султанов В.К. Пропедевтикаи бемориҳои кӯдакона - СПб: Питер, 2000.-384с.
2. В.И. Маколкин, С.И. Овчаренко. «Справочник по гастроэнтерологии». – М., 1976г.
3. С.Д. Подымова «Болезни печени». - М., 1984г.
4. А.М.Ногаллер, К.Ю.Юлдашев. Хронические гепатиты и циррозы печени. – М., 1977г.
5. Е.М.Тареев. «Клиническая нефрология». - М., 1983г

УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА ПО ПРЕДМЕТУ ПРОПЕДЕВТИКА ДЕТСКИХ БОЛЕЗНЕЙ ДЛЯ СПЕЦИАЛЬНОСТИ 79010100 – ЛЕЧЕБНОЕ ДЕЛО

Введение

Педиатрия – это наука, изучающая закономерности развития ребенка и правило его питания, этиологию и патогенез заболеваний, средства их профилактики, диагностики и лечения.

Пропедевтика детских болезней – это базисные знания педиатрии, при изучении которых рассматриваются:

- ✓ возрастные особенности роста, развития, формирование всех систем детского организма;
- ✓ методика осмотра, пальпация, перкуссии, аускультации внутренних органов и систем у детей;
- ✓ объем исследования больных при детских заболеваниях;
- ✓ семиотика основных поражений различных систем и организма в целом;
- ✓ клиническая трактовка полученных данных общего и дополнительного обследования больных.

Цель изучения пропедевтики детских болезней – научить студентов выявлению и правильной оценке проявлений различных заболеваний у детей. На протяжении детства и отрочества ребенка, развиваясь, постепенно меняется. Поэтому одним из главных разделов пропедевтики детских болезней является анализ анатомо-физиологических особенностей, присущих детям разного возраста, начиная с периода новорожденности и до завершения подросткового периода.

Знание всех разделов пропедевтики детских болезней необходимо не только педиатру или семейному врачу, но и каждому медицинскому работнику, не потому, что в некоторых странах мира нет отдельной специальности врача-педиатра, а потому, что при ухудшении состояния ребенка, особенно в экстренных случаях, родители обращаются за помощью к врачу любой специальности. И студенты старших курсов должны будут обслужить малыша и оказать неотложную помощь.

Пропедевтика детских болезней, изучающая вопросы вхождения в педиатрию, является основой для дальнейшего изучения предмета, усовершенствование старых и выработки новых методов профилактики, диагностики и лечения детских заболеваний.

Студенты в ходе занятий должны овладеть основными методами физикального обследования детей разного возраста, научиться выявлять патологические симптомы и синдромы, встречающиеся при различных заболеваниях у детей. Особое значение имеет формирование у студентов навыков общения с детьми разного возраста, понимание психологии детей,

поскольку при отсутствии контакта с ребенком врач не может в полной мере оказать ему квалифицированную помощь.

Безусловно, самым эффективным методом обучения пропедевтики является обучение «у постели больного». Однако студент должен начинать работать с больным, имея базовые теоретические знания.

Тема 1. Введение в предмет пропедевтики детских болезней. Предмет и цели изучения пропедевтики детских болезней.

Введение в предмет пропедевтики детских болезней. Предмет и цели изучения пропедевтики детских болезней. Педиатрия как наука о здоровом и больном ребенке. История развития педиатрии в Таджикистане. Вопросы этики и деонтологии в педиатрии. Определение «здоровья», связь здоровье и развитие ребенка. Критерии оценки здоровья и группы здоровья. Этика и деонтология в педиатрии. Общие вопросы педиатрической службы и ухода за ребенком. Детские лечебно-профилактические учреждения. Понятие о здоровом ребенке. Работа детской больницы. Санитарно-гигиенический и противоэпидемический режим. Правила гигиены пациентов детской больницы. Отличительные правила гигиены детей первого года жизни. организация работы медицинского персонала детского отделения. Медицинская документация детского отделения.

Тема 2. Периоды развития детского возраста и их характеристика.

Периоды развития ребенка. Влияние генетических и различных внешних факторов на развитие плода и новорожденного. Антенатальный, перинатальный, постнатальный периоды развития. Периоды пренатального развития (период развития, продолжительность периода, основные события). Двигательная активность эмбриона и плода (сроки, характер двигательной активности). Морфогенез дыхательной системы. Роль сурфактанта. Развитие иммунной системы во внутриутробном периоде. Врожденные пороки развития. Пороки развития, возникающие при внутриутробных инфекциях. Клинические проявления хромосомных болезней. Интранатальный период. Период новорожденности. Процессы адаптации организма новорожденного к внеутробным условиям жизни и пограничные состояния. Грудной период. Основные характеристики грудного периода. Преддошкольный период. Дошкольный период. Младший школьный период. Старший школьный период. Медико-социальные аспекты развития подростка. Основные физиологические особенности и характеристика патологических состояний в различные периоды жизни.

Тема 3. Физическое развитие детей.

Методика антропометрических исследований. Критерии оценки физического развития. Методика определения и расчет показателей физического развития здорового ребенка. Закономерности увеличения массы и длины тела в течении первого года жизни. Ежемесячное увеличение массы тела у недоношенного ребенка в течении первого года жизни. Измерение роста: новорожденных и детей до 2 лет с помощью горизонтального ростомера. Измерение роста у детей старше 2 лет с помощью вертикального ростомера. Измерение окружности головы и грудной клетки. Измерение массы тела на электронных весах у новорожденных. Измерение массы тела у детей старшего возраста. Методы ориентировочных расчетов: оценка роста, оценка окружности головы, соотношение размеров окружности грудной клетки и окружности головы. Оценка массы тела. Индекс упитанности по методу Чулицкой и Эрисмана. Филлипинский тест. Оценка физического развития ребенка по центильным таблицам. Биологическая акселерация. Вариабельность физического развития.

Тема 4. Нервно-психическое развитие детей. Безусловные рефлексы у новорожденных.

Анатомо-физиологические особенности нервной системы. Главные антенатальные факторы риска. Основные анатомо-физиологические особенности нервной системы новорожденного. Антенатальные факторы риска. Критерии оценки нервно-психического развития. Моторика, статика. Условно-рефлекторная деятельность. Высшая нервная деятельность. Безусловные рефлексы: стойкие рефлексы, транзиторные рефлексы. Спинальные рефлексы. Миелэнцефальные позотонические рефлексы. Ассиметричные шейные тонические рефлексы. Общие правила определения нервно-психического развития. Этапы нервно-психического развития.

Тема 5. Развитие двигательной активности детей раннего возраста.

Психомоторное развитие детей.

Правила наблюдения за детьми для нормального развития нервной системы. Режим здорового ребенка. Режим сна. Признаки крепкого сна. Умственное, эстетическое, моральное, физическое воспитание ребенка. Особенности психомоторного развития новорожденных, детей 3 месяцев, 6 месяцев, 9-10 месяцев, 1-1,5 года, 2-3 лет. Оценка состояния рефлексов: сухожильные, кожные, висцеральные, вегетативные. Уход за ребенком с патологией нервной системы. Температура тела. Температурный лист. Типы лихорадок. Правила ухода за температурающими больными. Общеклинические, неврологические и лабораторно-инструментальные методы исследования (исследование ликвора, нейросонография,

электроэнцефалография, электромиография, компьютерная томография, магнитно-резонансная томография, доплерография кровеносных сосудов).
Понятие о госпитализации.

Тема 6. Семиотика повреждений центральной нервной системы.

Синдромы поражения и заболевания нервной системы: энцефалопатии (стигмы), гидроцефалия, микроцефалия, аненцефалия. Синдром Дауна: этиология, патогенез, основные клинические проявления. Детский церебральный паралич: этиология, патогенез, основные клинические проявления. Менингеальные синдромы, этиология, патогенез, основные клинические проявления. Менингит этиология, патогенез, основные клинические проявления. Дифференциальная диагностика синдрома менингизма, гнойного и серозного менингита. Техника проведения люмбальной пункции. Состояние спинномозговой пункции. Реакция Панди. Энцефалит. Судороги этиология, патогенез, основные клинические проявления. Виды судорог.

Тема 7. Развитие сенсорной сферы. Роль импринтинга в воспитании и нервно-психическом развитии ребенка.

Развитие сенсорной сферы. Органы чувств. Анатомо-физиологические особенности органов зрения, слуха. Изменение рефракции. Фотофобия. Формирования бинокулярного зрения. Восприятие цветов. Максимальная острота зрения. Определение зрительной функции у новорожденных и грудных детей. Рефлекс Пейпера. Наружный слуховой проход. Определение силы звука у новорожденных. Функция слухового анализатора. Обоняние. Методика исследования. Вкус. Исследование вкуса. Рецепторы болевой чувствительности. Чувствительность кожи: морфологические образования. Рецепторы кожи: болевая чувствительность, тактильная чувствительность, терморецепторы, тельца Руффини и колбочки Краузе. Температурная чувствительность. Болевая чувствительность. Методы определения болевой чувствительности.

Тема 8. Анатомо-физиологические особенности кожи и подкожной клетчатки. Семиотика основных поражений кожи и подкожной клетчатки.

Анатомо-физиологические особенности кожи у детей. Особенности строения кожи и придатков. Цвет и внешние проявления кожи. Функциональные особенности кожи у детей. Придатки кожи. Сальные железы. Потовые железы. Волосы. Ногти. Основные нарушения со стороны кожи. Бледность кожных покровов. Желтуха кожных покровов. Цианоз кожных покровов. Гиперемия кожи. Сыпь на кожных покровах. Первичные элементы сыпи. Вторичные элементы сыпи. Подкожно жировой слой. Методика исследования подкожной жировой клетчатки. Степень развития.

Распределение жира. Консистенция жира. Тургор мягких тканей. Синдромы поражения кожи и подкожно жировой клетчатки. Лимфатические узлы. Критерии оценки лимфатических узлов. Методика пальпации периферических лимфатических узлов. Экссудативно-катаральные аномалии конституции. Уход за ребенком при заболеваниях кожи и подкожно-жировой клетчатки.

Тема 9. Анатомо-физиологические особенности костно-мышечной системы.

Семиотика поражений костно-мышечной системы.

Анатомо-физиологические особенности костной системы. Возрастные особенности изменений пропорций тела человека. Особенности строения костей у детей. Особенности скелета у детей. Строение черепа. Строение позвоночника. Грудная клетка. Кости таза. Верхние и нижние конечности. Зубы. Порядок прорезывания молочных зубов на первом году жизни. порядок прорезывания молочных зубов на втором году жизни. правила обследования костной ткани черепа. Анатомо-физиологические особенности мышечной системы. Особенности мышечной системы у детей. Нормативные возрастные показатели средней силы мышц правой кисти у детей. Тонус мышц. Семиотика поражений и заболеваний костной системы. Рахит: этиология, патогенез, клиника. Степени заболевания. Сколиоз. Виды сколиоза. Врожденный вывих тазобедренного сустава. Семиотика поражений и заболеваний мышечной системы. Гипотония и гипертонус мышц верхних и нижних конечностей. Методика определения симптома Говерса. Уход за ребенком при заболеваниях костно-мышечной системы.

Тема 10. Анатомо-физиологические особенности органов дыхания.

Анатомо-физиологические особенности органов дыхания. Дыхательные пути. Бронхи и бронхиолы. Легочная ткань. Порядок и методика клинического обследования. Анамнез заболевания. Анамнез жизни. Внешний осмотр. Частота дыхания. Типы дыхания. Пальпация. Глубокая и поверхностная пальпация. Перкуссия. Общие правила перкуссии грудной клетки. Методика перкуссии. Порядок и методика клинического обследования. Сбор жалоб. Осмотр зева у ребенка первого года жизни. осмотр зева у ребенка старшего возраст. Семиотика нарушений определяемых перкуторно. Аускультация. Семиотика нарушений, определяемых аускультативно. Типы патологического дыхания. Хрипы. Понятие о дыхательной недостаточности. Дополнительные методы обследования. Заболевания органов дыхания.

Тема 11. Семиотика и синдромы поражения органов дыхания.

Семиотика нарушений. Определение резистентности грудной клетки. Общие правила перкуссии грудной клетки. Методика перкуссии. Виды непосредственной перкуссии. Порядок перкуссии. Нормативные перкуторные данные. Правила и порядок топографической перкуссии. Определение верхней границы легких спереди и сзади. Определение ширины полей Кренига. Нижние границы легких. Правила определения и описания локализаций нарушений перкуторных данных. Изменение перкуторного звука (притупление, тупой, коробочный). Аускультация. Патологические типы дыхания (жесткое, ослабленное, бронхиальное, амфорическое, саккадированное). Хрипы влажные (влажные мелкопузырчатые, влажные, среднепузырчатые, влажные крупнопузырчатые). Хрипы сухие (гудящие, жужжащие, свистящие). Дополнительные патологические шумы (шум трения плевры). Синдромы поражения органов дыхания.

Тема 12. Основные положения программы по борьбе с ОРИ.

Основные положения программы по борьбе с ОРИ. Заболевания органов дыхания. Острые респираторные вирусные инфекции. Острый ринит: клинические признаки. Острый фарингит: клинические признаки. Острый ларингит: клинические признаки. Развитие ложного крупа. Острый бронхит. Клинические признаки бронхита. Ангины. Этиология, основные морфологические и клинические признаки катаральной, лакунарной и фолликулярной ангины. Аденоидные вегетации. Основные внешние и клинические признаки. Пневмония. Острая пневмония: клинические признаки. Плеврит. Этиология, патогенез, основные клинические признаки. Неотложная помощь при остановке дыхания. Лабораторные методы исследования, рентгенография грудной клетки. Компьютерная томография.

Тема 13. Анатомо-физиологические особенности органов кровообращения.

Анатомо-физиологические особенности сердечно-сосудистой системы. Кровообращение плода. Плацентарное кровообращение. Кровообращение новорожденного. Положение сердца у плода и новорожденного. Кровеносные сосуды. Нервная регуляция сердечно-сосудистой системы. Функциональные особенности сердечно-сосудистой системы. Методы исследования сердечно-сосудистой системы. Сбор жалоб. Жалобы общего характера. Внешний осмотр. Расспрос. Физическое и нервно-психическое развитие ребенка. Физикальное исследование. Частота пульса. Осмотр области сердца. Верхушечный толчок. Измерение артериального давления. Пальпация области сердца. Пальпация магистральных сосудов, периферических артерий. Перкуссия области сердца. Аускультация сердца. Шумы в области сердца. Инструментальные методы исследования.

Тема 14. Семиотика и синдромы поражения сердечно-сосудистой системы у детей. Функциональные пробы сердечно-сосудистой системы.

Семиотика поражений сердечно-сосудистой системы (цианоз, бледность, сердцебиение, кардиалгии, одышка, кашель, отеки, обморок, сердечный горб, патологическая пульсация, сердечное дрожание, изменение пульса). Методика определения пульса на артериях. Методика определения сердечного и верхушечного толчка. Пальпаторное определение сердечных отеков. Методика определения границ сердечной тупости. Принципы относительной сердечной тупости поперечный размер сердца. Границы абсолютной тупости и поперечные размеры сердца. Расширение границ относительной сердечной тупости. Последовательность аускультации сердца. Изменение тонов сердца. Шумы сердца. Классификация шумов, выслушиваемых в области сердца. Артериальная гипертензия. Артериальная гипотония. Изменение размеров сердца и ширины сосудистого пучка. Изменения тонов сердца. Сердечные шумы. Сердечная недостаточность. Гипертензия малого круга кровообращения. Врожденные пороки сердца. Стадии сердечной недостаточности. Дополнительные методы обследования.

Тема 15. Анатомо-физиологические особенности органов крови и органов кроветворения у детей.

Кровь и сискрови. Кроветворение (гемопоз). Периоды кроветворения. Факторы гемопоза. Функции крови. Форменные элементы крови. Группа крови, резус фактор и сисНЛА. Этапы кроветворения плода. Анатомо-физиологические особенности костного мозга. Порядок и методика клинического обследования. Схема кроветворения. Методика пальпации и перкуссии селезенки. Дифференциальный диагноз патологических изменений лимфатических узлов. Перкуторные и аускультативное определение лимфатических узлов грудной клетки. Симптом Кораньи. Дополнительные методы исследования. Общий анализ крови. Лейкоцитарная формула. Физиологический перекрест лейкоцитов. Лабораторные показатели, характеризующие обмен железа. Этапы обмена железа. Сиссвертывание крови. Показатели крови и различные возрастные периоды. Скорость оседание эритроцитов. Показатели крови новорожденных. Показатели крови недоношенных. Показатели крови детей первого года жизни. Показатели крови детей старше 1 года.

Тема 16. Семиотика и синдромы поражения органов кроветворения.

Пробы на резистентность капиллярной стенки. Методика пробы шипка. Продолжительность капиллярного кровотечения по Дюке. Ретракция кровяного тгустка. Тромбиновое время. Время свертывания крови по Бюркеру. Семиотика изменений крови у детей разных возрастов. Изменения

эритроцитов. Анемия этиология, патогенез, клиника. Классификация анемий. Характеристика различных анемий. Эритроцитарные показатели при некоторых анемиях. Эритропоэз. Патологические изменения эритроцитов. Гемолитический синдром. Экзоэритроцитарные гемолитические факторы. Общие закономерности патогенеза и клинические признаки. Геморрагические диатезы. Гемофилия. Акантоциты. Стоматоциты. Мишеневые эритроциты. Шизоциты. Серповидные эритроциты. Лейкоциты. Лейкоцитарная формула. Сдвиг лейкоцитарной формулы вправо и влево. Нейтрофильный лейкоцитоз. Эозинофилия. Лимфоцитоз. Тромбоциты. Тромбоцитопеническая пурпура этиология, патогенез, клиника.

Тема 17. Анатомо-физиологические особенности органов пищеварения.

Анатомо-физиологические особенности пищеварительной системы. Полость рта. Физиологические особенности ротовой полости. Слюнные железы. Глотка. Рефлексы сосания и глотания. Пищевод. Особенности пищевода у детей раннего возраста. Желудок. Форма желудка. Объем желудка у детей разных возрастных групп. Анатомическая емкость желудка у детей. Мышечная оболочка желудка. Секреторный аппарат желудка. Ферментный состав желудка. Моторная функция желудка у новорожденных детей и детей старшего возраста. Кишечник (тонкий и толстый). Формирование и роль бактериальной флоры в кишечнике. Процесс заселения флоры в кишечнике. Возрастные особенности кала у детей. Поджелудочная железа. Печень. Анатомо-физиологические особенности печени у новорожденных.

Тема 18. Семиотика поражений органов пищеварения.

Порядок и методика клинического обследования. Сбор жалоб. Диспепсические расстройства. Анамнез заболевания. Анамнез жизни. Внешний осмотр. Пальпация органов желудочно-кишечного тракта. Квадраты передней брюшной стенки. Участки передней брюшной стенки. Глубокая и поверхностная пальпация передней брюшной стенки. Порядок пальпации и критерии оценки, а также характерные симптомы. Глубокая пальпация толстой кишки. Методика пальпации нижнего края печени. Оценка состояния желчного пузыря. Симптом Кера, симптом Лепине, симптом Ортнера, симптом Мюсси, симптом Мерфи. Перкуссия передней брюшной стенки. Граница печени по Курлову. Семиотика нарушений, определяемых перкуторно. Метод флюктуации. Метод аускульто-аффикации. Семиотика поражений органов пищеварения (изменения аппетита, жажда, отрыжка, изжога). Методика исследования органов пищеварения.

Тема 19. Основные синдромы органов пищеварения.

Синдромы поражения и заболевания органов пищеварения. Синдром «Острый живот». Пилоростеноз и пилороспазм этиология, патогенез, дифференциальная диагностика. Острый и хронический гастрит этиология и патогенез. Методы исследования. Синдром печеночной недостаточности. Язвенная болезнь желудка и двенадцатиперстной кишки этиология, патогенез, дифференциальная диагностика. Дополнительные методы исследования. Рентгенография органов пищеварения. Холецистография. Фибрагастроскопия. Интрагастральный рН-метрический метод исследования кислотообразующей функции желудка. Ультразвуковое исследование желчного пузыря и желчных протоков. Мазок из зева и чувствительность к антибиотикам. Размеры желчного пузыря у здоровых детей. Дуоденальное зондирование. Нормативные показатели дуоденального зондирования. Анализ крови на печеночные пробы. Анализ мочи на амилазу. Копрологическое исследование. Анализ кала на яйца гельминтов. Анализ кала на скрытую кровь.

Тема 20. Особенности обмена веществ у детей.

Обмен веществ и энергии. Возрастные особенности среднего показателя основного обмена веществ. Обмен белков. Схема переваривания и усвоение белков. Лабораторные данные. Медицинская терминология: нормопроteinемия, гиперпротеинемия, гипопроteinемия, диспротеинемия. Анализ на почечные пробы. С-реактивный белок. Синдромы поражения и заболевания. Обмен жиров. Особенности жирового обмена у детей. Нормативные данные количества жиров и углеводов в крови у детей. Переваривание жиров. Лабораторные данные. Семиотика нарушений. Обмена жиров. Обмен углеводов. Особенности обмена углеводов у детей. Лабораторные данные. Водно-солевой обмен. Механизм регуляции водно-солевого обмена. Лабораторные данные. Возрастные показатели гематокрита.

Тема 21. Витамины. Гипервитаминозы. Гиповитаминозы.

Витамины в педиатрии. Суточная потребность в витаминах здоровых детей первого года жизни и их основной источник. Группы витаминов. Значение и семиотика нарушений. Главные функции витамина С. Вторичная эндогенная недостаточность витамина С. Гипервитаминозы, гиповитаминоза. Кислотно-щелочное состояние. Комплекс буферных систем. Показатели кислотно-щелочного состояния. Показатели КЩС и их нормативные данные. Патологические сдвиги показателей по сравнению с нормой. Парциальное давления углекислого газа. рН. Стандартный бикарбонат крови. Концентрация буферных систем. Избыток или дефицит

буферных систем. Парциальное напряжение кислорода в крови. Варианты нарушения кислотно-щелочного состояния. Ацидоз. Метаболический ацидоз. Респираторный ацидоз. Алкалоз. Метаболический алкалоз. Респираторный алкалоз.

Тема 22. Основные принципы питания здоровых детей.

Вскармливание детей. Питание здорового ребенка. Анатомо-физиологические особенности молочной железы в период лактации. Виды вскармливания (естественное, искусственное, смешанное). Естественное вскармливание. Фазы развития грудных желез и лактация (мамогенез, лактогенез, галактопоз, фаза автоматизма). Правила прикладывания ребенка к груди. Семиотика нарушений лактации. Лактационный криз. Голодный криз. Гипогалактия. Классификация гипогалактий. Профилактика гипогалактий. Агалактия. Противопоказания к грудному вскармливанию. Со стороны матери и ребенка. Состав и отличительные особенности материнского молока. Количество ингредиентов и калорийность грудного молока. Количество белков, жиров, углеводов, витаминов, минеральных веществ.

Тема 23. Питание детей раннего возраста. Естественное вскармливание.

Естественное вскармливание. Режим кормления ребенка. Расчет необходимого объема принимаемой пищи. Формула Тура. Формула Зайцевой, объемный метод Гейбнера и Черни. Объемный метод суточного объема пищи ребенку грудного возраста. Суточная потребность ребенка грудного возраста в энергии. Калорийный метод Маслова. Потребность ребенка в основных ингредиентах. Введение прикорма при грудном вскармливании. Схема расширения меню ребенку грудного возраста при естественном вскармливании. Дополнительные пищевые добавки при грудном вскармливании. Коррекция вскармливания. Оценка эффективности вскармливания. Потребности в ингредиентах и режим питания кормящей матери.

Тема 24. Смешанное вскармливание.

Смешанное вскармливание. Отличия правил смешанного вскармливания и его расчет. Свободный режим кормления. Методы смешанного вскармливания. Причины и показания к смешанному вскармливанию. Методы смешанного вскармливания. Отличия правил смешанного вскармливания и его расчет. Соотношение пищевых ингредиентов при смешанном вскармливании. Смеси для лечебного питания при смешанном вскармливании. Частота кормления при смешанном вскармливании. Свободное вскармливание. Особенности вскармливания недоношенных детей находящихся на смешанном вскармливании. Общие правила кормлений недоношенных детей в зависимости от гестационного возраста. Потребности

недоношенных детей. Питание детей преддошкольного возраста. Суточный объем пищи. Особенности состава пищевых продуктов. Особенности приготовления блюд и времени их приема.

Тема 25. Искусственное вскармливания. Прикорм. Докорм.

Искусственное вскармливание. Адаптированные молочные смеси. Адаптированные сладкие молочные смеси. Основные ингредиенты адаптированных смесей. Белки, жиры, углеводы. Состав минеральных веществ в адаптированных смесях (калий, железо, цинк, йод, кальций, фосфор). Количество некоторых аминокислот в женском и коровьем молоке и в адаптированных молочных смесях. Адаптированные кисломолочные смеси. Отличительные особенности адаптированных сладких молочных смесей от адаптированных кисломолочных смесей. Неадаптированные молочные смеси прикорм. Неадаптированные сладкие молочные смеси. Неадаптированные кисломолочные смеси. Особенности правил искусственного вскармливания и его расчет. Докорм.

Тема 26. Анатомо-физиологические особенности мочеобразования и мочеотделения.

Система почек и мочевыводящих путей. Анатомо-физиологические особенности строения нефрона. Характерные особенности почек после рождения. Масса, размер и форма почек у новорожденных детей. Топография почек. Околопочечная клетчатка. Функциональные особенности почек. Структура почек. Кровоснабжение почек и механизм образования мочи. Клубочковая фильтрация. Канальцевая реабсорбция. Почечные тельца. Концентрационная функция почек. Мочевыводящие пути. Лоханки почек. Мочеточник. Емкость мочевого пузыря. Мочеиспускательный канал. Кровоснабжение почек и механизм образования клубочка капилляров. Функции почек.

Тема 27. Семиотика и синдромы поражения мочевой системы.

Диурез. Транзиторная олигурия. Суточное количество мочи у детей до 10 лет. Число мочеиспусканий за сутки в зависимости от возраста ребенка. Акт мочеиспускания. Методика исследования. Расспрос. Жалобы. Осмотр. Синдромы поражения и заболевания мочевыводящих путей. Симптомы заболеваний органов мочевого выделения. Стигмы дисморфогенеза. Изменения поведения ребенка во время мочеиспускания. Пальпация. Методика пальпации почек. Перкуссия. Поколачивание поясничной области (модифицированный симптом Пастернацкого). Методика исследования мочеточниковых точек. Аускультация. Острый и хронический пиелонефрит. Классификация пиелонефрита. Этиология, патогенез. Цистит острый и хронический. Этиология, патогенез. Острая и хроническая почечная недостаточность. Классификация, этиология, патогенез.

Тема 28. Функциональные особенности мочевыделительной системы у детей.

Лабораторные исследования мочи. Инструментальное обследование ребенка с патологией мочевыделительной системы: глазное дно, артериальное давление, исследование крови, исследование мочи. Экстраренальная урография. Радионуклеидные исследования (нефрография, сцинтиграфия, ультразвуковое исследование, ангиография почечных сосудов, микционная цистоуретрография, цистоскопия, цистометрия). Общий анализ мочи. Методика сбора мочи у новорожденных детей и детей старшего возраста. Функциональные особенности образования мочи. Совокупность процессов фильтрации, реабсорбции, секреции. Возрастные особенности плазматока. Показатели клиренса по эндогенному креатинину у детей различных возрастных групп.

Тема 29. Методика исследования органов мочевой системы.

Порядок и методика клинического исследования. Жалобы и симптомы заболевания. Мочевой синдром. Количественные показатели: диурез, суточный диурез, полиурия, олигоурия, анурия, расстройства мочеиспускания (дизурия, полакиурия, задержка мочеиспускания, олигоурия), энурез, почасовой диурез. Качественные показатели: нормальные показатели общего анализа мочи (цвет мочи, прозрачность,), микроскопическое исследование осадка мочи. Отличительные особенности реакция мочи у новорожденных, грудных детей и детей после 1 года жизни. Удельный вес мочи (ранний неонатальный период, грудной период, 2-5 лет, старше 5 лет). Микроскопическое исследование осадка мочи. Эпителиальные клетки слущенного эпителия. Нарушение данных общего анализа мочи (цвет пива, цвет «мясных помоев», ярко красный цвет, темно фиолетовый, розовый). Прозрачность мочи в виде помутнения.

Тема 30. Лабораторные методы исследования мочи.

Дополнительные методы исследования мочи. Общий анализ мочи у детей. Особенности мочи у детей. Органические элементы осадка мочи. Неорганический осадок. Результаты количественных тестов у здоровых детей. Бактериологическое исследование мочи. Функциональные почечные пробы. Анализ мочи по Нечипоренко (подсчет клеточных элементов в 1 мл мочи), анализ мочи по Амбурже. Анализ мочи на «активные» (живые) лейкоциты. Анализ мочи по Аддису-Каковскому (подсчет клеточных элементов в моче, собранной за 24 часа). Анализ мочи на бактериурию и чувствительность к антибиотикам. Анализ мочи по Зимницкому. Трехстаканная проба. Электролиты крови. Общий белок и белковые фракции.

Тема 31. Анатомо-физиологические особенности эндокринной системы у детей.

Эндокринная система. Основные функции эндокринных желез. Общая схема регуляции эндокринной системы по принципу обратной связи. Гормоны гипоталамуса. Гормоны аденогипофиза. Схема влияния гормонов гипофиза. Эффекты йодсодержащих гормонов щитовидной железы. Пальпация щитовидной железы. Методика пальпации щитовидной железы. Синдромы поражения и заболевания. Заболевания и состояния щитовидной железы. Клинические признаки гипотериоза у детей. Клинические проявления тиреотоксикоза у детей. Функции глюкокортикоидов. Характерные клинические проявления синдрома Иценко-Кушинга у детей. Гормоны островков Лангенгарса. Сахарный диабет. Сахарный диабет первого и второго типа. Эффекты половых гормонов. Половое созревания. Половое созревания девочек. Половое созревание у мальчиков. Схема полового созревания у детей. Гастроинтестинальные гормоны.

Тема 32. Иммуногенез и особенности иммунитета у детей.

Анатом-физиологические особенности иммунной системы у детей. Органы иммунной системы. Центральные органы иммунной системы. Периферические органы иммунной системы. Лимфатические узлы. Селезенка. Структура лимфатического узла и его патологические состояния. Лимфатическая ткань желудка и кишечника. Антигенны, иммунный ответ, иммунитет. Клеточный иммунитет. Специфические и неспецифические иммунные механизмы защиты. Механизм гуморального иммунитета. Дифференциальные признаки иммуноглобулинов. Иммуноглобулины. Взаимодействие в иммунологических реакциях. Реакции гиперчувствительности. Особенности иммунологической реактивности у детей в зависимости от возраста. Методы исследования иммунной системы. Семиотика и синдромы поражения иммунной системы. Первичные иммунодефициты. Вторичные иммунодефициты. Синдром приобретенного иммунодефицита.

Перечень практических тем по предмету пропедевтика детских болезней.

1. Введение в предмет пропедевтики детских болезней. История развития педиатрии в Республике Таджикистан.
2. Периоды детского возраста. Методика сбора анамнеза жизни и болезни ребенка.
3. Методика оценки физического развития детей и подростков.
4. Критерии оценки нервно-психического развития детей и подростков. Факторы влияющие на нервно-психическое развитие.
5. Особенности воспитания детей различного возраста, включая подростковый.
6. Клинические проявления синдромов и симптомов поражения нервной системы.
7. Развитие сенсорной сферы. Роль импринтинга в воспитании в нервно-психическом развитии ребенка.
8. Методика исследования кожи, подкожно-жирового слоя. Семиотика поражения кожи и подкожно-жировой клетчатки.
9. Анатомо-физиологические особенности костно-мышечной системы. Роль витамина Д в процессе остеогенеза. Порядок прорезывания молочных зубов. Семиотика поражений костно-мышечной системы. Семиотика поражений зубов.
10. Анатомо-физиологические особенности органов дыхания. Дыхательные пути (нос, глотка, гортань, трахея, бронхи и органы газообмена).
11. Семиотика поражения органов дыхания у детей. Инструментальные и лабораторные методы исследования. Исследование функции внешнего дыхания.
12. Заболевания органов дыхания.
13. Кровообращение плода и новорожденного. Основные анатомо-физиологические особенности.
14. Семиотика нарушений, определяемых пальпаторно, перкуссионно, аускультативно. Артериальное давление. Недостаточность кровообращения. Синдромы поражений и заболеваний.
15. Этапы кроветворения у детей. Анатомо-физиологические особенности костного мозга. Порядок и методика клинического обследования. Пальпация. Перкуссия. Аускультация. Осмотр.
16. Синдромы поражения и заболеваний.
17. Анатомо-физиологические особенности органов пищеварения у детей. Полость рта. Слюнные железы. Глотка. Пищевод. Желудок. Кишечник (тонкий и толстый). Поджелудочная железа. Печень. Желчный пузырь.
18. Методика исследования органов пищеварения. Респрос. Осмотр. пальпация органов пищеварения. Перкуссия.

19. Синдромы поражения и заболевания органов пищеварения. Синдром «Острый живот». Пи-лороростенос. Пилороспазм. Хронический гастрит. Синдром печеночной недостаточности.
20. Обмен белков. Лабораторные данные. Обмен жиров. Лабораторные данные. Обмен углеводов. Лабораторные данные. Водно-солевой обмен. Механизм и регуляция водно-солевого обмена. Кислотно-щелочное состояние.
21. Витамины в педиатрии. Группы витаминов. Физико-химические качества витаминов. Особенности. Значение и семиотика нарушений витаминов. Суточная потребность в витаминах у детей. Рахит. Гипервитаминоз Д.
22. Питание здорового ребенка. Виды вскармливания (естественное, искусственное, смешанное). Лактация. Семиотика нарушений лактации (гипогалактия, агалактия).
23. Естественное вскармливание. Лактация. Лактогенез. Галактопоз. Фаза автоматизма функционирования молочной железы. Молозиво. Состав молозива и грудного молока. Биологические и химические свойства женского молока.
24. Смешанное вскармливание. Причины и показания к смешанному вскармливанию. Методы смешанного вскармливания. Отличия правил смешанного вскармливания и его расчет.
25. Искусственное вскармливание. Адаптированные молочные смеси. Адаптированные сладкие молочные смеси. Основные ингредиенты адаптированных смесей. Адаптированные кисломолочные смеси. Неадаптированные молочные смеси. Прикорм. Докорм при искусственном вскармливании.
26. Система почек и мочевыводящих путей. Анатомо-физиологические особенности строения нефрона. Почечные тельца. Мочеточник. Емкость мочевого пузыря. Кровоснабжение почек и механизм образования клубочка капилляров. Функция почек.
27. Синдромы поражения и заболевания мочевыводящих путей. Пиелонефрит. Классификация пиелонефрита, этиология, патогенез, методы исследования. Цистит этиология, патогенез, методы исследования. Гломерулонефрит, классификация, этиология, патогенез, методы исследования. Острая почечная недостаточность. Хроническая почечная недостаточность.
28. Методика исследования мочевой системы у детей раннего возраста. Анамнез. Осмотр. Отеки. «Волдырная проба». Мак-Люра-Олдрича. Пальпация, перкуссия почек у детей. Исследование мочи.

29. Лабораторные исследования. Общий анализ мочи. Анализ мочи по Нечипоренко, анализ мочи по Амбурже, анализ мочи по Аддису-Ковковскому, анализ мочи по Зимницкому, анализ мочи на «Активные лейкоциты», анализ мочи на бактериурию и чувствительность к антибиотикам, трехстаканная проба.
30. Эндокринная система. Основные функции эндокринной системы. Гипоталамо-гипофизарная система. Анатомо-физиологические особенности гипофиза у детей. Щитовидная железа. Паращитовидные железы. Анатомо-физиологические особенности паращитовидной железы. Надпочечники.
31. Анатомо-физиологические особенности надпочечников. Поджелудочная железа. Анатомо-физиологические особенности поджелудочной железы. Половые железы. Анатомо-физиологические особенности половых желез у детей. Методика обследования и синдромы поражения эндокринной системы.
32. Иммунная система. Неспецифические механизмы защиты. Специфические иммунные механизмы защиты. Иммуноглобулины. Особенности иммунологической реактивности у детей в зависимости от возраста. Методы исследования иммунной системы. Семиотика и синдромы поражений иммунной системы

Перечень тем самостоятельных работ студентов по предмету пропедевтика детских болезней

1. Этика и деонтология в педиатрии. Общие вопросы педиатрической службы и ухода за ребенком
2. Самостоятельный сбор у курируемых больных детей и их родителей анамнеза жизни и болезни
3. Техника антропометрии. Семиотика нарушений физического развития. Методика оценки биологического возраста
4. Оценка нервно-психического развития детей раннего возраста, определение безусловных рефлексов у детей первого года жизни
5. Сон, режим дня, подбор игрушек, занятия с детьми раннего возраста. Социальное развитие детей и подростков
6. Понятие об энцефалитах. Фрагмент истории болезни.
7. Естественная потребность во сне у детей различного возраста
8. Самостоятельное исследование у курируемых больных состояния кожи, подкожной клетчатки. Оценка соответствия полученных данных возрастным нормам. Фрагмент истории болезни
9. Уход за ребенком при заболеваниях костно-мышечной системы. Фрагмент истории болезни

10. Порядок и методика клинического обследования (сбор жалоб, анамнез заболевания, анамнез жизни, внешний осмотр, пальпация, перкуссия, аускультация).
11. Оценить пиковую скорость выдоха.
12. Фрагмент истории болезни. Уход за ребенком
13. Порядок и методика клинического обследования
14. Уход за ребенком. Фрагмент истории болезни
15. Дополнительные методы исследования органов крови
16. Уход за ребенком. Фрагмент истории болезни
17. Функции различных отделов пищеварительной системы
18. Поверхностная и глубокая пальпация
19. Дополнительные методы обследования. Фрагмент истории болезни. Уход за ребенком с заболеваниями органов пищеварения
20. Синдром поражений и заболеваний при нарушении обмена веществ и энергии
21. Суточная потребность в витаминах у больных и здоровых детей 1-го года жизни и их основные источники
22. Принципы успешного грудного вскармливания. Десять шагов успешного грудного вскармливания
23. Правило прикладывания ребенка к груди матери сразу после рождения
24. Введение прикорма и докорма при смешанном вскармливании
25. Расчет питания по формулам при искусственном вскармливании
26. Порядок и методика клинического обследования (сбор жалоб, анамнез заболевания, анамнез жизни, внешний осмотр, пальпация и перкуссия почек).
27. Схема нефрона и его функция
28. Расстройства мочеиспускания (дизурия, задержка мочеиспускания, поллакиурия, олигоурия, энурез, анурия, ишурия)
29. Инструментальные методы исследования (рентгенография, экскреторная урография, ультра-звуковое исследование).
30. Уход за ребенком с заболеваниями мочевыделительной системы. Фрагмент истории болезни.
31. Фрагмент истории болезни. Уход за больными с заболеваниями эндокринной системы
32. Фрагмент истории болезни. Уход за больными с заболеваниями иммунной системы.

Список рекомендуемой литературы

1. Основная литература:

1. Талабов М.С., Назаров Э.И. Практические навыки и умения в педиатрии учебно-методическое пособие / – Душанбе, 2017. – 230 с.
2. Мазурин А.В., Воронцов И.М. Пропедевтика детских болезней. 2 издание, расш. и перераб. –СПб; Фолиант. 1999.
3. Мазурин А.В. и др. Общий уход за детьми: Учебное пособие. – М.: Медицина, 1989.
4. Капитан Т.В. Пропедевтика детских болезней с уходом за детьми. – Москва «МЕДпресс-информ» 2009.

2. Дополнительная литература

1. Геппе Н.А., Подчерняева Н.С. Пропедевтика детских болезней. – издательская группа «ГЭОТА-Медиан». 2008.
2. Мазурин А.В., Воронцов И.М. Пропедевтика детских болезней. – Москва 1985.

**БАРНОМАИ ТАЪЛИМӢ АЗ ФАННИ ПЕДИЯТРИЯ БАРОИ
ДОНИШЧӢӢНИ КУРСИ ЧОРУМИ ИХТИСОСИ
79010100 – КОРИ ТАБОБАТӢ**

Сарсухан

Педиатрия (бемориҳои кӯдакона) – илм оиди сабаб, равиш, аломатҳо, таъхис, таъхиси тафриқавӣ, таъобат ва пешгирии кулли бемориҳои кӯдакон мебошад. Калимаи педиатрия аз калимаи юнонӣ гирифта шуда, маънояш «pedios» кӯдак ва «iatrie» таъобаткунӣ мебошад.

Педиатрия (бемориҳои кӯдакона), ҳамчун илм таърихи бисёрасраро дарбар мегирад. Дар гузашта, олимон, оиди ташаккули ин илм хизматҳои зиёде ба анҷом расониданд. Яке аз аввалинҳо, ки эътибори ҷиддӣ ба вазифа ва вайроншавии фаолияти узвҳои организми кудакон дод, ин мутафаккири бузурги ҷаҳон Абӯалӣ ибни Сино буд. Зеро ки ӯ, шакл ва сохти узвҳои инсонро, пайваста ба вазифаашон омӯхтааст ва далелҳои зиёде то ба мо омада расидаанд.

Дар солҳои охир дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳиссаи арзандаи худро дар соҳаи илми педиатрия профессорон Якубова М.М., Сангинова В.И., Кабулова С.М., Вялушкин Б.Я., Миракилова М.М., Якубова З.Х., Азизов А.А., Умарова З.К., Олимова К.С., Исмоилов К.И., Аминов Х.Ҷ., Раупов К.Р. Ҳайдаров Б.М., Бобоева Л.Н. гузоштаанд.

Курси педиатрия аз чор қисм иборат аст: 1. Азхуд кардани хусусиятҳои анатомияи физиологияи организми кӯдак дар ҳамаи синну сол. 2. Муоинаи кӯдакон ва ҷамъоварии собиқа (анамнез). 3. Семиотикаи (аломатшиносӣ) бемориҳо. 4. Физои парҳезӣ.

Мақсад ва омӯзиши фанни педиатрия барои ихтисосҳои кори таъобатӣ -79010100, кори тибби таъхисӣ -79010400 донишҷӯёни факултети тиббии ДМТ ин аз худ кардани хусусиятҳои анатомияи физиологияи организми кӯдак дар ҳамаи синну сол, муоинаи кӯдакон ва ҷамъоварии собиқа (анамнез), семиотикаи (аломатшиносӣ) бемориҳои кӯдакона ва гузоштани таъхис дар кӯдаконро меомӯзад. Ба донишҷӯ додани дониш ва малакаи клиникӣ дар бораи бемориҳои кудакон, боназардошти талаботи тиббӣ, истифодаи дониш ҳангоми омӯзиши фанҳои клиникӣ ва ҳангоми фаъолияти амалӣ.

Фанни мазкур яке аз қисмҳои таркибии силсилаи фанҳои тахассусӣ буда, омӯзиши он ҳатмӣ мебошад. Ҳамзамон фанни бемориҳои кӯдакона ба донишҷӯён ҳам ба таври назариявӣ ва амалӣ таълим дода мешавад

Номгӯи мавзӯҳои таълимии бемориҳои кӯдакона.

Мавзӯи 1. Рахит ва бемориҳои рахитмонанд. Гипервитаминози Д. Сабаб ва тарзи пайдоиш, равиши беморӣ, табобат, роҳҳои пешгирӣ.

Рахит — бемории умумии организми кӯдак. Сабаби инкишофи рахит. Норасоии нурзанонии офтоб ва сайругашт дар ҳавои тоза. Нишонаҳои клиникӣ. Марҳила: ибтидоӣ; авҷгирӣ; сиҳатшавӣ; зухуроти боқимонда. Табобат. Муолиҷаи маҷмӯии рахит. Пешгирии рахит. **Гипервитаминози Д.** Сабаб ва омилҳои беморӣ. Равиши беморӣ. Аломатҳои беморӣ. Таснифи беморӣ. Ташхис ва ташхиси тафриқавии беморӣ. Табобати беморӣ. Корҳои имрӯзаи илмию тадқиқотии дар омӯхтани ин беморӣ.

Мавзӯи 2. Спазмофилия (шаҳак). Сабаб ва тарзи пайдоиш, равиши беморӣ, табобат, роҳҳои пешгирӣ.

Бемории рағкашӣ ё спазмофилия. Шаҳак (спазмофилия, тетанияи рахитӣ) Сабаб ва омилҳои бемории рағкашӣ ё спазмофилия. Зуд ва ногаҳонӣ зиёд шудани метаболитҳои фаъоли витамини Д дар хун Равиши беморӣ. Аломатҳои беморӣ. Шаклҳои вазнин, вазнини миёна. Таснифи беморӣ. Шаклҳои рағкашӣ: 1. Шакли маълум (манифести) - и рағкашӣ бо зухуроти: А) Ларингоспазм; Б) Спазми (қабзияти) корпопедалӣ; В) Эклампсия. 2. Шакли номаълум (ниҳонӣ, латентӣ). Ташхис ва ташхиси тафриқавии беморӣ. Аломатҳои Хвостек, феномени Труссо, аломати Маслов, феномени Люста. Табобати беморӣ.

Мавзӯи 3. Вайроншавии музмини ғизо – гипотрофия, паратрофия, гипостатура. (сабаб, тарзи пайдоиш, равиши беморӣ, табобат, роҳҳои пешгирӣ). Ғизои солим барои кӯдакони солим.

Ғизои мақсадноки кӯдакон. Талаботи муҳим барои қонсӯғардонии инкишофи дурусти ҷисмонӣ рӯҳӣ ва ҳолати саломатии кӯдак. Талаботи кӯдаки соли аввали ҳаёт. Ғизои ратсионалии (мақсаднок) хушсифат. Афзоиши бошиддат, ташаккули суръатноки рӯҳию моторикӣ ва ҳосилшавии ҳамаи узвҳои системаҳо. Шири модар. Намуди хурониш: табиӣ, сунъӣ ва омехта.

Хурониши шири табиӣ таҳти таввасути ТУТ (Ташкилоти умумичаҳонии тандурустӣ). Шартҳои асосии солимии кӯдак. Маводҳои ғизоӣ, ки давоми 6 моҳи аввали ҳаёташ лозим. Таҷрибаи оқилонаи синамакони ва ғизои иловагӣ. Бартарияти бармаҳал гузоштани кӯдак ба синаи модар. Муҳити биологии меъерӣ дар рӯда. Миқдори иммуноглобулинҳо ва дигар омилҳои муҳофизатӣ ба зиддӣ сироятҳо. Солимӣ, инкишофи ҷисмонӣ ва рушди умумии кӯдакон. Зиёд намудани

фоиданокии минералҳо, сафедаҳо, карбогидратҳо, чарбҳо ва витаминҳо. Ғизои иловагӣ (прикорм). Ворид намудани ғизои иловагӣ. Қоидаҳои асосии дохилкунии ғизои иловагӣ: саривактӣ, мувофиқ, бехатар, дуруст воридшаванда. Афзалиятнокии ғизои иловагӣ: вазнгирии муътадил, иштиҳои хуб, тонуси эмотсионалии хуб, начосати муътадил, капрограммаи муътадил. Хурониши иловагии аввалин.

Мавзӯи 4. Нохинҷорӣ мизоч (диатезҳо). Эксудативӣ – катаралӣ. Лимфатикӣ – гипопластикӣ. Асабӣ – артритӣ. Дерматити атопикӣ. Сабаб ва тарзи пайдоиш, равиши бемори, табобат, роҳҳои пешгирӣ.

Диатези эксудативи- катаралӣ, лимфатикӣ- гипопластикӣ ва асабӣ- артритӣ. Сабаб ва омилҳои беморӣ. Равиши беморӣ. Аломатҳои беморӣ. Таснифи беморӣ. Ташҳис ва ташҳиси тафрикавии беморӣ. Табобати беморӣ. Пешгирии беморӣ. Корҳои имрӯзаи илмию тадқиқотии дар омӯхтани ин беморӣ. Табобат: офтобдихӣ аз рӯи нақша, ғизои табиӣ додан ва ҳаҷми онро зиёд кардан, ташҳиси саривактӣ ва муолиҷаи бемориҳои ҳамроҳшуда (гиповитаминоз, камхунӣ, бемориҳои сирояткунанда). Нохинҷорӣ мизочии асаби - буғуми (артрити) дар кӯдакони синни мактабӣ ва пубертатӣ Дарки дерматити атопикӣ. Сабаб ва омилҳои беморӣ. Равиши беморӣ. Аломатҳои беморӣ. Таснифи беморӣ. Ташҳис ва ташҳиси тафрикавии беморӣ. Табобати беморӣ. Пешгирии беморӣ. Корҳои имрӯзаи илмию тадқиқотии дар омӯхтани ин беморӣ. Дерматити атопики (ДА) –бемории музмини алергии пуст. Ташҳис ДА кӯдакон: пайдошавӣ дар навзодӣ ва сини барвактӣ; нохинҷорӣ доштани волидайн; хориши пӯст; морфолгияи ва чойгиршавии хоси догчаҳо; музмин ва рессидивии беморӣ; зиедшавии микдори IgE и аллергени махсуси IgE-антигенҳо дар хун.

Мавзӯи 5. Бемориҳои шадиди роҳҳои нафас (ринит, фарингит, ларингит, тонзилит). Сабаб, тарзи пайдоиш, тасниф, равиши беморӣ, табобат, роҳҳои пешгирӣ.

Намудҳои бемориҳои маъмули роҳҳои нафас ва сабабҳои онҳо. Нафастангӣ. Норасоии шуш ё гулӯ. Роҳҳои болоии нафас, трахея, бронҳо, бронхиолҳо, алвеолаҳо, плевра ва асабҳо ва мушакҳои нафаскашӣ. Аломатҳои он: сулфа, душвории нафас, луоб ва нишонаҳои дигари умумӣ, аз қабилӣ дарди сар, нофаҳмиҳо, табларза, хастагӣ ва ғр. Деворҳои дохили роҳҳои нафас. Идоракунии алергия, илтиҳоби луобпарда ва бронхоспазм. Кортикостероидҳои нафаскашӣ. Бронходилататорҳо барои бартараф кардани ҳисси нафасгирӣ. Фарингит. Илтиҳоби гулӯ. Роҳҳои сироятбӣ: хунукӣ, моноклеозӣ ё зуком.

Сироятҳои вирусӣ, бактерияҳои сӯзнок, сирояти замбӯруғӣ, аллергия ё рефлюкси гастроэзофагеалӣ. Табобат бо антибиотикҳо.

Мавзӯи 6. Бронхити шадид, музмин ва бронхити обструктивӣ дар кӯдакон.

Сабаб, тарзи пайдоиш, тасниф, равиши беморӣ, табобат, роҳҳои пешгирӣ.

Бронхити шадид, музмин ва бронхити обструктивӣ дар кӯдакон Илтиҳоби бронхҳо. Қабати найчаҳои бронхи аз ҳисоби вирусҳо, бактерияҳо ё зарраҳои ба ангебанда меоранд. Аломатҳои маъмултарини бронхитҳо. Васеъшавии бронхҳо. Бронходилататорҳо. Кортикостероидҳои нафаскашӣ. Бронхиолит. Варам кардани пардаи луобӣ дар бронхҳои хурди роҳҳои нафас дар шушҳо. Зухуроти клиникӣ. ҳолатҳои шадидтарини беморӣ. Табобат ва таснифи он. Бронхити обструктивӣ дар кӯдакон. Сабаб. Тарзи пайдоиш. Нишонаҳои клиникӣ. Табобат, Роҳҳои пешгирӣ.

Мавзӯи 7. Пневмонияи шадид дар кӯдакон. Дикқи нафас дар кӯдакон.

Сабаб, тарзи пайдоиш, тасниф, равиши беморӣ, табобат, роҳҳои пешгирӣ.

Сироятҳои шадиди вирусии роҳи нафас. аломатҳои клиникӣ, сабаб, тасниф, равиши беморӣ, табобат, роҳҳои пешгирӣ. Пневмония илтиҳоби шадиди шуш ин ҷараёни илтиҳобӣ дар паренхимаи шуш. Нишонаҳои захролудшавӣ, норасоии нафас, тағйиротҳои физикалии мавзӣ, параметрҳои хоси рентгенологӣ тавсиф дода мешаванд. Пневмонияи шадид: нишонаҳои клиникӣ инҳоянд: таъби фебрилии устувор, захролудшавӣ, нишонаҳои норасоии нафаскашӣ, сояҳои иртишоҳӣ ҳангоми рентгенография ва тағйирёбии ҳуни канорӣ. Табобат. Беморони бо шаклҳои вазнин ва кӯдакони сини то яксола бистарӣ карда мешаванд. Антибиотикҳо нитрофуранҳо ва доруҳои сулфаниламидҳо истифода бурда мешаванд. Усулҳои тадқиқоти лабораторӣ, рентгенографияи сина ва ТК. Дикқи нафас. Этиология, патогенез, аломатҳои асосии клиникӣ. Ёри таъҷилӣ дар ҳолати боздошти роҳҳои нафас. Намудҳои зухуроти клиникӣ ба монанди: хурӯҷ, сулфа, дарди гулӯ, атса ва табларза. Табобат ва пешгирии он.

Мавзӯи 8. Камхунӣ (анемия) дар кӯдакон. Камхунии норасоии аз оҳан, сафеда ва витаминҳо дар кӯдакон. Сабаб ва тарзи пайдоиш, равиши беморӣ, табобат, роҳҳои пешгирӣ

Анемияҳо, сабабҳои норасоии омилҳои гемопозитикӣ: норасоии оҳан; норасоии сафеда; норасоии витаминҳо. Анемияҳои дефитситӣ дар давраи ташаккули тезутунд (соли аввали ҳаёт, давраи балоғатрасӣ). Нишонаҳои клиникӣ дар намудҳои муқаррарии анемияҳои дефитситӣ дараҷаи сабук, миёнавазнин ва вазнин. Волидайнӣ кӯдакони 5-6 моҳа Нишонаҳои

клиникӣ; сустҳолӣ, пастшавии иштиҳо, рангпаридагӣ ва нооромии кӯдак. Барои анемияи дараҷаи миёнавазнин вайроншавии айёни ҳолати бемор: сустҳолии зиёд, апатия, адинамия, пастшавии баланди иштиҳо, хушкии пӯст, тағироти зиёди муйҳо, кафидани кунҷҳои даҳон. Анемияи норасои аз оҳан. Сабаб ва омилҳои беморӣ. Равиши беморӣ. Аломатҳои беморӣ. Таснифи беморӣ. Ташҳис ва ташҳиси тафриқавии беморӣ. Табобати беморӣ. Пешгирии беморӣ. Корҳои имрӯзаи илмию тадқиқотии дар омӯхтани ин беморӣ. Анемияи норасои аз сафедаҳо. Сабаб ва омилҳои беморӣ. Равиши беморӣ. Аломатҳои беморӣ. Таснифи беморӣ. Ташҳис ва ташҳиси тафриқавии беморӣ. Табобати беморӣ. Пешгирии беморӣ. Корҳои имрӯзаи илмию тадқиқотии дар омӯхтани ин беморӣ.

Мавзӯи 9. Илтиҳоби шадид ва музмини меъда (гастрит). Заҳми меъда ва рӯда. Илтиҳоби рӯдаи дувоздаҳангушта. Сабаб, тарзи пайдоиш, равиши беморӣ, табобат, роҳҳои пешгирӣ.

бемории илтиҳоби меъда (гастрит). Сабаб ва омилҳои беморӣ. Равиши беморӣ. Аломатҳои беморӣ. Таснифи беморӣ. Ташҳис ва ташҳиси тафриқавии беморӣ. Табобати беморӣ. Пешгирии беморӣ. Корҳои имрӯзаи илмию тадқиқотии дар омӯхтани ин беморӣ. Илтиҳоби меъда (гастрит). Сабабҳои бемори: - омилҳои алиментарӣ, - омилҳои руҳию – эҳсосӣ, - дисфунксияи вегетативӣ, - сабабҳои экологӣ, - қабули дорувориҳо, - часпиши паразитҳо; - хеликобактериҳо - чубҷаи грамманфии сипаршакл; - лямблиоз; - маводҳои доруворӣ; - гармбодӣ аз хурок; - аз ғизо бой будани эпителияи қисми антралии меъда. Патогенез: ба монанди рН-и паст, ҷудошавии луоб дар ҷавоб ба ҳолатҳои ногувор. Аломатҳои бемори: шикояти қудакон ба дардҳои гуногуни интенсивӣ хангоми гуруснамони ё инки 1,5-2 соати баъд аз қабули хурок; дардҳои шабона; нопадидшавӣ ё пастшавии дард баъд аз қабули хурок; зардачуши, орукзании турш ва партофтани хурок; дард дар қисми эпигастрия; баъд аз қабули хурок дардҳои қунди нолақунанда дар қисми эпигастрали ва гирди ноф баъд аз 1-1,5 соат меғузарад. Ташҳиси тафриқавӣ: бо апендетсит, пенкреатит ва холесистит. Табобат: сабаби бемориро маълум ва бартараф кардан. Пешгирии гастрит ин реча ва истеъмол кардани хӯроқи дуруст, парҳез аз осебҳои механикӣ, кимиявӣ ва ҳароратӣ.

Мавзӯи 10. Бемориҳои талхадон ва роҳҳои талхабарор. Заҳми ғайрихосии рудаи ғафс. Дискинезияи роҳҳои талхабарор. Сабаб, тарзи пайдоиш, равиши бемори, табобат, роҳҳои пешгирӣ.

Бемории талхадон ва роҳҳои талхабарор. Сабаб ва омилҳои беморӣ. Равиши беморӣ. Аломатҳои беморӣ. Таснифи беморӣ. Ташхис ва ташхиси тафриқавии беморӣ. Табобати беморӣ. Пешгирии беморӣ. Корҳои имрӯзаи илмию тадқиқотии дар омӯхтани ин беморӣ. Бемориҳои талхадон: дискинезияи вазифавӣ ва холесистит-холентомаҳо. Омилҳо: вайроншавии вазифа аз ҳисоби нейросеркулятори, гузаронидани гепатити шадиди вирусӣ, неврозҳо; гармбодаги аз хӯрок, паразитҳо ва ғайраҳо. Дард дар қисми зерқабурғаи рост, баъзан доими, бо дилбехузури, пасташавии иштиҳо, оғӯзани. Сабаб ва равиши бемори: микробҳои барангезанда чубчаи руда, стафилло- ва стрептококк, чубчаи домана. Сироят бо роҳҳои хунгардиш, лимфогардиш ва ғайра. Баландшавии ҳарорат, дардҳои ҳалалзананда дар қисми рости шикам ва паҳншавии онҳо бо пушт, китфи рост, қулфак, захролудии бадан, дамиши шикам, тарангшавии мушакҳои рости шикам ва ғ. Симптомҳои Мендел, Ортнер, Мерфи. Холесистити шадид: назлави (катарали), флегмонози, гангренози. Холесистити музмин: илтиҳоби музмини талхадон ва роҳҳои талхабарор. Намуди калкулезӣ ва ғайрикалкулезӣ, холесисти музмин. Корҳои имрӯзаи илмию тадқиқотии дар омӯхтани ин беморӣ.

Мавзӯи 11. Бемориҳои илтиҳоби гурда. Пиелонефрит дар кудакон. Гломерулонефрити кудакона. Сабаб, тарзи пайдоиш, равиши бемори, табобат, роҳҳои пешгирӣ.

Пиелонефрит илтиҳоби сироятии ҳавзаку лаълиҷаҳои гурда. Сабаб ва омилҳои беморӣ. Равиши беморӣ. Аломатҳои беморӣ. Таснифи беморӣ. Ташхис ва ташхиси тафриқавии беморӣ. Табобати беморӣ. Пешгирии беморӣ. Омилҳои хатарноки бемории пиелонефрит: чараҳои патологияи зани ҳомиладор ба намуди нефропатияҳо, моилияти ирсии патологияҳои гурда, бемориҳои мубодилавӣ дар модар ва ҳешовандони наздик, одатҳои бади модар ҳангоми ҳомиладорӣ. Гурӯҳи омилҳои тамоилӣ: тағиротҳои интра- ва экстрареналии нуқсонҳои роҳҳои пешоббарор, патологияҳои модарзодӣ ва дар ҳаёт пайдошудаи аз ҷиҳати тағиротҳои органикӣ ва функционалие, ки ба вайроншавии ҷоришавии пешоб ва ҷамъшавии он; гипервитаминози Д, бемориҳои вазнини меъдаю рӯда, дисбактериоз, кирми рӯда, бемориҳои музмини мавзӯӣ, норасоии ирсии иммунӣ, энзимопатияи найҷаҳои гурда. Гломерулонефрит (ГН). Сабаб ва омилҳои беморӣ. Равиши беморӣ. Аломатҳои беморӣ. Таснифи беморӣ. Ташхис ва ташхиси тафриқавии беморӣ. Табобати беморӣ.

Пешгирии беморӣ. Пайдоиши гломерулонефрити диффузӣ бо бемориҳои шадид ва музмин. Сирояти стрептококкӣ ҳангоми дар меъёр будани реактивнокии иммунологӣ гломерулонефрити шадиди диффузиро (шадид, ҷараёни пайдарпайи бемориро). Норасоии пурраи системаи иммунӣ модарзодӣ ё ирсӣ. Гузариши гломерулонефрити шадид ба дарозмудат бо бартарии равиши клиникаи ин ва ё он синдромҳо. Вобаста аз фаъолнокии ҷараёни патологӣ: фазаи фаъолнок, фазаи хомушӣ ва фазаи нофаъол. Гломерулонефрити шадиди диффузионӣ. Рангпаридагии рӯй, варамии пилки чашмон, миқдори пешобкунӣ. Фазаи олигоанурӣ. Қорҳои имрӯзаи илмию тадқиқотии дар омухтани ин беморӣ.

Мавзӯи 12. Диареяи ғайрисироятӣ дар кӯдакони сини бармаҳал.

Дисбактериоз.

Бемории диареяи ғайрисироятӣ. Сабаб ва омилҳои беморӣ. Равиши беморӣ. Аломатҳои беморӣ. Таснифи беморӣ. Ташҳис ва ташҳиси тафриқавии беморӣ. Табобати беморӣ. Пешгирии беморӣ.

Диарея ин сироятии шадид рӯда (СШР) буда, ба гурӯҳи бемориҳои, ки бо аломатҳои дарунравӣ ва қайкунӣ дохил мешавад. Диареяи ғайрисироятӣ бо барангезандаҳои энтеробактерияҳо, микроорганизмҳо ва вирусҳо ба вучуд меояд. Роҳҳои гузариши беморӣ ин фазлаві – даҳонӣ, алоқаи маишӣ бо воситаи ғизо, об. Давраи ноаёнӣ аз якчанд соат то 7 рӯз давом медиҳад. Аз ҳама синдроми асосии диарея ин интоксикатсияи организм, вайрон шудани роҳҳои системаи ҳозима ва синдроми эксикоз мебошад. Табобати диарея бояд дар умум буда бо воситаи бактериофагҳо ва ферментҳо табобат карда шуда, ҳангоми синдроми эксикоз регидрататсия бо воситаи регидрон гузаронида мешавад. (маҳлули намк ва шакар). Қорҳои имрӯзаи илмию тадқиқотии дар омухтани ин беморӣ.

Номгӯи мавзӯҳои амалии фанни бемориҳои кӯдакона

1. Рахит ва бемориҳои рахитмонанд. Гипервитаминози Д. Сабаб ва тарзи пайдоиш, равиши беморӣ, табобат, роҳҳои пешгирӣ. Ташхиси фарқкунанда аз бемориҳои рахитмонанд.
2. Спазмофилия (шахак). Сабаб ва тарзи пайдоиш, равиши беморӣ, табобат, роҳҳои пешгирӣ.
3. Вайроншавии музмини ғизо – гипотрофия, паратрофия, гипостатура. (сабаб, тарзи пайдоиш, равиши беморӣ, табобат, роҳҳои пешгирӣ). Ғизои иловагӣ барои кӯдакон Табобати парҳезӣ.
4. Нохинҷорӣ мизоч (диатезҳо). Эксудативӣ – катаралӣ. Лимфатикӣ – гипопластикӣ. Асабӣ – артритӣ. Дерматити атопикӣ Сабаб ва тарзи пайдоиш, равиши беморӣ, табобат, роҳҳои пешгирӣ.
5. Бемориҳои шадиди роҳҳои нафас (ринит, фарингит, ларингит, тонзилит). Сабаб, тарзи пайдоиш, тасниф, равиши беморӣ, табобат, роҳҳои пешгирӣ.
6. Бронхити шадид, музмин ва бронхити обструктивӣ дар кӯдакон. Сабаб, тарзи пайдоиш, тасниф, равиши беморӣ, табобат, роҳҳои пешгирӣ.
7. Пневмонияи шадид дар кӯдакон. Дикки нафас дар кӯдакон. Сабаб, тарзи пайдоиш, тасниф, равиши беморӣ, табобат, роҳҳои пешгирӣ.
8. Камхунӣ (анемия) дар кӯдакон. Камхунии норасои аз оҳан, сафеда ва витаминҳо дар кӯдакон. Сабаб ва тарзи пайдоиш, равиши беморӣ, табобат, роҳҳои пешгирӣ.
9. Илтиҳоби шадид ва музмини меъда (гастрит). Заҳми меъда ва рӯда. Илтиҳоби рӯдаи дувоздаҳангушта. Сабаб, тарзи пайдоиш, равиши беморӣ, табобат, роҳҳои пешгирӣ.
10. Бемориҳои талхадон ва роҳҳои талхабарор. Заҳми ғайрихосии рӯдаи ғафс. Дискинезияи роҳҳои талхабарор. Сабаб, тарзи пайдоиш, равиши беморӣ, табобат ва роҳҳои пешгирӣ.
11. Бемориҳои илтиҳоби гурда. Гломерулонефрити кӯдакона Пиелонефрит дар кӯдакон. Сабаб, тарзи пайдоиш, равиши беморӣ, табобат, роҳҳои пешгирӣ.
12. Диареяи ғайрисироатӣ дар кӯдакони сини бармаҳал. Дисбактериоз.

Номгуї мавзӯҳои корҳои мустақилонаи донишҷӯён

1. Рахит ва бемориҳои рахитмонанд. Гипервитаминози Д. Сабаб ва тарзи пайдоиш, равиши беморӣ, табобат, роҳҳои пешгирӣ. Ташҳиси фарқкунанда аз бемориҳои рахитмонанд.
2. Спазмофилия (шаҳак). Сабаб ва тарзи пайдоиш, равиши беморӣ, табобат, роҳҳои пешгирӣ.
3. Вайроншавии музмини ғизо – гипотрофия, паратрофия, гипостатура. (сабаб, тарзи пайдоиш, равиши беморӣ, табобат, роҳҳои пешгирӣ). Ғизои иловагӣ барои кӯдакон Табобати парҳезӣ.
4. Ноҳинҷорӣ мизоч (диатезҳо). Эксудативӣ – катаралӣ. Лимфатикӣ – гипопластикӣ. Асабӣ – артритӣ. Дерматити атопикӣ Сабаб ва тарзи пайдоиш, равиши беморӣ, табобат, роҳҳои пешгирӣ.
5. Бемориҳои шадиди роҳҳои нафас (ринит, фарингит, ларингит, тонзилит). Сабаб, тарзи пайдоиш, тасниф, равиши беморӣ, табобат, роҳҳои пешгирӣ.
6. Бронхити шадид, музмин ва бронхити обструктивӣ дар кӯдакон. Сабаб, тарзи пайдоиш, тасниф, равиши беморӣ, табобат, роҳҳои пешгирӣ.
7. Пневмонияи шадид дар кӯдакон. Дикқи нафас дар кӯдакон. Сабаб, тарзи пайдоиш, тасниф, равиши беморӣ, табобат, роҳҳои пешгирӣ.
8. Камхунӣ (анемия) дар кӯдакон. Камхунии норасои аз оҳан, сафеда ва витаминҳо дар кӯдакон. Сабаб ва тарзи пайдоиш, равиши беморӣ, табобат, роҳҳои пешгирӣ.
9. Илтиҳоби шадид ва музмини меъда (гастрит). Заҳми меъда ва рӯда. Илтиҳоби рӯдаи дувоздаҳангушта. Сабаб, тарзи пайдоиш, равиши беморӣ, табобат, роҳҳои пешгирӣ.
10. Бемориҳои талҳадон ва роҳҳои талҳабарор. Заҳми ғайрихосии рӯдаи ғафс. Дискинезияи роҳҳои талҳабарор. Сабаб, тарзи пайдоиш, равиши беморӣ, табобат ва роҳҳои пешгирӣ.
11. Бемориҳои илтиҳоби гурда. Гломерулонефрити кӯдакона Пиелонефрит дар кӯдакон. Сабаб, тарзи пайдоиш, равиши беморӣ, табобат, роҳҳои пешгирӣ.
12. Диареяи ғайрисироатӣ дар кӯдакони сини бармаҳал. Дисбактериоз.

Рӯйхати адабиёти тавсияшаванда

1. Адабиёти асосӣ

1. Ҳайдаров Б.М. «Бемориҳои кӯдакона». Душанбе «Маориф», 2018 г. -680 с.
2. Мухин Н.А., Моисеев В.С. Пропедевтикаи бемориҳои кӯдакона: Китоби дарси.-М.:Гэотар-Мед, 2005.-768с.
3. Мачидов А.М., Шабонов Р.З., Бобоева Л.Н. «Таълими асосҳои бемориҳои кӯдакона». Душанбе, 2011 с.
4. Бобоева Л.Н. «Бемориҳои кӯдакона». Душанбе «Маориф», 1997с. -271с
5. Мазурин А.В. «Пропедевтика детских болезней» - М.: «Медицина» 1985.
6. Геппе Н.А., Н.С. Подчерняева «Пропедевтика детских болезней» - М.: «ГЭОТАР-Медиа», 2008.

2. Адабиёти иловагӣ

1. Ивашкин В.Т.,Султанов В.К. Пропедевтикаи бемориҳои кӯдакона СПБ:Питер, 2000.-384с.
2. Маколкин В.И., Овчаренко С.И., «Справочник по гастроэнтерологии». – М., 1976г.
3. Подымова С.Д., «Болезни печени». - М., 1984г.
4. Ногаллер А.М., Юлдашев К.Ю., Хронические гепатиты и циррозы печени. – М., 1977г.
5. Тареев Е.М., «Клиническая нефрология». - М., 1983г.

**РАБОЧАЯ ПРОГРАММА (СИЛЛАБУС) ПО ПРЕДМЕТУ
ПЕДИАТРИИ ДЛЯ СТУДЕНТОВ
ЧЕТВЕРТОГО КУРСА МЕДИЦИНСКОГО ФАКУЛЬТЕТА
СПЕЦИАЛЬНОСТИ 79010100 – ЛЕЧЕБНОЕ ДЕЛО**

Введение

Педиатрия (гр. *paídos* - ребенок и *iatreia* — лечение), по определению основоположника русской педиатрии Степана Фомича Хотовицкого, данному в 1847 г. в первом отечественном руководстве «Педиятрика», «есть наука об отличительных особенностях в строении, отправлениях, болезнях детского организма и основанном на тех особенностях сохранении здоровья и лечении болезней у детей». Иными словами, основной задачей педиатрии является сохранение или возвращение (при болезни) здоровья ребенку, позволяющее ему максимально полно реализовать свой врожденный потенциал жизни. Задачи педиатрии можно свести к четырем большим разделам: защита, обеспечение, адекватная стимуляция, контроль и ранняя коррекция отклонений в развитии. В единой практической науке педиатрии условно выделяют ее ветви (направления, отрасли): профилактическую, клиническую, научную, социальную и экологическую педиатрию.

Подчеркивая отсутствие «золотого стандарта» определения термина «здоровье» и руководствуясь формулой экспертов ВОЗ: «Здоровье – свойство человека выполнять свои биосоциальные функции в изменяющейся среде, с перегрузками и без потерь, при условии отсутствия болезней и дефектов. Здоровье бывает физическим, психическим и нравственным», педиатру все время надо помнить, что понятие «здоровье» применительно к детству должно включать и наличие условий для обеспечения последующего оптимального развития ребенка.

В последние годы в РТ свой большой вклад в область педиатрии вложили такие профессора, как Якубова М.М., Сангинова В.И., Кабулова С.М., Вялушкин Б.Я., Миракилова М.М., Якубова З.Х., Азизов А.А., Умарова З.К., Олимова К.С., Исмоилов К.И., Аминов Х.Х., Раупов К.Р. Хайдаров Б.М., Бобоева Л.Н..

Цель изучения педиатрии в медицинском факультете является постановление точного диагноза. Для этой цели студенты изучают анатомо-физиологические особенности ребёнка, собирают анамнез, семиотику детских болезней. Также студенты должны освоить клинические навыки детских болезней по требованиям медицинских стандартов.

Педиатрия является одной из основных клинических дисциплин и её изучение обязательна. Эта дисциплина имеет и практические, и теоретические занятия для студентов.

Тема 1. Рахит и рахитаподобные заболевания. Этиология, патогенез, клиника, лечение, профилактика. Дифференциальная диагностика.

Гипервитаминоз Д

Рахит – общее заболевание детского организма. Причина развития рахита. Недостаток солнечного света и прогулок на свежем воздухе. Клиника. Фаза: первичная; эскалация; восстановление; остаточные проявления. Уход. Комплексное лечение рахита Профилактика рахита Причины и факторы заболевания. Подход к заболеванию. Симптомы заболевания. Классификация заболевания. Диагностика и дифференциальная диагностика заболевания. Лечение болезни. Профилактика болезни. Сегодняшняя научно-исследовательская работа по изучению этого заболевания.

Тема 2. Спазмофилия у детей. Этиология, патогенез, клиника, лечение, профилактика. Дифференциальная диагностика. Решение ситуационные задачи по тематике.

Понимание судорог или спазмофилии. Судороги (спазмофилия, рахит, тетания). Причины и факторы судорог или спазмофилии. Быстрое и внезапное повышение уровня активных метаболитов витамина D в крови. Симптомы заболевания. Тяжелая, среднетяжелая формы. Классификация заболевания. Формы судорог: 1. Известная (манифестная) форма - судороги с проявлениями: А) Ларингоспазм; Б) Корпопальный спазм (запор); В) Эклампсия. 2. Неизвестная форма (скрытая, латентная). Диагностика и дифференциальная диагностика заболевания. Признаки Хвостека, феномен Труссо, признак Маслова, феномен Люсты. Лечение болезни.

Тема 3. Хроническое растройства питания.(Гипотрофия, паратрофия, гипостатура) Этиология, патогенез, клиника, лечение, профилактика.

Гипотрофия. Причины и факторы заболевания. Подход к заболеванию. Симптомы заболевания. Классификация заболевания. Диагностика заболевания. Лечение заболевания. Профилактика болезни. Целевое детское питание. Важные требования для обеспечения правильного физического и психического развития и состояния здоровья ребенка. Потребности ребенка первого года жизни. Рациональное (целенаправленное) качественное питание. Быстрый рост, быстрое развитие умственных и двигательных навыков, а также развитие всех органов и систем. Материнское молоко. Тип вскармливания: естественное, искусственное и смешанное. Потребление

грудного молока по данным ВОЗ (Всемирной организации здравоохранения). Основные условия здоровья детей. Питательные вещества, необходимые в течение первых 6 месяцев жизни. Разумное грудное вскармливание и практика прикорма. Преимущество раннего грудного вскармливания матери. Влияние грудного вскармливания на мать. Преимущество раннего вскармливания ребенка грудью. Количество иммуноглобулинов и других защитных факторов против инфекций. Введение дополнительного питания. Здоровье, физическое развитие и общее развитие детей. Повышение полезности минералов, белков, углеводов, жиров и витаминов.

Тема 4. Аномалии конституции. Диатезы. экссудативно катаральный диатез. Лимфатико- гипопластический диатез. Нервно- артритический диатез. Атопический дерматит у детей. Этиология, патогенез, клиника, лечение, профилактика.

Гипопластическая лимфатическая и артритическая невралгия. Причины и факторы заболевания. Подход к заболеванию. Симптомы заболевания. Классификация заболевания. Диагностика и дифференциальная диагностика заболевания. Лечение болезни. Профилактика болезни. Сегодняшняя научно-исследовательская работа по изучению этого заболевания. Лимфатико-гипопластическая аномалия конституции. Заболевание детей до 7 лет. Течение заболевания: избыточная масса тела, опухоли, пятна на красной коже (рыльце) дизэмбриогенеза, короткая шея, резкое и стойкое увеличение периферических лимфатических узлов, частые кровотечения, хронический тонзиллит, гиперплазия вилочковой железы. желудок, большое аммиачное лицо, слабость, малоподвижность. Лечение: солнечные ванны по плану, гимнастика, предоставление натуральной пищи и увеличение ее объема, своевременная диагностика и лечение сопутствующих заболеваний (гиповитаминоз, анемия, инфекционные заболевания). Нервно-суставные заболевания (артриты) у детей школьного и пубертатного возраста. Понимание атопического дерматита. Причины и факторы заболевания. Подход к заболеванию. Симптомы заболевания. Классификация заболевания. Диагностика и дифференциальная диагностика заболевания. Лечение болезни. Профилактика болезни. Сегодняшняя научно-исследовательская работа по изучению этого заболевания. Атопический дерматит (АД) – хроническое аллергическое заболевание кожи. Рецидивный подход АД и синусоидальный характер. Экссудативные и лихеноидные пятна. АД-факторы: гиповитаминозы В6, В5, А, В15; микродефицит

Тема 5. Острые респираторно-вирусные инфекции (ринит, фарингит, тонзиллит, ларингит, синуситы). Этиология, патогенез, клиника, лечение, профилактика.

Распространенные виды респираторных заболеваний и их причины. Астма. Заболевания легких или горла. Верхние дыхательные пути, трахея, бронхи, бронхиолы, альвеолы, плевра, дыхательные нервы и мышцы. Его симптомы: кашель, затруднение дыхания, выделение слизи и другие общие симптомы, такие как головная боль, спутанность сознания, лихорадка, утомляемость. Внутренние стенки воздухоносных путей. Лечение аллергии, воспаления слизистой оболочки и бронхоспазма. Ингаляционные кортикостероиды. Бронходилататоры для облегчения чувства удушья. Фарингит. Воспаление горла. Пути заражения: простуда, мононуклеоз или грипп. Вирусные инфекции. бактерии гонореи, грибковая инфекция, аллергия или гастроэзофагеальный рефлюкс. Лечение антибиотиками. Грипп. Инфекции горла, легких и носа. Его лечение и профилактика. Ринофарингит. Инфекция дыхательных путей. Типы клинических проявлений, такие как: кашель, боль в горле, чихание и лихорадка. Его лечение и профилактика. Тонзиллит. Увеличение миндалин, лимфатических узлов. Проявление клинических симптомов и их классификация. Лечение зависит от типа тонзиллита, его симптомов и развития. Трахеит. Отек трахеи. Клинические проявления. Его лечение и профилактика. Ларингит. Воспаление горла. Виды ларингита. Клинические проявления. Его лечение и профилактика. Синусит. Виды синусита. Клинические проявления. Его лечение и профилактика.

Тема 6. Острый, хронический и обструктивный бронхит. Этиология, патогенез, клиника, дифференциальная диагностика, лечение, профилактика.

Бронхит. Воспаление бронхов. Этиология. Патогенез. Клиника. Лечение. Профилактика. Лабораторные методы исследования. Наиболее распространенные симптомы бронхита. Расширение бронхов. Бронхолитики. Ингаляционные кортикостероиды. Бронхиолит. Отек слизистой оболочки мелких бронхов дыхательных путей, легких. Клинические проявления. наиболее тяжелые случаи заболевания. Его лечение и классификация.

Тема 7. Острая пневмония у детей. Бронхиальная астма. Этиология, патогенез, клиника, лечение, профилактика.

Пневмония. Острая пневмония: клинические признаки. Плеврит. Этиология, патогенез, основные клинические признаки. Неотложная помощь при остановке дыхания. Лабораторные методы исследования, рентгенография грудной клетки. Компьютерная томография.

Острая пневмония это острый воспалительный процесс в паренхиме лёгких который характеризуется признаками интоксикации, дыхательной

недостаточностью локальными физикальными изменениями и характерными рентгенологическими параметрами. Причиной развития воспалительного процесса лёгких могут быть пять видов агентов: патогенные микроорганизмы, вирусы, микоплазмы, паразиты и патогенные грибы. Основными клиническими признаками пневмонии являются фебрильная довольно стойкая лихорадка, интоксикация, признаки дыхательной недостаточности, инфильтративные тени при рентгенографии и изменения периферической крови. В основу классификации пневмонии положено на рентгенологическая картина. Зависимости от объема поражения бронхопневмония делится на очаговую, сегментарную, крупозную и интерстициальную. По характеру течения различают острую затяжную и хроническую пневмонию.

Тема 8. Анемия. Виды анемии.

Анемии, причины дефицита факторов кроветворения: дефицит железа; дефицит белка; нехватка витаминов. Дефицитная анемия в период острого формирования (первый год жизни, пубертатный период). Клинические признаки при обычных видах дефицитной анемии легкой, средней и тяжелой степени. Родителей детей 5-6 месяцев беспокоит медлительность, потеря аппетита, бледность и беспокойство ребенка. При умеренной анемии состояние больного явно нарушено: сильная слабость, апатия, адинамия, резкое снижение аппетита, сухость кожи, сильное изменение волос. Понимание анемии – дефицита железа. Причины и факторы заболевания. Подход к заболеванию. Симптомы заболевания. Классификация заболевания. Диагностика и дифференциальная диагностика заболевания. Лечение болезни. Профилактика болезни. Сегодняшняя научно-исследовательская работа по изучению этого заболевания

Тема 9. Гастриты. Виды гастритов. Язвенная болезни желудка и 12- перстной кишки.

Понимание воспалительных заболеваний кишечника. Причины и факторы заболевания. Подход к заболеванию. Симптомы заболевания. Классификация заболевания. Диагностика и дифференциальная диагностика заболевания. Лечение болезни. Профилактика болезни. Сегодняшняя научно-исследовательская работа по изучению этого заболевания. Воспаление желудка (гастрит). Причины заболевания: - алиментарные факторы, - психические и эмоциональные факторы, - вегетативная дисфункция, - экологические причины, - прием лекарственных препаратов, - прикрепление паразитов; - *Helicobacter pylori* – грамотрицательная палочка тиреоидной

формы; - лямблиоз; - лекарственные материалы - тепло от пищи; - пищевое богатство эпителия антрального отдела желудка

Тема 10. Заболевание желчевыводящих путей. Дискинезия.

Неспецифический язвенный колит.

Понимание желчнокаменной болезни и путей образования желчных камней. Причины и факторы заболевания. Подход к заболеванию. Симптомы заболевания. Классификация заболевания. Диагностика и дифференциальная диагностика заболевания. Лечение болезни. Профилактика болезни. Сегодняшняя научно-исследовательская работа по изучению этого заболевания. Заболевания желчного пузыря: функциональная дискинезия и холецистит-холентома. Факторы: нейроциркуляторная дисфункция, тяжелые вирусные гепатиты, невроты, тепло от пищи, паразиты и др. Боль в правом подреберье, иногда постоянная, с тошнотой, снижением аппетита, запорами. Причина и лечение заболевания: микробы, вызывающие глисты, стафилококки и стрептококки, брюшной тиф. Инфицирование системы кровообращения, лимфатической циркуляции и т. д. Повышение температуры, пульсирующие боли в правой части живота и распространение их на спину, правое плечо, грудную клетку, отравление организма, метеоризм, напряжение правых мышц живота и др. Симптомы Менделя, Ортнера, Мерфи. Лейкоцитоз, повышение элевации ST. Классификация. Острый холецистит: лихорадка (катаральная), флегмоноз, гангреноз. Хронический холецистит: хроническое воспаление желчевыводящих путей и желчевыводящих путей, вторичное. Виды камней и некаменной, хронический холецистит.

Тема 11. Воспаление почек у детей. Пиелонефрит. Гломерулонефрит.

Пиелонефрит – инфекционное воспаление почек. Факторы риска развития пиелонефрита: патологическое течение беременной в виде нефропатий, наследственная предрасположенность к патологиям почек, заболевания обмена веществ у матери и близких родственников, вредные привычки матери во время беременности. Группа предрасполагающих факторов: интра- и экстраренальные изменения при пороках мочевыводящих путей, врожденные и приобретенные патологии в виде органических и функциональных изменений, приводящие к нарушению оттока мочи и ее накоплению; гипervитаминоз D, тяжелые заболевания желудочно-кишечного тракта, дисбактериоз, глисты, хронические местные заболевания, наследственный иммунодефицит, энзимопатия почечных канальцев. Гломерулонефрит (ГН). Встречаемость диффузного гломерулонефрита при острых и хронических заболеваниях. Стрептококковая инфекция при нормальной иммунологической

реактивности вызывает острый диффузный гломерулонефрит (тяжелое, последовательное течение заболевания). Полные нарушения иммунной системы, врожденные или наследственные. Переход острого гломерулонефрита в отдаленный при преимуществе клинического подхода тех или иных синдромов. В зависимости от активности патологического процесса: активная фаза, немая фаза и неактивная фаза. Острый диффузный гломерулонефрит. Бледность лица, отечность век, обильное мочеиспускание. Олигоанурическая фаза

Тема 12. Неинфекционная диарея у детей. Дисбактериоз

Понимание неинфекционных диарейных заболеваний. Причины и факторы заболевания. Подход к заболеванию. Симптомы заболевания. Классификация заболевания. Диагностика и дифференциальная диагностика заболевания. Лечение болезни. Профилактика болезни. Острые кишечные инфекции (ОКИ) группа заболеваний основными клиническими проявлениями которых являются диарея и рвота. ОКИ бактериальной природы вызываемые патогенными энтеробактериями, условно патогенными микроорганизмами и вирусами. Механизм передачи ОКИ фекально-оральный, который реализуется контактно – бытовым, пищевым, водным путём передачи. Инкубационный период составляет от нескольких часов до 7 дней. Основными синдромами ОКИ это синдром интоксикации, синдром поражения ЖКТ и синдром эксикоза. Лечение ОКИ должно быть комплексным по возможности включать препараты специфического лечения бактериофагами и при эксикозе проводится оральная регидратация (глюкозо-солевой раствор). В профилактике кишечных инфекций большую роль играют соблюдение личной гигиены санитарного режима и правильно организованная санитарно-просветительная работа среди родителей и детей.

Перечень практических тем по предмету педиатрии.

1. Рахит и рахитаподобные заболевания. Этиология, патогенез, клиника, лечение, профилактика. Дифференциальная диагностика. Гипервитаминоз Д. Решение ситуационные задачи по тематике.
2. Спазмофилия у детей. Этиология, патогенез, клиника, лечение, профилактика. Дифференциальная диагностика. Решение ситуационные задачи по тематике.
3. Хроническая растройства питания.(Гипотрофия, паратрофия, гипостатура) Этиология, патогенез, клиника, лечение, профилактика. Физическое развитие детей. Критерии оценки физического развития. Методика определения и расчет показателей физического развития здорового ребенка. Решение ситуационные задачи по тематике.

4. Аномалия конституции. Диатезы (экссудативно катаральный, лимфатико- гипопластический, нервно- артритический). Атопический дерматит у детей. Этиология, патогенез, клиника, лечение, профилактика. Этиология, патогенез, клиника, лечение, профилактика. Решение ситуационные задачи по тематике.
5. Острые респираторно-вирусные инфекции (ринит, фарингит, тонзиллит, ларингит, синуситы). Этиология, патогенез, клиника, лечение, профилактика.
6. Острый, хронический и обструктивный бронхит. Этиология, патогенез, клиника, дифференциальная диагностика, лечение, профилактика.
7. Острая пневмония у детей. Бронхиальная астма. Этиология, патогенез, клиника, лечение, профилактика. Решение ситуационные задачи по тематике.
8. Анемия (железодефицитная, белковые, витаминные) Этиология, патогенез, клиника, лечение, профилактика. Решение ситуационные задачи по тематике.
9. Воспаление желудка и 12 -ти перстной кишки. Современные методы исследования, Этиология, патогенез, клиника, лечение, профилактика. Решение ситуационные задачи по тематике.
10. Заболевание желчевыводящих путей. Дискинезия. Неспецифический язвенный колит. Этиология, патогенез, клиника, лечение, профилактика. Решение ситуационные задачи по тематике.
11. Воспаление почек у детей. Гламерулонефрит. Острый и хронический пиелонефрит. Этиология, патогенез, клиника, лечение, профилактика. Решение ситуационные задачи по тематике. Решение ситуационные задачи по тематике.
12. Неинфекционная диарея у детей. Дисбактериоз. Этиология, патогенез, клиника, лечение, профилактика. Решение ситуационные задачи по тематике. Решение ситуационные задачи по тематике.

Перечень тем самостоятельных работ студентов по предмету

1. Рахит и рахитаподобные заболевания. Этиология, патогенез, клиника, лечение, профилактика. Дифференциальная диагностика. Гипервитаминоз Д. Решение ситуационные задачи по тематике.
2. Спазмофилия у детей. Этиология, патогенез, клиника, лечение, профилактика. Дифференциальная диагностика. Решение ситуационные задачи по тематике.
3. Хроническая растройства питания.(Гипотрофия, паратрофия, гипостатура) Этиология, патогенез, клиника, лечение, профилактика. Физическое развитие детей. Критерии оценки физического развития. Методика определения и расчет показателей физического развития здорового ребенка. Решение ситуационные задачи по тематике.
4. Аномалия конституции. Диатезы (экссудативно катаральный, лимфатико- гипопластический, нервно- артритический). Атопический дерматит у детей. Этиология, патогенез, клиника, лечение, профилактика. Этиология, патогенез, клиника, лечение, профилактика. Решение ситуационные задачи по тематике.
5. Острые респираторно-вирусные инфекции (ринит, фарингит, тонзиллит, ларингит, синуситы). Этиология, патогенез, клиника, лечение, профилактика.
6. Острый, хронический и обструктивный бронхит. Этиология, патогенез, клиника, дифференциальная диагностика, лечение, профилактика.
7. Острая пневмония у детей. Бронхиальная астма. Этиология, патогенез, клиника, лечение, профилактика. Решение ситуационные задачи по тематике.
8. Анемия (железодефицитная, белковые, витаминные) Этиология, патогенез, клиника, лечение, профилактика. Решение ситуационные задачи по тематике.
9. Воспаление желудка и 12 -ти персной кишки. Современные методы исследования, Этиология, патогенез, клиника, лечение, профилактика. Решение ситуационные задачи по тематике.
10. Заболевание желчевыводящих путей. Дискинезия. Неспецифический язвенный колит. Этиология, патогенез, клиника, лечение, профилактика. Решение ситуационные задачи по тематике.
11. Воспаление почек у детей. Гламерулонефрит. Острый и хронический пиелонефрит. Этиология, патогенез, клиника, лечение, профилактика. Решение ситуационные задачи по тематике. Решение ситуационные задачи по тематике.

12. Неинфекционная диарея у детей. Дисбактериоз. Этиология, патогенез, клиника, лечение, профилактика. Решение ситуационные задачи по тематике. Решение ситуационные задачи по тематике.

Рекомендуемая список литературы

1. Основная литература:

1. Талабов М.С., Назаров Э.И. Практические навыки и умения в педиатрии учебно-методическое пособие / – Душанбе, 2017. – 230 с.
2. Мазурин А.В., Воронцов И.М. Пропедевтика внутренних болезней. 2 издание, расш. и перераб. –СПб; Фолиант. 1999.
3. Мазурин А.В. и др. Общий уход за детьми: Учебное пособие. – М.: Медицина, 1989.
4. Капитан Т.В. Пропедевтика внутренних болезней с уходом за детьми. – Москва «МЕДпресс-информ» 2009.

2. Дополнительная литература

1. Геппе Н.А., Подчерняева Н.С. Пропедевтика внутренних болезней. – издательская группа «ГЭОТА-Медиан». 2008.
2. Мазурин А.В., Воронцов И.М. Пропедевтика внутренних болезней. – Москва 1985.
3. Мухин Н.А. Моисеев В. С. Пропедевтика внутренних болезней. Учебник. М. Гэотар-Мед, 2005.
4. Гребенев А. Л. Василенко В. Х. пропедевтика внутренних болезней: Учебник, 4-е издание М. Медицина 1995.
5. Современная клиническая АРТ терапия: А. И. Копытин 2014год

**БАРНОМАИ ТАЪЛИМӢ АЗ ФАННИ ПЕДИЯТРИЯ БАРОИ
ДОНИШЧӢӢНИ КУРСИ ПАНЧУМИ ИХТИСОСИ
79010100 – КОРИ ТАБОБАТИ**

Сарсухан

Педиатрия (бемориҳои кӯдакона) – илм оиди сабаб, равиш, аломатҳо, ташхис, ташхиси тафриқавӣ, табобат ва пешгирии кулли бемориҳои кӯдакона мебошад. Калимаи педиатрия аз калимаи юнонӣ гирифта шуда, маънояш «pedios» кӯдак ва «iatrie» табобаткунӣ мебошад.

Неонатология дар таркиби он ҳамчун соҳаи мустақил аз сабаби мавҷудияти фарқияти анатомӣ – физиологии организми кӯдакони навзод ва дигар давраҳои синну солӣ, хусусиятҳои физодихӣ, нигоҳубин ва муолиҷаи бемориҳои гуногуни онҳо, зарурияти мукамал донистани соҳаи асабшиносӣ ва вобастагии манбаи аксари бемориҳои калонсолон аз даври дохилибатнӣ ва навзодию ширмакӣ ҷудо карда шудааст. Неонатология хусусиятҳои организми ҷанин ва навзодро дар ҳолатҳои муқаррар ва патологӣ меомӯзад. Педиатр – неонатолог дар рӯйхати ихтисосҳои тиббӣ, соли 1987 қабул шудааст.

Дар барнома аз китобҳои гуногуни бемориҳои кӯдакона ва аз адабиёти хоричӣ маълумотҳои нав, инчунин натиҷаҳои бисёрсолаи муаллифони бемориҳои дохилибатнии ҷанин, навзодон ва кӯдакони ширмак дарёфтаанд.

Яке аз аввалинҳо, ки эътибори ҷиддӣ ба вазифа ва вайроншавии фаолияти узвҳои организми кӯдакон дод, ин мутафаккири бузурги ҷаҳон Абӯалӣ ибни Сино буд. Зеро ки ӯ, шакл ва сохти узвҳои инсонро, пайваста ба вазифаашон омӯхтааст ва далелҳои зиёде то ба мо омада расидаанд.

Дар солҳои охир дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳиссаи арзандаи худро дар соҳаи илми педиатрия профессорон Якубова М.М., Сангинова В.И., Кабулова С.М., Вялушкин Б.Я., Миракилова М.М., Якубова З.Х., Азизов А.А., Умарова З. К., Олимова К.С., Исмоилов К.И., Аминов Х.Ҷ., Раупов К.Р. Ҳайдаров Б.М., Бобоева Л.Н. гузоштаанд.

Курси педиатрия аз чор қисм иборат аст: 1. Азхуд кардани хусусиятҳои анатомию физиологии организми кӯдак дар ҳамаи синну сол. 2. Муоинаи кӯдакон ва ҷамъоварии собиқа (анамнез). 3. Семиотикаи (аломатшиносӣ) бемориҳо. 4. Физои парҳезӣ (диететика).

Мақсад ва омӯзиши фанни педиатрия барои ихтисосҳои кори табобатӣ -79010100, кори тибби ташхисӣ -79010400 донишҷӯёни факултети тиббии ДМТ ин аз худ кардани хусусиятҳои анатомию физиологии организми кӯдак дар ҳамаи синну сол, муоинаи кӯдакон ва ҷамъоварии

собиқа (анамнез), семиотикаи (аломатшиносӣ) бемориҳои кӯдакона ва гузоштани ташхис дар кӯдаконро меомӯзад. Ба донишҷӯ додани дониш ва малакаи клиникӣ дар бораи бемориҳои кӯдакон, боназардошти талаботи тиббӣ, истифодаи дониш ҳангоми омӯзиши фанҳои клиникӣ ва ҳангоми фаъолияти амалӣ.

Фанни мазкур яке аз қисмҳои таркибии силсилаи фанҳои таҳассусӣ буда, омӯзиши он ҳатмӣ мебошад. Ҳамзамон фанни бемориҳои кӯдакона ба донишҷӯён ҳам ба таври назариявӣ ва амалӣ таълим дода мешавад

Мавзӯи 1. Ташкил намудани хизматрасонии ёрии тибби ба навзодон.

Хусусиятҳои анатомӣ ва физиологии кӯдакони расид ва норасид.

Шӯъбаи навзод: сохтор, ташкили шароит. Ҳарорат дар шӯъбаҳои навзодон, ташкили ҳолати гигиению санитарӣ. Муоинаи кӯдаки навзод дар шӯъбаҳои зоиши таваллудхона, сохтори таваллудхона, муоинаи ибтидоии навзод, антропометрияи навзод. Нигоҳубини ҳаррӯзаи кӯдаки солими навзод дар шӯъбаҳои навзодони таваллудхона. Муоинаи навзодон, эмгузаронии навзодон, ғизои кӯдаки навзод. Принципҳои нигоҳубини навзод ва кӯдакони ширмак. Давраҳои синни кӯдакӣ ва таснифи онҳо. Шартҳои асосии инкишофи муътадили кӯдак, речаи дуруст, шири табиӣ ва нигоҳубини мунтазам. Принципҳои синамакони самаранок. Нигоҳубин ва таболати кӯдакони норасид дар таваллудхона (кувез). Хусусиятҳои анатомӣ ва физиологии кӯдакони норасид. Ғизодиҳии кӯдакони норасид. Микдори ғизои кӯдаки норасид.

Мавзӯи 2. Гипоксияи чанин ва асфиксияи навзод. Тарзи пайдоиш.

Нишонаҳои клиникӣ, ташхис, таболат ва оризаҳо.

Гипоксияи чанин. Сабабҳо ва омилҳои хавф. Патогенез. Аломатҳои гипоксияи чанин. Ташхис. Таболати гипоксияи чанин. Пешгирӣ. Гипоксияи чанин набудани дилзанӣ, нафаскашии номунтазам. Асфиксияи навзодон. Сабабҳо ва омилҳои хавф. Патогенез. Аломатҳои асфиксияи навзод. Ташхис. Таболати асфиксияи навзод. Пешгирӣ. набудани дилзанӣ, нафаскашии номунтазам. Намудҳои асфиксия: 1. асфиксияи чанинӣ, (антенаталӣ). 2. интранаталӣ (ҳангоми зоиш). вайроншавии хунгардиш, вайроншавии нафаскашӣ. Баҳодихӣ ба ҳолати навзод аз рӯи ҷадвалӣ Апгар.

Мавзӯи 3. Осеби тавлидӣ. Тарзи пайдоиш, равиши беморӣ, ташхис, таболат ва оризаҳо.

Осеби тавлидии СМА дар даври навзодӣ. Сабабҳо. Давраҳои осебҳо. Таболати осеби тавлидӣ бояд сари вақт ва бе ангиши фаъолиятҳои ҳаётан муҳим оғоз карда шавад. Чорабиниҳои таболатӣ: дегитрататсия, доруҳои зидди ихтилоҷи, пешгири кардани гипоксия. Усули оддии додани нафаси сунӣ ва маҳси дил дар навзодон.

Мавзӯи 4. Сироятҳои дохилибатнии чанин ва навзодон. Сабабҳои пайдоиш, муносибат ба бемор, таъхис, таъхиси тафриқавӣ, таъбат.

Сироятҳои дохилибатнии чанин. Ситомегалия. Токсоплазмоз. Сурхакон. Оташаки модарзод. Герпеси оддӣ. Микоплазмоз. Сабабҳои сирояти intrauterine. Таснифи Аломатҳои сироятҳои дохилибатчиадонӣ. Токсоплазмози модарзодӣ, сурхчаи модарзодӣ. Ситомегалияи модарзодӣ. Сирояти герпетикӣи модарзодӣ.

Мавзӯи 5. Бемориҳои ғайрисироятии пӯст ва ноф дар навзодон. Сабабҳои пайдоиш, нишонаҳои клиникӣ, таъхис, таъхиси тафриқавӣ ва таъбат.

Бемориҳои ғайрисироятии пӯст ва ноф дар навзодон: Эритемаи токсикӣ, шалхидан, гармоба (потница), склеродерма, склерема, чӯрраи ноф. Сабабҳои бемориҳои ғайрисироятии пӯст бештар дар ҳолатҳои нигоҳубини ғайриқаноатбахши навзод. Аломатҳо: пӯст ранги сурхи баланд, ярраи рӯякӣ дар пардаи лӯобӣ, аз ҳад зиёд гармшавӣ дар пӯсти бадан, гардан, дар чинҳои пӯст ҳубобчаҳои хӯрди бешумор. Таъбат нигоҳубини дақиқи беҳдошти пӯст. Равғани безараркардашудаи (пахтагин). Маҳлули бобуна, булут ҳаммом. Тарбанд бо маҳлулҳои 0,5% резорсин ва 0,1% риванол. Нигоҳубини наазод.

Мавзӯи 6. Бемориҳои сироятии пӯст ва ноф дар навзодон. Сабабҳои пайдоиш, нишонаҳои клиникӣ, таъхис, таъхиси тафриқавӣ ва таъбат

Бемориҳои сироятии пӯст ва ноф дар навзодон: пиодермия, везикулопустулёз, пседофурункулёз, омфалит, флегмона, мастити навзодон ва таафунӣ (сепсис). Сабабҳо: нигоҳубини ғайриқаноатбахш ва сироятнокӣи стафилакоккӣ. Пайдошавии ҳубобчаҳои наонқадар калон бо мӯхтавии зардобӣ – фассодӣ. Таъбат: муолиҷаи мавзей, зиддибактериявӣ, дезинтоксикатсионӣ ва бо витаминҳо.

Мавзӯи 7. Гемофилия. Пайдоиши беморӣ, нишонаҳои клиникӣ, таъхис, таъхиси тафриқавӣ, таъбат.

Гемофилия. Сабабҳои таснифоти гемофилия. Таснифи гемофилия. Аломатҳои гемофилия. Таъхиси гемофилия. Таъбати гемофилия. Пешгири.

Мавзӯи 8. Анемияи гемолитикӣи ирсӣ. Сабабҳои пайдоиш, нишонаҳои клиникӣ, таъхис, таъхиси тафриқавӣ, таъбат.

Анемияи гемолитикӣи ирсӣ. Сабабҳои анемияи ирсӣи гемолитикӣ. Патогенез. Таъхиси тафриқавӣ. Ферментопения, мембранопатияи ирсӣ ва гемоглобинопатияҳо. Анемияи гемолитикӣи ирсӣи пайдошуда. Таъхис. Таъбати анемияи ирсӣи гемолитикӣ. Пешгирии анемияи ирсӣи гемолитикӣ.

Мавзӯи 9. Анемияи гемолитикӣи ғайриирсӣ. Сабабҳои пайдоиш, нишонаҳои клиникӣ, таъхис, таъхиси тафриқавӣ, таъбат.

Анемияи гемолитикӣи ғайриирсӣ. Сабабҳои анемияи гемолитикӣи ғайриирсӣ. Патогенез. Таъхиси Анемияи гемолитикӣи ғайриирсӣи

пайдошуда. Ташхис. Табобати анемияи гемолитикии ғайриирсӣ. Пешгирии анемияи гемолитикии ғайриирсӣ.

Мавзӯи 10 . Лейкози шадид дар кӯдакон. Сабабҳои пайдоиш, нишонаҳои клиникӣ, ташхис, ташхиси тафриқавӣ, табобат.

Таъмини ёрии паллиативӣ.

Лейкемияи шадид дар кӯдакон. Сабабҳои лейкоз дар кӯдакон. Таснифи лейкоз дар кӯдакон. Аломатҳои лейкоз дар кӯдакон. Ташхиси тафриқавии лейкоз дар кӯдакон. Табобати лейкоз дар кӯдакон. Пешгирии лейкоз дар кӯдакон.

Мавзӯи 11. Пурпураи тромбоситопенӣ. Сабабҳои пайдоиш, нишонаҳои клиникӣ, ташхис, ташхиси тафриқавӣ, табобат. Таъмини ёрии паллиативӣ.

Пурпураи тромбоситопенӣ. Сабабҳои пурпураи тромбоситопенӣ дар кӯдакон. Таснифи пурпураи тромбоситопенӣ дар кӯдакон. Аломатҳои клиникии пурпураи тромбоситопенӣ дар кӯдакон. Ташхиси тафриқавии пурпураи тромбоситопенӣ дар кӯдакон. Табобати пурпураи тромбоситопенӣ дар кӯдакон. Ёрии паллиативӣ.

Мавзӯи 12 . Лимфагрануломатоз. Васкулити геморрагикӣ. Сабабҳои пайдоиш, нишонаҳои клиникӣ, ташхис, ташхиси тафриқавӣ, табобат.

Лимфагрануломатоз. Сабабҳои лимфогрануломатоз. Таснифи лимфогрануломатоз. Нишонаҳои клиникии лимфогрануломатоз. Ташхиси тафриқавии лимфогрануломатоз. Табобати лимфогрануломатоз. Пешгирии лимфогрануломатоз. Васкулити геморрагикӣ. Сабабҳои васкулити геморрагикӣ. Таснифи васкулити геморрагикӣ. Нишонаҳои клиникии васкулити геморрагикӣ. Ташхиси тафриқавии васкулити геморрагикӣ. Табобати васкулити геморрагикӣ. Пешгирии васкулити геморрагикӣ.

Номгӯи мавзӯҳои амалии фанни бемориҳои кӯдакона

1. Ташкил намудани хизматрасонии ёрии тиббӣ ба навзодон. Хусусиятҳои анатомӣ ва физиологии кӯдакони расид ва норасид.
2. Гипоксияи ва асфиксияи навзод. Нишонаҳои клиникӣ, ташхис, табобат ва оризаҳо.
3. Осеби тавлидӣ. Тарзи пайдоиш, равиши беморӣ, ташхис ва табобат.
4. Сироятҳои дохилибатнии ҷанин ва навзодон. Сабабҳои пайдоиш, муносибат ба бемор, ташхис, ташхиси тафриқавӣ, табобат.
5. Бемориҳои ғайрисироятӣ пӯст ва ноф дар навзодон. Сабабҳои пайдоиш, нишонаҳои клиникӣ, ташхис, ташхиси тафриқавӣ ва табобат.
6. Бемориҳои сироятӣ пӯст ва ноф дар навзодон. Сабабҳои пайдоиш, нишонаҳои клиникӣ, ташхис, ташхиси тафриқавӣ ва табобат.

7. Гемофилия. Пайдоиши услуб , беморӣ, ташхис, ташхиси тафриқавӣ, табобат.
8. Анемияи гемолитикии ирсӣ. Сабабҳои пайдоиш, нишонаҳои клиникӣ, ташхис, ташхиси тафриқавӣ, табобат.
9. Анемияи гемолитикии ғайриирсӣ. Сабабҳои пайдоиш, нишонаҳои клиникӣ, ташхис, ташхиси тафриқавӣ, табобат.
10. Лейкози шадид дар кӯдакон. Сабабҳои пайдоиш, нишонаҳои клиникӣ, ташхис, ташхиси тафриқавӣ, табобат. Таъмини ёрии паллиативӣ.
11. Пурпураи тромбоситопенӣ. Сабабҳои пайдоиш, нишонаҳои клиникӣ, ташхис, ташхиси тафриқавӣ, табобат. Таъмини ёрии паллиативӣ.
12. Лимфагрануломатоз. Васкулити геморрагикӣ. Сабабҳои пайдоиш, нишонаҳои клиникӣ, ташхис, ташхиси тафриқавӣ, табобат.

Номгуӣ мавзӯҳои корҳои мустақилонаи донишҷӯён

1. Ташкил намудани хизматрасонии ёрии тиббӣ ба навзодон. Хусусиятҳои анатомӣ ва физиологии кӯдакони расид ва норасид.
2. Гипоксияи ва асфиксияи навзод. Нишонаҳои клиникӣ, ташхис, табобат ва оризаҳо.
3. Осеби тавлидӣ. Тарзи пайдоиш, равиши беморӣ, ташхис ва табобат.
4. Сироятҳои дохилибатнии чанин ва навзодон. Сабабҳои пайдоиш, муносибат ба бемор, ташхис, ташхиси тафриқавӣ, табобат.
5. Бемориҳои ғайрисироятӣ пӯст ва ноф дар навзодон. Сабабҳои пайдоиш, нишонаҳои клиникӣ, ташхис, ташхиси тафриқавӣ ва табобат.
6. Бемориҳои сироятӣ пӯст ва ноф дар навзодон. Сабабҳои пайдоиш, нишонаҳои клиникӣ, ташхис, ташхиси тафриқавӣ ва табобат.
7. Гемофилия. Пайдоиши услуб , беморӣ, ташхис, ташхиси тафриқавӣ, табобат.
8. Анемияи гемолитикии ирсӣ. Сабабҳои пайдоиш, нишонаҳои клиникӣ, ташхис, ташхиси тафриқавӣ, табобат.
9. Анемияи гемолитикии ғайриирсӣ. Сабабҳои пайдоиш, нишонаҳои клиникӣ, ташхис, ташхиси тафриқавӣ, табобат.
10. Лейкози шадид дар кӯдакон. Сабабҳои пайдоиш, нишонаҳои клиникӣ, ташхис, ташхиси тафриқавӣ, табобат. Таъмини ёрии паллиативӣ.
11. Пурпураи тромбоситопенӣ. Сабабҳои пайдоиш, нишонаҳои клиникӣ, ташхис, ташхиси тафриқавӣ, табобат. Таъмини ёрии паллиативӣ.
12. Лимфагрануломатоз. Васкулити геморрагикӣ. Сабабҳои пайдоиш, нишонаҳои клиникӣ, ташхис, ташхиси тафриқавӣ, табобат.

Рӯйхати адабиёти тавсияшаванда

1. Адабиёти асосӣ

1. Ҳайдаров Б.М. «Бемориҳои кӯдакона». Душанбе, «Маориф», 2018 г. - 680 с.
2. Мухин Н.А., Моисеев В.С. Пропедевтикаи бемориҳои кӯдакона: Китоби дарси.-М.:Гэотар-Мед, 2005.-768с.
3. Мачидов А.М., Шабонов Р.З., Бобоева Л.Н. «Таълими асосҳои бемориҳои кӯдакона». Душанбе, 2011 с.
4. Бобоева Л.Н. «Бемориҳои кӯдакона». Душанбе «Маориф», 1997с. -271с.
5. А.В Мазурин «Пропедевтика детских болезней» - М.: «Медицина» 1985.
6. Н.А. Геппе, Н.С. Подчерняева «Пропедевтика детских болезней» - М.: «ГЭОТАР-Медиа», 2008.

2. Адабиёти иловагӣ

1. Ивашкин В.Т.,Султанов В.К. Пропедевтикаи бемориҳои кӯдакона - СПб:Питер, 2000.-384с.
2. В.И. Маколкин, С.И. Овчаренко. «Справочник по гастроэнтерологии». – М., 1976г.
3. С.Д. Подымова «Болезни печени». - М., 1984г.
4. А.М.Ногаллер, К.Ю.Юлдашев. Хронические гепатиты и циррозы печени. – М., 1977г.
5. Е.М.Тареев. «Клиническая нефрология». - М., 1983г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА (СИЛЛАБУС) ПО ПРЕДМЕТУ
ПЕДИАТРИИ ДЛЯ СТУДЕНТОВ
ПЯТОГО КУРСА МЕДИЦИНСКОГО ФАКУЛЬТЕТА
СПЕЦИАЛЬНОСТИ 79010100 – ЛЕЧЕБНОЕ ДЕЛО

Введение

Педиатрия (от греч. *paucos* — ребенок, *iatreia* — лекарство) — наука, изучающая закономерности детского развития, этиопатогенез, методы диагностики, лечения и профилактики заболеваний плода, новорожденных и детей. Неонатология в ее составе как самостоятельная область обусловлена наличием анатомо-физиологических различий в организме новорожденных и других возрастных групп, особенностями питания, ухода и лечения их различных заболеваний, необходимостью полного понимания области неврологии и выделена зависимость источника большинства заболеваний взрослых от внутриутробного периода, периода новорожденности и грудного вскармливания. Он изучает особенности организма эмбриона и новорожденного как в норме, так и при патологии. Врач-педиатр-неонатолог принят в перечень медицинских специальностей в 1987 году. Программа содержит новую информацию из различных книг и зарубежной литературы, а также результаты многолетней работы авторов по всем внутриутробным заболеваниям плодов, новорожденных и детей, находящихся на грудном вскармливании. Следует отметить, что интернациональные слова и термины разных языков пишутся без изменений. Цель – предупреждение и устранение возможности ошибок при объяснении информации о различных заболеваниях и синдромах с использованием лечебных материалов, написанных на русском, латинском или иностранных языках. Мы считаем, что изучение предмета «Неонатология» станет полезным ресурсом для повышения уровня знаний и навыков студентов.

Данный предмет является одним из компонентов ряда профильных дисциплин, изучение которых является обязательным. При этом педиатрия преподается студентам как теоретически, так и практически

**Тема 1. Организация медицинского обслуживания новорожденных.
Анатомо – физиологические особенности доношенных и недоношенных
детей.**

Отделение новорождённых: структура, организация температурного режима, организация гигиены и чистоты. Обследование новорождённого в родильном зале, структура родильного зала. Первичный туалет новорождённого, антропометрия новорождённого. Ежедневный уход за здоровым новорождённым ребёнком в акушерском стационаре. Скрининг новорождённых, вакцинация новорождённых в акушерском стационаре. Питание новорождённого ребёнка в акушерском стационаре. Анатомо – физиологические особенности доношенных и недоношенных детей. Принципы и методы ухода за детьми первого года жизни. Выкармливания ребёнка одного года жизни. Преимущество грудного молока. Правило кормления ребёнка грудью. Правило введения прикорма.

Тема 2. Гипоксия плода и асфиксия новорожденного. Путь возникновения, подход к больному, диагностика, дифференциальный диагноз, лечение.

Гипоксия плода и асфиксия новорожденного. Причины. Факторы риска развития интранатальной асфиксии плода. Перинатальная гипоксия. Патогенез. Классификация асфиксии новорожденного. Дифференциальный диагноз. Симптомы асфиксии новорожденного. Лечение асфиксии. Осложнения. Профилактика.

**Тема 3. Родовая травма. Классификация родовых травм. Этиология.
Клиническая картина. Лечение. Осложнения.**

Родовая травма. Факторы развития родовых травм. Классификация родовых травм. Клиническая картина родовых травм. Лечение. Осложнения. Перинатальное повреждение центральной нервной системы. Причина. Клиника. Лечение. Оценка пренатальных факторов риска.

**Тема 4. Внутриутробное инфицирование плодов и новорожденных.
Механизм возникновения, подход к больному, диагностика,
дифференциальный диагноз, лечение.**

Внутриутробное инфицирование плодов и новорожденных. Причины внутриутробных инфекций. Классификация. Симптомы внутриутробных инфекций. Врождённый токсоплазмоз. Врождённая краснуха. Врождённая цитомегалия. Врождённая герпетическая инфекция.

Тема 5. Неинфекционные заболевания кожи и пупка у новорожденных. Путь возникновения, подход к больному, диагностика, дифференциальный диагноз, лечение.

Неинфекционные заболевания кожи и пупка у новорожденных. Этиология. Патогенез. Классификация. Симптомы. Общие признаки Пеленочный дерматит. Аллергодерматозы. Осложнения. Диагностика Лечение кожных заболеваний новорожденных.

Тема 6. Инфекционные заболевания кожи и пупка у новорожденных. Сепсис. Путь возникновения, подход к больному, диагностика, дифференциальный диагноз, лечение.

Инфекционные заболевания кожи и пупка у новорожденных. Этиология. Патогенез. Симптомы мокнущего пупка у новорожденных. Осложнения. Диагностика. Лечение мокнущего пупка у новорожденных. Консервативная терапия. Хирургическое лечение. Прогноз. Профилактика. Сепсис. Путь возникновения, подход к больному, диагностика, дифференциальный диагноз, лечение.

Тема 7. Гемофилия. Этиология, патогенез, клиническая картина, диагноз, дифференциальный диагноз, лечение.

Гемофилия. Этиология гемофилии. Классификация. Симптомы гемофилии. Диагностика. Лечение гемофилии. Прогноз и профилактика гемофилии.

Тема 8. Наследственная гемолитическая анемия. Путь возникновения, клиническая картина, диагностика, дифференциальный диагноз, лечение.
Причины Патогенез Классификация Симптомы Наследственные мембранопатии, ферментопении и гемоглобинопатии Приобретенные гемолитические анемии Осложнения Диагностика Лечение Прогноз и профилактика.

Тема 9. Ненаследственная гемолитическая анемия. Путь возникновения, клиническая картина, диагностика, дифференциальный диагноз, лечение.
Причины Патогенез Классификация Симптомы Наследственные мембранопатии, ферментопении и гемоглобинопатии Приобретенные гемолитические анемии Осложнения Диагностика Лечение Прогноз и профилактика.

Тема 10. Острый лейкоз у детей. Этиология, патогенез, клиническая картина, дифференциальный диагноз, лечение. Оказание паллиативной помощи.

Острый лейкоз у детей. Причины лейкоза у детей. Классификация лейкоза у детей. Симптомы лейкоза у детей. Диагностика лейкоза у детей. Лечение лейкоза у детей. Прогноз лейкоза у детей. Оказание паллиативной помощи.

Тема 11. Тромбоцитопеническая пурпура у детей.

Путь возникновения, клиническая картина, дифференциальный диагноз, лечение. Оказание паллиативной помощи.

Тромбоцитопеническая пурпура у детей. Причины тромбоцитопенических пурпур у детей. Классификация тромбоцитопенических пурпур у детей. Симптомы тромбоцитопенических пурпур у детей. Лечение тромбоцитопенических пурпур у детей. Прогноз тромбоцитопенических пурпур у детей.

Тема 12. Лимфогранулематоз. Геморрагический васкулит. Путь возникновения, клиническая картина, дифференциальный диагноз, лечение.
Лимфогранулематоз. Этиология лимфогранулематоза. Классификация лимфогранулематоза. Симптомы лимфогранулематоза. Диагностика лимфогранулематоза. Лечение лимфогранулематоза. Прогноз при лимфогранулематозе. Геморрагический васкулит. Этиология . Геморрагический васкулит. Классификация . Геморрагический васкулит. Симптомы . Геморрагический васкулит. Диагностика. Геморрагический васкулит. Лечение . Прогноз при . Геморрагическом васкулите.

Перечень практических тем по предмету педиатрия

1. Организация медицинского обслуживания новорожденных. Анатомо – физиологические особенности доношенных и недоношенных детей.
2. Гипоксия плода и асфиксия новорожденного. Путь возникновения, клиническая картина, диагностика, дифференциальный диагноз, лечение.
3. Родовая травма. Классификация родовых травм. Этиология. Клиническая картина. Лечение. Осложнения.
4. Внутриутробное инфицирование плодов и новорожденных. Механизм возникновения, клиническая картина, диагностика, дифференциальный диагноз , лечение.
5. Неинфекционные заболевания кожи и пупка у новорожденных. Путь возникновения, клиническая картина, диагностика, дифференциальный диагноз, лечение.

6. Инфекционные заболевания кожи и пупка у новорожденных. Путь возникновения, клиническая картина, диагностика, дифференциальный диагноз, лечение.
7. Гемофилия. Стиль происхождения, клиническая картина, диагноз, дифференциальный диагноз, лечение.
8. Наследственная гемолитическая анемия. Путь возникновения, клиническая картина, диагностика, дифференциальный диагноз, лечение.
9. Ненаследственная гемолитическая анемия. Путь возникновения, клиническая картина, диагностика, дифференциальный диагноз, лечение.
10. Острый лейкоз у детей. Путь возникновения, клиническая картина, дифференциальный диагноз, лечение. Оказание паллиативной помощи.
11. Тромбоцитопеническая пурпура у детей. Путь возникновения, клиническая картина, дифференциальный диагноз, лечение. Оказание паллиативной помощи.
12. Лимфогранулематоз. Геморрагический васкулит. Пути возникновения, клиническая картина, дифференциальный диагноз, лечение.

Перечень тем самостоятельных работ студентов по предмету

1. Организация медицинского обслуживания новорожденных. Анатомо – физиологические особенности доношенных и недоношенных детей.
2. Гипоксия плода и асфиксия новорожденного. Путь возникновения, клиническая картина, диагностика, дифференциальный диагноз, лечение.
3. Родовая травма. Классификация родовых травм. Этиология. Клиническая картина. Лечение. Осложнения.
4. Внутриутробное инфицирование плодов и новорожденных. Механизм возникновения, клиническая картина, диагностика, дифференциальный диагноз, лечение.
5. Неинфекционные заболевания кожи и пупка у новорожденных. Путь возникновения, клиническая картина, диагностика, дифференциальный диагноз, лечение.
6. Инфекционные заболевания кожи и пупка у новорожденных. Путь возникновения, клиническая картина, диагностика, дифференциальный диагноз, лечение.
7. Гемофилия. Стиль происхождения, клиническая картина, диагноз, дифференциальный диагноз, лечение.

8. Наследственная гемолитическая анемия. Путь возникновения, клиническая картина, диагностика, дифференциальный диагноз, лечение.
9. Ненаследственная гемолитическая анемия. Путь возникновения, клиническая картина, диагностика, дифференциальный диагноз, лечение.
10. Острый лейкоз у детей. Путь возникновения, клиническая картина, дифференциальный диагноз, лечение. Оказание паллиативной помощи.
11. Тромбоцитопеническая пурпура у детей. Путь возникновения, клиническая картина, дифференциальный диагноз, лечение. Оказание паллиативной помощи.
12. Лимфогранулематоз. Геморрагический васкулит Пути возникновения, клиническая картина, дифференциальный диагноз, лечение.

Рекомендуемая список литературы

1. Основная литература:

1. Талабов М.С., Назаров Э.И. Практические навыки и умения в педиатрии учебно-методическое пособие / – Душанбе, 2017. – 230 с.
2. Мазурин А.В., Воронцов И.М. Пропедевтика внутренних болезней. 2 издание, расш. и перераб. –СПб; Фолиант. 1999.
3. Мазурин А.В. и др. Общий уход за детьми: Учебное пособие. – М.: Медицина, 1989.
4. Капитан Т.В. Пропедевтика внутренних болезней с уходом за детьми. – Москва «МЕДпресс-информ» 2009.

2. Дополнительная литература

1. Геппе Н.А., Подчерняева Н.С. Пропедевтика внутренних болезней. – издательская группа «ГЭОТА-Медиан». 2008.
2. Мазурин А.В., Воронцов И.М. Пропедевтика внутренних болезней. – Москва 1985.
3. Мухин Н.А. Моисеев В. С. Пропедевтика внутренних болезней. Учебник. М. Гэотар-Мед, 2005.
4. Гребенев А. Л. Василенко В. Х. пропедевтика внутренних болезней: Учебник, 4-е издание М. Медицина 1995.
5. Современная клиническая АРТ терапия: А. И. Копытин 2014год.

**БАРНОМАИ ТАЪЛИМӢ АЗ ФАННИ ПЕДИАТРИЯ БАРОИ
ДОНИШЧӢӢНИ КУРСИ ШАШУМИ ИХТИСОСИ
79010100 – КОРИ ТАБОБАТӢ**

Сарсухан

Педиатрия (бемориҳои кӯдакона) – илм оиди сабаб, равиш, аломатҳо, таъхис, таъхиси тафриқаӣ, таъобат ва пешгирии кулли бемориҳои кӯдакон мебошад. Калимаи педиатрия аз калимаи юнонӣ гирифта шуда, маънояш «pedios» кӯдак ва «iatrie» таъобаткунӣ мебошад.

Педиатрия (бемориҳои кӯдакона), ҳамчун илм таърихи бисёрасраро дарбар мегирад. Дар гузашта, олимон, оиди ташаккули ин илм хизматҳои зиёде ба анҷом расониданд. Яке аз аввалинҳо, ки эътибори ҷиддӣ ба вазифа ва вайроншавии фаолияти узвҳои организми кӯдакон дод, ин мутафаккири бузурги ҷаҳон Абӯалӣ ибни Сино буд. Зеро ки ӯ, шакл ва сохти узвҳои инсонро, пайваста ба вазифаашон омӯхтааст ва далелҳои зиёде то ба мо омада расидаанд.

Дар солҳои охир дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳиссаи арзандаи худро дар соҳаи илми педиатрия профессорон Якубова М.М., Сангинова В.И., Кабулова С.М., Вялушкин Б.Я., Миракилова М.М., Якубова З.Х., Азизов А.А., Умарова З. К., Олимова К.С., Исмоилов К.И., Аминов Х.Ҷ., Раупов К.Р. Ҳайдаров Б.М., Бобоева Л.Н. гузоштаанд.

Курси педиатрия аз чор қисм иборат аст: 1. Азхуд кардани хусусиятҳои анатомия физиологияи организми кӯдак дар ҳаммаи синну сол. 2. Муоинаи кӯдакон ва ҷамъоварии собиқа (анамнез). 3. Семиотикаи (аломатшиносӣ) бемориҳо. 4. Диететика (парҳези ғизогирий).

Мақсад ва омӯзиши фанни педиатрия барои ихтисосҳои кори таъобатӣ -79010100, кори тибби таъхисӣ -79010400 донишҷӯёни факултети тиббии ДМТ ин аз худ кардани хусусиятҳои анатомия физиологияи организми кӯдак дар ҳаммаи синну сол, муоинаи кӯдакон ва ҷамъоварии собиқа (анамнез), семиотикаи (аломатшиносӣ) бемориҳои кӯдакона ва гузоштани таъхис дар кӯдаконро меомӯзад. Ба донишҷӯ додани дониш ва малакаи клиникӣ дар бораи бемориҳои кӯдакон, боназардошти талаботи тиббӣ, истифодаи дониш ҳангоми омӯзиши фанҳои клиникӣ ва ҳангоми фаъолияти амалӣ.

Фанни мазкур яке аз қисмҳои таркибии силсилаи фанҳои таҳассусӣ буда, омӯзиши он ҳатмӣ мебошад. Ҳамзамон фанни бемориҳои кӯдакона ба донишҷӯён ҳам ба таври назариявӣ ва амалӣ таълим дода мешавад

Мавзӯи 1. Бемории миокардити ғайритарбоди дар кӯдакон. Сабабҳо. Нишонаҳои клиникӣ. Ташхис. Табобат.

Сабабҳои пайдо шудани кардити ғайритарбодӣ дар кӯдакон. Таснифи кардитҳои ғайритарбодӣ дар кӯдакон. Аломатҳои кардити ғайритарбодӣ дар кӯдакон. Кардити модарзодӣ. Ташхис. Табобати кардитҳои тарбодӣ дар кӯдакон. Пешгирии кардитҳои ғайритарбодӣ дар кӯдакон.

Мавзӯи 2. Бемории перикардитҳо дар кӯдакон. Сабабҳо. Нишонаҳои клиникӣ. Ташхис. Табобат.

Сабабҳои пайдо шудани перикардит дар кӯдакон. Патогенез. Тасниф. Аломатҳои перикардит дар кӯдакон. Мушкилот. Ташхис. Ташхиси тафриқавӣ. Табобати перикардит дар кӯдакон. Табобати консервативӣ. Ҷарроҳӣ. Пешгирии перикардитҳо дар кӯдакон.

Мавзӯи 3. Бемории нуқсонҳои модарзодии дил. Сабабҳо. Нишонаҳои клиникӣ. Ташхис. Табобат.

Нуқсонҳои модарзодии дил, ҳафтаи 28 уми ҳомиладорӣ аз носозии раванди тавлид ва ташаккули ҷанин. Сабабҳои пайдоиши беморӣ. Нишонаҳои клиники беморӣ. Нуқсонҳо бо пуршавии давраи хӯрди хунгардиш. Маҷрои шараёнии (Боталов) кушода. Нуқсонҳои бо камшавии хуни давраи хӯрди хунгардиш. Бемории Фалло (сегона, чоргона, пангона). Нуқсонҳо бо камшавии хуни давраи калони хунгардиш. Коарктатсияи аорта.

Мавзӯи 4. Дистонияи вегетативии рағӣ дар кӯдакон. Сабабҳо. Нишонаҳои клиникӣ. Ташхис. Табобат.

Системаи автономии асаб ва мутобиқшавӣ. Этиология ва патогенези синдроми дистонияи вегетативӣ. Таснифи синдроми дистонияи вегетативӣ. Нақши номутавозунии вегетативӣ дар патогенез. Патологияи соматикӣ зухуроти клиникии синдроми дистонияи вегетативӣ. Ташхиси синдроми дистонияи вегетативӣ. Пешгирии синдроми дистонияи вегетативӣ.

Мавзӯи 5. Бемориҳои алергозҳои респираторӣ дар кӯдакон. Сабабҳо. Нишонаҳои клиникӣ. Ташхис. Табобат.

Аллергияҳои роҳи нафас. Этиология. маишӣ - хокаи чомашӯӣ, кимиёвии рӯзгор; эпидермалӣ - пашм, пӯсти пӯсти ҳайвоноти хонагӣ; гардолуд — гардолуди гиёҳҳои гуногун; ғизо - ғизо; гиёҳӣ, шифобахш. Тасниф. Ринитҳои алергӣ ё риносинусит. Ларингит алергӣ, фарингит. Трахеити алергӣ. бронхит алергӣ. Инфилтрати эозинофилии шуш. Астмаи бронхиалӣ. Аломатҳо ва ташхис.

Мавзӯи 6. Дурнамои барномаи ҳамбастагии бемориҳои синни кӯдакони (ХБСК).

Ҳамбастагии бемориҳои синни кӯдакони (ХБСК), кам кардани миқдори ҳодисаҳои фавт, бемориҳо, маъҷубӣ ва беҳтар гардонидани инкишофи кӯдакон дар синни то 5 солагӣ. Рушди (стратегия) ХБСК. Принсипҳои ХБСК. Санҷиш нишонаҳои хатарноки кӯдаки бемор дар синни аз 2 моҳагӣ то 5 солагӣ: рагқашӣ, летаргия (беҳушӣ), нӯшида натавонистан, сулфа, дарунравӣ, баланд шудани ҳарорати бадан ва қайқунӣ. Қисми таркибии ХБСК. Усулҳои ХБСК. Муҳимнокии ХБСК.

Мавзӯи 7. Патологияи гурда дар кӯдакон. Сабабҳо. Нишонаҳои клиникӣ. Ташҳиси дифференсиалӣ. Табобат.

Патологияи гурда дар кӯдакон. Сабабҳо. Тасниф. Аломатҳои аномалияҳои гурда. Ташҳис. Табобати аномалияҳои гурда. Пешгири гломерулопатияҳои бадастомада. Гломерулопатияҳои ирсӣ. Таснифот. Ташҳис. Ташҳиси тафриқафии гломерулопатияҳои ирсӣ. Табобати гломерулопатияҳои ирсӣ. Пешгири гломерулопатияҳои ирсӣ.

Мавзӯи 8. Бемории ҳолатҳои иммунодифитситӣ дар кӯдакон. Сабабҳо. Нишонаҳои клиникӣ. Ташҳис. Табобат.

Иммунитет. Норасоии масъуният. Таснифи норасоии масъуният. Норасоии иммунӣ ибтидоӣ. Норасоии масъунияти дуумдараҷа. Тасвири клиникӣ. Ташҳиси ҳолатҳои норасоии масъунияти аввалия. Табобат.

Мавзӯи 9. Синдроми гипертензияи артериалӣ дар кӯдакон. Сабабҳо. Нишонаҳои клиникӣ. Ташҳис. Табобат.

Қоидаҳои чен кардани фишори хун (ВР) дар кӯдакон. Арзёбии фишори хун дар кӯдакон ва наврасон. Гипертонияи артериалӣ (АГ). Терминология. Этиологияи гипертензия дар кӯдакон. Ташҳиси АГ. Гипертонияи дуумдараҷа (симптоматикӣ). Принсипҳои табобати гипертензия. Синдроми дисфунксияи вегетативӣ. Норасоии шадиди рағҳо. Бӯҳрони гипертензия. Табобат ва ташҳиси синдроми гипертензияи артериалӣ дар кӯдакон.

Мавзӯи 10. Бемории диабети қанд дар кӯдакон. Сабабҳо. Нишонаҳои клиникӣ. Ташҳис. Табобат.

Диабети қанд. 2 навъи асосӣ инсулин вобаста (навъи I), инсулин новобастаи (навъи II). Сабабҳои беморӣ. Патогенез. Нишонаҳои клиникӣ. Мадҳушии диабетӣ. Мадҳушии гипогликемӣ. Мадҳушии гипергликемӣ. Ташҳиси лабораторӣ. Оризаҳо. Пешгирии беморӣ. Табобат.

Мавзӯи 11. Бемории гипотериоз дар кӯдакон. Сабабҳо. Нишонаҳои клиникӣ. Ташхис. Табобат.

Гипотиреоз (микседема). Сабабҳо. Патогенез. Гипотериози модарзодӣ. Гипотериози ғайриирсӣ. Нишонаҳои клиникӣ. Ташхис. Пешгирӣ. Табобат.

Мавзӯи 12. Бемории ҷоғари паҳнфтаи захрогин (ҶПЗ). Сабабҳо. Нишонаҳои клиникӣ. Ташхис. Табобат.

Ҷоғари паҳнфтаи захрогин (ҶПЗ). Сабабҳои беморӣ. Патогенез. Нишонаҳои клиникӣ вобаста ба вайроншавии системаи асаб, системаи қалб ва дилу рағҳо. Ташхис. Пешгирӣ. Табобат.

Номгӯи мавзӯҳои амалии фанни бемориҳои кӯдакона

1. Бемории миокардити ғайритарбодӣ дар кӯдакон. Сабабҳо. Нишонаҳои клиникӣ. Ташхис. Табобат.
2. Бемории перикардитҳо дар кӯдакон. Сабабҳо. Нишонаҳои клиникӣ. Ташхис. Табобат.
3. Бемории нуқсонҳои модарзодии дил. Сабабҳо. Нишонаҳои клиникӣ. Ташхис. Табобат.
4. Дистонияи вегетативии рағӣ дар кӯдакон. Сабабҳо. Нишонаҳои клиникӣ. Ташхис. Табобат.
5. Бемориҳои аллергозҳои респираторӣ дар кӯдакон. Сабабҳо. Нишонаҳои клиникӣ. Ташхис. Табобат.
6. Дурнамои барномаи ҳамбастагии бемориҳои синни кӯдакона (ҲБСК).
7. Патологияи гурда дар кӯдакон. Сабабҳо. Нишонаҳои клиникӣ. Ташхиси дифференсиалӣ. Табобат.
8. Бемории ҳолатҳои иммунодифитситӣ дар кӯдакон. Сабабҳо. Нишонаҳои клиникӣ. Ташхис. Табобат.
9. Синдроми гипертензияи артериалӣ дар кӯдакон. Сабабҳо. Нишонаҳои клиникӣ. Ташхис. Табобат.
10. Бемории диабети қанд дар кӯдакон. Сабабҳо. Нишонаҳои клиникӣ. Ташхис. Табобат.
11. Бемории гипотериоз дар кӯдакон. Сабабҳо. Нишонаҳои клиникӣ. Ташхис. Табобат.
12. Бемории ҷоғари паҳнфтаи захрогин (ҶПЗ). Сабабҳо. Нишонаҳои клиникӣ. Ташхис. Табобат.

Номгуй мавзӯҳои корҳои мустақилонаи донишҷӯён

- 1.** Бемории миокардити ғайритарбоди дар кӯдакон. Сабабҳо. Нишонаҳои клиникӣ. Ташхис. Табобат.
- 2.** Бемории перикардитҳо дар кӯдакон. Сабабҳо. Нишонаҳои клиникӣ. Ташхис. Табобат.
- 3.** Бемории нуқсонҳои модарзодии дил. Сабабҳо. Нишонаҳои клиникӣ. Ташхис. Табобат.
- 4.** Дистонияи вегетативии рағӣ дар кӯдакон. Сабабҳо. Нишонаҳои клиникӣ. Ташхис. Табобат.
- 5.** Бемориҳои аллергозҳои респираторӣ дар кӯдакон. Сабабҳо. Нишонаҳои клиникӣ. Ташхис. Табобат.
- 6.** Дурнамои барномаи ҳамбастагии бемориҳои синни кӯдакона (ҲБСК).
- 7.** Патологияи гурда дар кӯдакон. Сабабҳо. Нишонаҳои клиникӣ. Ташхиси дифференсиалӣ. Табобат.
- 8.** Бемории ҳолатҳои иммунодифитситӣ дар кӯдакон. Сабабҳо. Нишонаҳои клиникӣ. Ташхис. Табобат.
- 9.** Синдроми гипертензияи артериалӣ дар кӯдакон. Сабабҳо. Нишонаҳои клиникӣ. Ташхис. Табобат.
- 10.** Бемориии диабети канд дар кӯдакон. Сабабҳо. Нишонаҳои клиникӣ. Ташхис. Табобат.
- 11.** Бемориии гипотериоз дар кӯдакон. Сабабҳо. Нишонаҳои клиникӣ. Ташхис. Табобат.
- 12.** Бемориии чоғари паҳнфӯтаи захрогин (ҶПЗ). Сабабҳо. Нишонаҳои клиникӣ. Ташхис. Табобат.

Рӯйхати адабиёти тавсияшаванда

1. Адабиёти асосӣ

1. Ҳайдаров Б.М. «Бемориҳои кӯдакона». Душанбе «Маориф», 2018 г. 680с.
2. Мухин Н.А., Моисеев В.С. Пропедевтикаи бемориҳои кӯдакона: Китоби дарси.-М.:Гэотар-Мед, 2005.-768с.
3. Мачидов А.М., Шабонов Р.З., Бобоева Л.Н. «Таълими асосҳои бемориҳои кӯдакона». Душанбе, 2011 с.
4. Бобоева Л.Н. «Бемориҳои кӯдакона». Душанбе «Маориф», 1997с. -271с
5. Мазурин А.В. «Пропедевтика детских болезней» - М.: «Медицина» 1985.
6. Геппе Н.А., Подчерняева Н.С. «Пропедевтика детских болезней» - М.: «ГЭОТАР-Медиа», 2008.

2. Адабиёти иловагӣ

1. Ивашкин В.Т.,Султанов В.К. Пропедевтикаи бемориҳои кӯдакона - СПб:Питер, 2000.-384с.
2. Маколкин В.И., С.И. Овчаренко. «Справочник по гастроэнтерологии». – М., 1976г.
3. Подымова С.Д. «Болезни печени». - М., 1984г.
4. Ногаллер А.М., К.Ю.Юлдашев. Хронические гепатиты и циррозы печени. – М., 1977г.
5. Тареев Е.М. «Клиническая нефрология». - М., 1983г.

**РАБОЧАЯ ПРОГРАММА (СИЛЛАБУС) ПО ПРЕДМЕТУ
ПЕДИАТРИИ ДЛЯ СТУДЕНТОВ
ШЕСТОГО КУРСА МЕДИЦИНСКОГО ФАКУЛЬТЕТА
СПЕЦИАЛЬНОСТИ 79010100 – ЛЕЧЕБНОЕ ДЕЛО**

Введение

Педиатрия (гр. *paídos* - ребенок и *iátreia* — лечение), по определению основоположника русской педиатрии Степана Фомича Хотовицкого, данному в 1847 г. в первом отечественном руководстве «Педиятрика», «есть наука об отличительных особенностях в строении, отправлениях, болезнях детского организма и основанном на тех особенностях сохранении здоровья и лечении болезней у детей». Иными словами, основной задачей педиатрии является сохранение или возвращение (при болезни) здоровья ребенку, позволяющее ему максимально полно реализовать свой врожденный потенциал жизни. Задачи педиатрии можно свести к четырем большим разделам: защита, обеспечение, адекватная стимуляция, контроль и ранняя коррекция отклонений в развитии. В единой практической науке педиатрии условно выделяют ее ветви (направления, отрасли): профилактическую, клиническую, научную, социальную и экологическую педиатрию.

Подчеркивая отсутствие «золотого стандарта» определения термина «здоровье» и руководствуясь формулой экспертов ВОЗ: «Здоровье – свойство человека выполнять свои биосоциальные функции в изменяющейся среде, с перегрузками и без потерь, при условии отсутствия болезней и дефектов. Здоровье бывает физическим, психическим и нравственным», педиатру все время надо помнить, что понятие «здоровье» применительно к детству должно включать и наличие условий для обеспечения последующего оптимального развития ребенка.

В последние годы в РТ свой большой вклад в область педиатрии вложили такие профессора, как Якубова М.М., Сангинова В.И., Кабулова С.М., Вялушкин Б.Я., Миракилова М.М., Якубова З.Х., Азизов А.А., Умарова З.К., Олимова К.С., Исмоилов К.И., Аминов Х.Х., Раупов К.Р. Хайдаров Б.М., Бобоева Л.Н..

Цель изучения педиатрии в медицинском факультете является постановление точного диагноза. Для этой цели студенты изучают анатомо-физиологические особенности ребёнка, собирают анамнез,

семиотику детских болезней. Также студенты должны освоить клинические навыки детских болезней по требованиям медицинских стандартов.

Педиатрия является одной из основных клинических дисциплин и её изучение обязательна. Эта дисциплина имеет и практические, и теоретические занятия для студентов.

Тема 1. Неревматоидный миокардит. Этиология, патогенез, клиника, лечение, профилактика. Дифференциальная диагностика

Неревматоидный миокардит. Причины неревматоидных миокардитов у детей. Классификация неревматоидных миокардитов у детей. Симптомы неревматоидных миокардитов у детей. Врожденные кардиты. Приобретенные кардиты. Диагностика. Лечение неревматоидных кардитов у детей. Прогноз и профилактика неревматоидных кардитов у детей.

Тема 2. Перикардиты у детей. Этиология, патогенез, клиника, лечение, профилактика. Дифференциальная диагностика

Перикардиты у детей. Причины. Патогенез. Классификация. Симптомы перикардита у детей. Осложнения. Диагностика. Лечение перикардита у детей. Консервативная терапия. Хирургическое лечение. Прогноз и профилактика.

Тема 3. Врожденные пороки сердца. Этиология. Патогенез. Клиническая картина. Лабораторная диагностика. Осложнения. Профилактика. Лечение.

Врожденные пороки сердца (ВПС). Аномалии морфологического развития сердца и магистральных сосудов, возникшие в результате нарушения процессов эмбриогенеза. Пороки с обоготением малого круга кровообращения. Открытый артериальный (Боталов) проток. Дефект межжелудочковой перегородки. Дефект межпредсердной перегородки. Пороки с обеднением малого круга кровообращения. Болезнь Фалло. (триада, тетрада, пентада). Пороки с обеднением большого круга кровообращения. Коарктация аорты. Этиология. Патогенез. Клиническая картина. Лабораторная диагностика. Осложнения. Профилактика.

Тема 4. Вегетососудистая дистония. Этиология, патогенез, клиника, лечение, профилактика.

Вегетативная нервная система и адаптация. Этиология и патогенез синдрома вегетативной дистонии. Классификация синдрома вегетативной дистонии. Роль вегетативного дисбаланса в патогенезе. Соматической патологии клинические проявления синдрома вегетативной дистонии. Диагностика синдрома вегетативной дистонии. Профилактика синдрома вегетативной дистонии

Тема 5. Респираторные аллергозы. Этиология, патогенез, клиника, лечение, профилактика.

Респираторные аллергозы. Этиология. Бытовые – стиральные порошки, предметы бытовой химии; эпидермальные – шерсть, кожные чешуйки домашних животных; пыльцевые – пыльца различных растений; пищевые – продукты питания; растительные, лекарственные. Классификация. Аллергический ринит или риносинусит. Аллергический ларингит, фарингит. Аллергический трахеит. Аллергический бронхит. Эозинофильный легочный инфильтрат. Бронхиальная астма. Симптоматика и диагностика

Тема 6. Интегрированное ведение болезней детского возраста. ИВБДВ.

Интегрированное ведение болезни детского возраста. ИВБДВ. Стратегия ИВБДВ предусматривает стандартизацию в оценке состояния заболевшего ребенка, подхода к диагнозу, тактике лечения и общения с матерью, последующей реабилитации. Основной акцент ИВБДВ – оценка питательного и прививочного статуса ребенка. Стратегия ИВБДВ особо подчеркивает важнейшую роль матери, семьи в рациональном развитии ребенка, лечение его при болезни.

Тема 7. Почечная патология у детей. Врожденные и приобретенные патологии. Этиология, патогенез, клиника, лечение, профилактика.

Почечная патология у детей. Врожденные патологии. Причины Классификация. Симптомы аномалий почек. Диагностика. Лечение аномалий развития почек Прогноз и профилактика. Приобретенные патологии. Приобретенные гломерулопатии. Наследственные гломерулопатии. Синдромом Альпорта (нефрит с тугоухостью и слепотой), поражением почек при наследственном амилоидозе и минимальными изменениями (липоидный нефроз). Тубулопатии. Приобретенные некротизирующие тубулопатии Приобретенные обструктивные тубулопатии Наследственные тубулопатии Стромальные заболевания почек.

Тема 8. Иммунодефицитные состояния у детей

Иммунитет. Иммунодефициты. Классификация иммунодефицитных состояний. Первичные иммунодефициты. Вторичные иммунодефициты. Клиническая картина. Диагностика первичных иммунодефицитных состояний. Лечение.

Тема 9. Артериальная гипертензия у детей (первичная и вторичная)

Артериальная гипертензия у детей Этиология, патогенез, клиника, лечение, профилактика. Правила измерения артериального давления (АД) у детей. Оценка АД у детей и подростков. Артериальная гипертензия (АГ). Терминология. Этиология АГ у детей. Классификация АГ. Диагностика АГ. Вторичная (симптоматические) АГ. Принципы лечения АГ. Синдром

вегетативной дисфункции. Острая сосудистая недостаточность. Гипертонический криз.

Тема 10. Сахарный диабет у детей. Этиология. Патогенез. Клиническая картина. Лабораторная диагностика. Осложнения. Профилактика. Лечение.

Сахарный диабет. Два основных типа инсулинзависимый (тип I), инсулиннезависимый (тип II), Этиология. Патогенез. Клиническая картина. Лабораторная диагностика. Осложнения. Профилактика. Лечение.

Тема 11. Гипотиреоз у детей. Этиология. Патогенез. Клиническая картина. Лабораторная диагностика. Осложнения. Профилактика. Лечение. Гипотиреоз (микседема). Врожденный и приобретенный. Приобретенный гипотиреоз первичный и вторичный. Этиология. Патогенез. Клиническая картина. Лабораторная диагностика. Осложнения. Профилактика. Лечение.

Тема 12. Диффузно – токсический зоб. Этиология. Патогенез. Клиническая картина. Лабораторная диагностика. Осложнения. Профилактика. Лечение.

Диффузно – токсический зоб или базедова болезнь (ДТЗ). Этиология. Патогенез. Клиническая картина. Лабораторная диагностика. Осложнения. Профилактика. Лечение.

Перечень образовательных тем по предмету педиатрии

1. Неревматоидный миокардит. Этиология, патогенез, клиника, лечение, профилактика. Дифференциальная диагностика.
2. Перикардиты у детей. Этиология, патогенез, клиника, лечение, профилактика. Дифференциальная диагностика.
3. Врожденные пороки сердца. Этиология. Патогенез. Клиническая картина. Лабораторная диагностика. Осложнения. Профилактика. Лечение.
4. Вегетососудистая дистония. Этиология, патогенез, клиника, лечение, профилактика.
5. Респираторные аллергозы. Этиология, патогенез, клиника, лечение, профилактика.
6. Интегрированное ведение болезней детского возраста .ИВБДВ
7. Почечная патология у детей. Врожденные и приобретенные патологии. Этиология, патогенез, клиника, лечение, профилактика.
8. Иммунодефицитные состояния у детей.
9. Артериальная гипертензия у детей (первичная и вторичная).

10. Сахарный диабет у детей. Этиология. Патогенез. Клиническая картина. Лабораторная диагностика. Осложнения. Профилактика. Лечение.
11. Гипотиреоз у детей. Этиология. Патогенез. Клиническая картина. Лабораторная диагностика. Осложнения. Профилактика. Лечение.
12. Диффузно – токсический зоб. Этиология. Патогенез. Клиническая картина. Лабораторная диагностика. Осложнения. Профилактика. Лечение.

Перечень тем самостоятельных работ студентов по предмету

1. Неревматоидные кардиты. Неревматоидный миокардит. Этиология, патогенез, клиника, лечение, профилактика. Дифференциальная диагностика.
2. Перикардиты у детей. Этиология, патогенез, клиника, лечение, профилактика. Дифференциальная диагностика.
3. Врожденные пороки сердца. Этиология. Патогенез. Клиническая картина. Лабораторная диагностика. Осложнения. Профилактика. Лечение.
4. Вегетососудистая дистония. Этиология, патогенез, клиника, лечение, профилактика.
5. Респираторные аллергии. Этиология, патогенез, клиника, лечение, профилактика.
6. Интегрированное ведение болезней детского возраста .ИВБДВ.
7. Почечная патология у детей. Врожденные и приобретенные патологии. Этиология, патогенез, клиника, лечение, профилактика.
8. Иммунодефицитные состояния у детей
9. Артериальная гипертензия у детей (первичная и вторичная)
10. Сахарный диабет у детей. Этиология. Патогенез. Клиническая картина. Лабораторная диагностика. Осложнения. Профилактика. Лечение.
11. Гипотиреоз у детей. Этиология. Патогенез. Клиническая картина. Лабораторная диагностика. Осложнения. Профилактика. Лечение.
12. Диффузно – токсический зоб. Этиология. Патогенез. Клиническая картина. Лабораторная диагностика. Осложнения. Профилактика. Лечение.

Рекомендуемая список литературы

1. Основная литература:

1. Талабов М.С., Назаров Э.И. Практические навыки и умения в педиатрии учебно-методическое пособие / – Душанбе, 2017. – 230 с.
2. Мазурин А.В., Воронцов И.М. Пропедевтика внутренних болезней. 2 издание, расш. и перераб. –СПб; Фолиант. 1999.
3. Мазурин А.В. и др. Общий уход за детьми: Учебное пособие. – М.: Медицина, 1989.
4. Капитан Т.В. Пропедевтика внутренних болезней с уходом за детьми. – Москва «МЕДпресс-информ» 2009.

Дополнительная литература

1. Геппе Н.А., Подчерняева Н.С. Пропедевтика внутренних болезней. – издательская группа «ГЭОТА-Медиан». 2008.
2. Мазурин А.В., Воронцов И.М. Пропедевтика внутренних болезней. – Москва 1985.
3. Мухин Н.А. Моисеев В. С. Пропедевтика внутренних болезней. Учебник. М. Гэотар-Мед, 2005.
4. Гребенев А. Л. Василенко В. Х. пропедевтика внутренних болезней: Учебник, 4-е издание М. Медицина 1995.
5. Современная клиническая АРТ терапия: А. И. Копытин 2014год.

БАРНОМАИ ТАЪЛИМӢ АЗ ФАННИ ТИББӢ -ОИЛАВӢ БАРОИ ДОНИШЧӢӢНИ КУРСИ ЧОРУМИ ИХТИСОСИ 79010100 – КОРИ ТАБОБАТИ

Сарсухан

Тибби оилавӢ яке аз шаклҳои ташкили ӓрии аввалияи тиббӢ буда, ҳангоми босифат тайӓр кардани табибони оилавӢ имконпазир аст. Табиби оилавӢ ихтисоси тиббиест, ки ба расонидани кӯмаки аввалияи тиббӢ – санитарӢ (КАТС) барои ҳамаи аҳоли, ӓрии мукаммал, ҳаматарафа, босифат, давомнок, дастрас ва сарфакорона равона шудааст.

Тибби оилавӢ як соҳаи муҳими илми тиб аст, ки вай пайваста рӯшд карда, сохторҳои илмӣ – таҳқиқоти худ (донишкадаҳои илмӣ- таҳқиқоти, кафедраҳо, факултетҳо, маҷаллаҳои илмӣ, конферонсҳои илмӣ ва ғайра) – ро дорад.

Аз тарафи Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ин сохтор аввалин қадамҳои бозсозӣ дар соли 1993 гузошта шудаанд, ки дар ин давра шароитҳои зарурии сиёсӣ ва иқтисод вучуд надоштанд. Аммо ин қадамҳо маҷбурӣ буданд ва дар навбати аввал ба сарфа намудани захираҳои ночизи дар ихтиёри нигоҳдории тандурусти қарордошта, нигаронида шуда будаанд.

Дар Ҷумҳурии Тоҷикистон аввалин Қарори Вазорати тандурустӣ дар бораи рушди КАТС аз рӯи сохтори тибби оилавӢ дар марҳилаҳои банақшагирии сохторҳо соли 1998 бо фармони №236, 23 июни соли 1998 тасдиқ гардидааст.

Табиби оилавӢ мутахассиси дорои ихтисоси васеъ аст. Табиби оилавӢ ҳангоми бемориҳои паҳншудаи инсонҳо ба аҳоли новобаста аз ҷинс ва сини сол аввалин ӓрии тиббии тахассусиро мерасонад. Ин сохтор ӓриҳои аввалини тиббии мукаммали терапевтӣ ва педиатрӣ (ташхис, табобат, муоина ва пешгирӣ) расонида, ҳангоми бемориҳои ҷарроҳишаванда неврологӣ, психиатрӣ, акушериву гинекологӣ ва ғайра аз тарафи сохтори ӓрии тиббии сатҳи ӓрии аввалияи тиббӢ дар шароити амбулаторӣ расонида мешавад. Қайд кардан зарур аст, ки самти афзалиятноки рушди сиёсати қарордоштаи соҳаи тандурустӣ, ин тарбияи мутахассисони тибби оилавӢ мебошад. Бо ин мақсад дар натиҷаи заминаи меъёрӣ – ҳуқуқӣ, рушди тибби оилавӢ ва ташаккули кӯмаки аввалияи тиббию санитарӣ сатҳи саломатии аҳоли тадриҷан беҳтар мегардад.

Мақсади омӯзонидани фанни тибби оилавӢ ба донишҷӯёни факултети тиббии Донишгоҳи миллии Тоҷикистон, дар ихтисосҳои қори табобатӣ -79010100, қори тибби ташхиси -79010400 расонидани ӓрии аввалияи тиббӢ – санитарӣ (КАТС), ӓрии мукаммал, ҳаматарафа, босифат, давомнок, дастрас ва сарфакорона дар марказҳои саломатӣ равона шудааст.

Мавзӯи 1. Муассисаҳои кӯмаки аввалияи тиббию санитарӣ (КАТС) марказҳои саломатӣ, сохтор, фаъолияти онҳо. Ташкили кор ба тариқи кӯмаки аввалияи тиббию санитарӣ, таҷҳизоти кори, утоқи кории табиби оилавӣ.

Муассисаҳои кӯмаки аввалияи тиббию санитарӣ (КАТС) марказҳои саломатӣ, сохтор, фаъолияти онҳо. Ташкили кор ба тариқи кӯмаки аввалияи тиббию санитарӣ, таҷҳизоти кори, утоқи кории табиби оилавӣ.

Мавзӯи 2. Самтҳои ассосии ислоҳоти соҳаи тандурусти дар Ҷумҳурии Тоҷикистон. Тибби оилавӣ: мавҳум, фалсафа, принципҳо, марҳилаҳои рушди тиббӣ оилавӣ, ҷувздонӣ табиби оилавӣ.

Самтҳои ассосии ислоҳоти соҳаи тандурусти дар Ҷумҳурии Тоҷикистон. Тибби оилавӣ: мавҳум, фалсафа, принципҳо, марҳилаҳои рушди тиббӣ оилавӣ, ҷувздонӣ табиби оилавӣ.

Мавзӯи 3. Ҳуҷчатгузори тибби аввалия дар муассисаҳои КАТС, кор бо ҳуҷчатҳои баҳисобгирии оморӣ дар сохтори КАТС. Маводҳои доругие, ки дар фаъолияти табиби оилавӣ бештар истифода бурда мешавад.

Ҳуҷчатгузори тибби аввалия дар муассисаҳои КАТС, кор бо ҳуҷчатҳои баҳисобгирии оморӣ дар сохтори КАТС. Маводҳои доругие, ки дар фаъолияти табиби оилавӣ бештар истифода бурда мешавад.

Мавзӯи 4. Муносибати байни табиби оилавӣ, бемор ва аҳли оилаи ӯ, муамоҳои этикӣ. Рушди муносибати «бемор-табиб». Принципҳои этикӣ ва деонтологияи тиббӣ дар фаъолияти табиби оилавӣ.

Муносибати байни табиби оилавӣ, бемор ва аҳли оилаи ӯ, муамоҳои этикӣ. Рушди муносибати «бемор-табиб». Принципҳои этикӣ ва деонтологияи тиббӣ дар фаъолияти табиби оилавӣ.

Мавзӯи 5. Тақвими миллии иммунизатсияи ҚТ дар фаъолияти табиби оилавӣ.

Тақвими миллии иммунизатсияи ҚТ дар фаъолияти табиби оилавӣ.

Мавзӯи 6. Диспансеризатсия: мақсад, азифаҳо, гуруҳҳои диспансерӣ.
Диспансеризатсия: мақсад, азифаҳо, гуруҳҳои диспансерӣ.

Мавзӯи 7. Муаяннамоеи корношоямии беморон. Мафҳум ва намудҳои корношоямӣ. Тартиби додани варақаҳои корношоямӣ.

Муаяннамоеи корношоямии беморон. Мафҳум ва намудҳои корношоямӣ. Тартиб додани варақаҳои корношоямӣ.

Мавзӯи 8. Тартиби кумакрасони ба беморон, ташхиси авалия ва банақшагирии кумакрасонӣ ба беморони синну солашон гуногун дар фаъолияти табиби оилавӣ. Системаи А, В, С.

Тартиби кумакрасони ба беморон, ташхиси авалия ва банақшагирии кумакрасонӣ ба беморони синну солашон гуногун дар фаъолияти табиби оилавӣ. Системаи А, В, С.

Мавзӯи 9. Профилактика (пешгирӣ) ва тарғибу ташвиқи беҳдошт дар кори харрӯзаи табиби оилавӣ. Самтҳои асосии профилактика.

Профилактика (пешгирӣ) ва тарғибу ташвиқи беҳдошт дар кори харрӯзаи табиби оилавӣ. Самтҳои асосии профилактика.

Мавзӯи 10. Тарғибу ташвиқи ҳаёти солими ҷомеа дар фаъолияти табиби оилавӣ.

Тарғибу ташвиқи ҳаёти солими ҷомеа дар фаъолияти табиби оилавӣ.

Мавзӯи 11. Нишондиҳандаҳои асосии гуруҳҳои саломатӣ ва фаъолияти муттаҳассисони КАТС. Кумаки амбулаторияи тиббӣ, хусусиятҳо ва принципҳои асосӣ.

Нишондиҳандаҳои асосии гуруҳҳои саломатӣ ва фаъолияти муттаҳассисони КАТС. Кумаки амбулаторияи тиббӣ, хусусиятҳо ва принципҳои асосӣ.

Мавзӯи 12. Амали табиби оилавӣ, бо шахсони гирифтори бемориҳои ВНМО, БПНМ ва бемории сил.

Амали табиби оилавӣ, бо шахсони гирифтори бемориҳои ВНМО, БПНМ ва бемории сил. Сабабҳо. Нишонаҳои клиникӣ. Ташхис. Табобат.

Номгӯи мавзӯҳои амалии фанни тибби оилавӣ

1. Муассисаҳои кӯмаки аввалияи тиббию санитарӣ (КАТС) марказҳои саломатӣ, сохтор, фаъолияти онҳо. Ташкили кор ба тариқи кумаки аввалияи тиббию санитарӣ, таҷҳизоти кори, устои кори табиби оилавӣ.
2. Самтҳои асосии ислоҳоти соҳаи тандурусти дар Ҷумҳурии Тоҷикистон. Тибби оилавӣ: мавҳум, фалсафа, принципҳо, марҳилаҳои рушди тиббӣ оилавӣ, ҷувздонӣ табиби оилавӣ.
3. Ҳуҷҷатгузори тибби аввалия дар муассисаҳои КАТС, кор бо ҳуҷҷатҳои баҳисобгирии омори дар сохтори КАТС. Маводҳои доругие, ки дар фаъолияти табиби оилавӣ бештар истифода бурда мешавад.

4. Муносибати байни табиби оилавӣ, бемор ва аҳли оилаи ӯ, муамоҳои этикӣ. Рушди муносибати «бемор-табиб». Принципиҳои этикӣ ва деонтологияи тиббӣ дар фаъолияти табиби оилавӣ.
5. Тақвими миллии иммунизатсияи ҚТ дар фаъолияти табиби оилавӣ.
6. Диспансеризатсия: мақсад, азифаҳо, гуруҳҳои диспансерӣ
7. Муаяннамоии корношоямии беморон. Мавҳум ва намудҳои корношоямӣ. Тартиби додани варақаҳои корношоямӣ
8. Тартиби кумақрасони ба беморон, ташҳиси авалия ва банақшагирии кумақрасонӣ ба беморони синну солашон гуногун дар фаъолияти табиби оилавӣ. Системаи А, В, С.
9. Профилактика (пешгирӣ) ва тарғибу ташвиқи беҳдошт дар қори харрӯзаи табиби оилавӣ. Самтҳои асосии профилактика.
10. Тарғибу ташвиқи ҳаёти солими ҷомеа дар фаъолияти табиби оилавӣ.
11. Нишондиҳандаҳои асосии гуруҳҳои саломатӣ ва фаъолияти муттаҳассисони КАТС. Кумаки амбулаторияи тиббӣ, хусусиятҳо ва принциpleri асосӣ.
12. Амали табиби оилавӣ, бо шахсони гирифтори бемориҳои ВНМО, БПНМ ва бемории сил.

Номгӯи мавзӯҳои қорҳои мустақилонаи донишҷӯён.

1. Муассисаҳои кӯмаки аввалияи тиббию санитарӣ (КАТС) марказҳои саломатӣ, сохтор, фаъолияти онҳо. Ташкили қор ба тариқи кумаки аввалияи тиббию санитарӣ, таҷҳизоти қори, утоқи қории табиби оилавӣ.
2. Самтҳои асосии ислоҳоти соҳаи тандурусти дар Ҷумҳурии Тоҷикистон. Тибби оилавӣ: мавҳум, фалсафа, принциpleri, марҳилаҳои рушди тиббӣ оилавӣ, ҷувздонӣ табиби оилавӣ.
3. Ҳуҷчатгузори тибби аввалия дар муассисаҳои КАТС, қор бо ҳуҷчатҳои баҳисобгирии оморӣ дар сохтори КАТС. Маводҳои доругие, ки дар фаъолияти табиби оилавӣ бештар истифода бурда мешавад.
4. Муносибати байни табиби оилавӣ, бемор ва аҳли оилаи ӯ, муамоҳои этикӣ. Рушди муносибати «бемор-табиб». Принципиҳои этикӣ ва деонтологияи тиббӣ дар фаъолияти табиби оилавӣ.
5. Тақвими миллии иммунизатсияи ҚТ дар фаъолияти табиби оилавӣ.
6. Диспансеризатсия: мақсад, азифаҳо, гуруҳҳои диспансерӣ
7. Муаяннамоии корношоямии беморон. Мавҳум ва намудҳои корношоямӣ. Тартиби додани варақаҳои корношоямӣ

8. Тартиби кумакрасони ба беморон, ташхиси авалия ва банақшагирии кумакрасонӣ ба беморони синну солашон гуногун дар фаъолияти табиби оилавӣ. Системаи А, В, С.
9. Профилактика (пешгирӣ) ва тарғибу ташвиқи беҳдошт дар кори ҳаррӯзаи табиби оилавӣ. Самтҳои асосии профилактика.
10. Тарғибу ташвиқи ҳаёти солими ҷомеа дар фаъолияти табиби оилавӣ.
11. Нишондиҳандаҳои асосии гуруҳҳои саломатӣ ва фаъолияти муттаҳассисони КАТС. Кумаки амбулаторияи тиббӣ, хусусиятҳо ва принципҳои асосӣ.
12. Амали табиби оилавӣ, бо шахсони гирифтори бемориҳои ВНМО, БПНМ ва бемории сил.

Рӯйхати адабиёти тавсияшаванда

Адабиёти асосӣ

1. Қодирова Д.А. Китоби дарсӣ “Тибби оилавӣ”, ДДТТ ба номи Абӯали ибни Сино. Душанбе 2018с. Саҳ. 520.
2. Ибодов Х.И., Дустов Дж. Х., Китоби дарсӣ “Сестренские диагнозы и сестринская неотложная помощь” Душанбе 2007., саҳ. 201.
3. Денисова И.Н. Дорончук. В.М., Зубарёва. О.П., “Практическое руководство для врачей общей (семейной) практики” 2018г., стр. 720
4. Азизов А. А., Китоби дарсӣ “Тибби оилавӣ” Душанбе 2019сол., саҳ 510.
5. Шакиров Ю.А., Китоби дарсӣ “Бемориҳои дарунӣ” 2011г. Стр. 300.
6. Лесняк О.М. , Китоби дарсӣ “Общая врачебная практика” Национальное руководство в 2-х томах. 2015 г.
7. Чазов Е.И., Китоби дарсӣ “Руководство по кардиологии” 1980 г. Стр. 680
8. Мансуров Х.Х. , Китоби дарсӣ “Болезни органов пищеварения” 1998 г. Стр .220

**РАБОЧАЯ ПРОГРАММА (СИЛЛАБУС) ПО ПРЕДМЕТУ
СЕМЕЙНОЙ МЕДИЦИНЫ ДЛЯ СТУДЕНТОВ
ЧЕТВЕРТОГО КУРСА МЕДИЦИНСКОГО ФАКУЛЬТЕТА
СПЕЦИАЛЬНОСТИ 79010100 – ЛЕЧЕБНОЕ ДЕЛО**

Введение

Семейная медицина является одним из видов оказания первичной медико-санитарной помощи (ПМСП), способствует подготовке врачей общей практики (семейных врачей).

Семейный врач оказывает ПМСП всему населению на продолжительное время, всесторонне, доступен для всех слоёв населения, на высоком профессиональном уровне и экономично.

Семейная медицина не разделяя медицинских дисциплин на терапию, педиатрию и акушерство и гинекологию является отдельной медицинской дисциплиной. По этому выше указанные дисциплины в отдельности не могут заменить семейную медицину, потому что семейная медицина имеет свою основу, принципы, философию и историю. Имеет свою специфику (профилактическая направленность, продолжительное диспансерное наблюдение, пропаганда здоровой образ жизни и санитарно гигиенические мероприятия среди населения, а также врачебно- трудовой экспертизе с восстановлением здоровья и реабилитации пациентов) в амбулаторных условиях.

Знание семейной медицины способствует подготовке специалистов по всем дисциплинам особенно по терапевтическим. По этому курс лекции по семейной медицине способствует развитию клинического мышления студентов и приобретению диагностических и лечебно профилактических навыков.

Система обучения по семейной медицине существует в Высших учебных заведениях, со временем по предложенной новой концепции по подготовке семейных врачей необходимо подготовит специалиста высокой квалификации которое отвечает международным стандартам. Знание семейной медицины не зависимо от врачебной специальности имеет большое значение (курс лекции по семейной медицине способствуют этому). Не зависимо от сфера деятельности будущего врача, умение диагностировать: этиологически по анатомическому строению, функциональному состоянию, анатомо – патологически, патофизиологически с учетом патолого - анатомически, патофизиологических изменений происходящих в организме, выбор

обоснованного лечения (этиологически, патогенетически и симптоматический) необходим.

Настоящий курс с точки зрения педагогики является обоснованным в нём последовательное обучение, цель и задачи выбраны из отдельных клинических тем. Курс лекции составлены с учетом подготовки высококвалифицированных специалистов с учетом начало обучения на 4 курсе и студент должен овладеть знаниями и умениями которое он приобрел на предидущих медицинских дисциплинах в том, числе основы внутренних болезней, анатомия человека, физиология, патофизиология, гистология, биохимия и других дисциплин.

Тема 1. Учреждения первичной медико-санитарной помощи (ПМСП), центров здоровья, их структура, деятельность. Организация работы при ПМСП, рабочее оборудование, кабинет семейного врача

Первично медико-санитарная помощь (ПМСП). Структура охраны здоровья населения. Разработка концепции ПМСП. Декларация ВОЗ (1978) в области ПМСП. Основные потребности населения в области здравоохранения. Сохранение и укрепление здоровья. Обеспечение лечение. Реабилитация. Концепция ПМСП на оказание медицинской помощи в амбулаторно-поликлинических учреждениях. Система организации амбулаторно-поликлинической помощи. Амбулаторно-поликлиническая помощь. Массовый вид медицинской помощи. Обслуживание больных. Основные принципы амбулаторно-поликлинической помощи: участковость; доступность; профилактическая направленность; преемственность и этапность лечения.

Тема 2. Основные направления реформирования здравоохранения в Республике Таджикистан. Семейная медицина: значение, философия, принципы, этапы развития семейной медицины, сумка семейного врача.

Основные направления реформирования здравоохранения в Республике Таджикистан. Семейная медицина: значение, философия, принципы, этапы развития семейной медицины, сумка семейного врача.

Тема 3. Документирование первичной медико-санитарной помощи в учреждениях ПМСП, работа с документами статистического учета в структуре ПМСП. Лекарственные средства, которые чаще всего используются в деятельности семейного врача.

Документирование первичной медико-санитарной помощи в учреждениях ПМСП, работа с документами статистического учета в структуре ПМСП. Лекарственные средства, которые чаще всего используются в деятельности семейного врача.

Тема 4. Взаимоотношения семейного врача, больного и членов его семьи, этические проблемы. Развитие взаимоотношений «пациент-врач». Этические принципы и медицинская деонтология в деятельности семейного врача.

Взаимоотношения семейного врача, больного и членов его семьи, этические проблемы. Развитие взаимоотношений «пациент-врач». Этические принципы и медицинская деонтология в деятельности семейного врача.

Тема 5. Национальный календарь профилактических прививок РТ в деятельности семейного врача.

Национальный календарь профилактических прививок РТ в деятельности семейного врача.

Тема 6. Диспансеризация: назначение, задачи, диспансерные группы.
Диспансеризация: назначение, задачи, диспансерные группы.

Тема 7. Определение нетрудоспособных больных. Значение и типы нетрудоспособных больных. Порядок выдачи справки о нетрудоспособности больных.

Определение нетрудоспособных больных. Значение и типы нетрудоспособных больных. Порядок выдачи справки о нетрудоспособности больных.

Тема 8. Порядок оказания помощи больным, первичной диагностики и планирования помощи пациентам разного возраста в деятельности семейного врача. Система А, В, С.

Порядок оказания помощи больным, первичной диагностики и планирования помощи пациентам разного возраста в деятельности семейного врача. Система А, В, С.

Тема 9. Профилактика и укрепление здоровья в деятельности семейного врача. Основные направления профилактики.

Профилактика и укрепление здоровья в деятельности семейного врача. Основные направления профилактики.

Тема 10. Содействие здоровому образу жизни населения в деятельности семейного врача.

Содействие здоровому образу жизни населения в деятельности семейного врача.

Тема 11. Основные показатели групп здоровья и деятельности специалистов службы здравоохранения. Амбулаторная врачебная помощь, особенности и основные принципы.

Основные показатели групп здоровья и деятельности специалистов службы здравоохранения. Амбулаторная врачебная помощь, особенности и основные принципы.

Тема 12. Работа семейного врача с больными ВИЧ-СПИД и туберкулезом.

Работа семейного врача с больными ВИЧ-СПИД и туберкулезом. Этиология. Патогенез. Клиническая картина. Лабораторная диагностика. Осложнения. Профилактика. Лечение.

Перечень образовательных тем по предмету педиатрии

1. Учреждения первичной медико-санитарной помощи (ПМСП), центров здоровья, их структура, деятельность. Организация работы при ПМСП, рабочее оборудование, кабинет семейного врача
2. Основные направления реформирования здравоохранения в Республике Таджикистан. Семейная медицина: значение, философия, принципы, этапы развития семейной медицины, сумка семейного врача.
3. Документирование первичной медико-санитарной помощи в учреждениях ПМСП, работа с документами статистического учета в структуре ПМСП. Лекарственные средства, которые чаще всего
4. Взаимоотношения семейного врача, больного и членов его семьи, этические проблемы. Развитие взаимоотношений «пациент-врач». Этические принципы и медицинская деонтология в деятельности семейного врача.
5. Национальный календарь профилактических прививок РТ в деятельности семейного врача.
6. Диспансеризация: назначение, задачи, диспансерные группы.
7. Определение нетрудоспособных больных. Значение и типы нетрудоспособных больных. Порядок выдачи справки о нетрудоспособности больных.
8. Порядок оказания помощи больным, первичной диагностики и планирования помощи пациентам разного возраста в деятельности семейного врача. Система А, В, С.
9. Профилактика и укрепление здоровья в деятельности семейного врача. Основные направления профилактики.
10. Содействие здоровому образу жизни населения в деятельности семейного врача.
11. Основные показатели групп здоровья и деятельности специалистов службы здравоохранения. Амбулаторная врачебная помощь, особенности и основные принципы.
12. Работа семейного врача с больными ВИЧ-СПИД и туберкулезом.

Перечень тем самостоятельных работ студентов по предмету

13. Учреждения первичной медико-санитарной помощи (ПМСП), центров здоровья, их структура, деятельность. Организация работы при ПМСП, рабочее оборудование, кабинет семейного врача
14. Основные направления реформирования здравоохранения в Республике Таджикистан. Семейная медицина: значение, философия, принципы, этапы развития семейной медицины, сумка семейного врача.
15. Документирование первичной медико-санитарной помощи в учреждениях ПМСП, работа с документами статистического учета в структуре ПМСП. Лекарственные средства, которые чаще всего
16. Взаимоотношения семейного врача, больного и членов его семьи, этические проблемы. Развитие взаимоотношений «пациент-врач». Этические принципы и медицинская деонтология в деятельности семейного врача.
17. Национальный календарь профилактических прививок РТ в деятельности семейного врача.
18. Диспансеризация: назначение, задачи, диспансерные группы.
19. Определение нетрудоспособных больных. Значение и типы нетрудоспособных больных. Порядок выдачи справки о нетрудоспособности больных.
20. Порядок оказания помощи больным, первичной диагностики и планирования помощи пациентам разного возраста в деятельности семейного врача. Система А, В, С.
21. Профилактика и укрепление здоровья в деятельности семейного врача. Основные направления профилактики.
22. Содействие здоровому образу жизни населения в деятельности семейного врача.
23. Основные показатели групп здоровья и деятельности специалистов службы здравоохранения. Амбулаторная врачебная помощь, особенности и основные принципы.
24. Работа семейного врача с больными ВИЧ-СПИД и туберкулезом.

Основная литература:

1. Қодирова Д.А. Учебная книга “Семейная медицина” , ТГМУ по имени Абуали ибн Сина. Душанбе 2018., стр 520.
2. Ибодов Х.И., Дустов Дж. Х., Учебная книга “Сестренские диагнозы и сестринская неотложная помощь” Душанбе 2007., стр. 201.
3. Денисова И.Н. Дорончук. В.М., Зубарёва. О.П., “Практическое руководство для врачей общей (семейной) практики” 2018г., стр. 720
4. Азизов А. А., Учебная книга “Семейная медицина” Душанбе 2019Год., стр., 510.
5. Шакиров Ю.А., Учебная книга “Внутренние заболевания” 2011г. Стр. 300.
6. Лесняк О.М. , Учебная книга “Общая врачебная практика” Национальное руководство в 2-х томах. 2015 г.
7. Чазов Е.И., Учебная книга “Руководство по кардиологии” 1980 г. Стр. 680
8. Мансуров Х.Х. , Учебная книга “Болезни органов пищеварения” 1998 г. Стр .220
9. Мансуров Х.Х., Учебная книга ”Хронический гастрит” 1992 г. Стр. 600.

2. Дополнительная литература

1. Маколкин В.И., Овчаренко С.И.. «Справочник по гастроэнтерологии». – М., 1990г.стр. 400
2. Кушаковский М.С. “Гипертоническая болезнь” М. !995 г. Стр 220.
3. Метелица В.И. “Справочник кардиолога” М., 2000 г.
4. Шхвацабая И.К. “Гипоальдостеронизм и артериальная гипертензия. М. 1984 г.
5. Лопаткин Н.А. “Болезни мочеполовой системы”. М. 2004 г.
6. Бокарев И.Н. “Болезни печени”. 2004 г.

БАРНОМАИ ТАЪЛИМӢ АЗ ФАННИ ТИББӢ -ОИЛАВӢ БАРОИ ДОНИШЧӢӢНИ КУРСИ ПАНЧУМИ ИХТИСОСИ 79010100 – КОРИ ТАБОБАТӢ

Сарсухан

Тибби оилавӢ яке аз шаклҳои ташкили ёрии аввалияи тиббӣ буда, ҳангоми босифат тайёр кардани табибони оилавӣ имконпазир аст. Табиби оилавӣ ихтисоси тиббиест, ки ба расонидани кӯмаки аввалияи тиббӣ – санитарӣ (КАТС) барои ҳамаи аҳоли, ёрии мукамал, ҳаматарафа, босифат, давомнок, дастрас ва сарфакорона равона шудааст.

Тибби оилавӣ як соҳаи муҳими илми тиб аст, ки вай пайваста рӯшд карда, сохторҳои илмӣ – таҳқиқоти худ (донишкадаҳои илмӣ- таҳқиқоти, кафедраҳо, факултетҳо, маҷаллаҳои илмӣ, конференсҳои илмӣ ва ғайра) –ро дорад.

Аз тарафи Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ин сохтор аввалин қадамҳои бозсозӣ дар соли 1993 гузошта шудаанд, ки дар ин давра шароитҳои зарурии сиёсӣ ва иқтисод вучуд надоштанд. Аммо ин қадамҳо маҷбурӣ буданд ва дар навбати аввал ба сарфа намудани захираҳои ночизи дар ихтиёри нигоҳдории тандурусти қарордошта, нигаронида шуда будаанд.

Дар Ҷумҳурии Тоҷикистон аввалин Қарори Вазорати тандурустӣ дар бораи рушди КАТС аз рӯи сохтори тибби оилавӣ дар марҳилаҳои банақшагирии сохторҳо соли 1998 бо фармони №236, 23 юни соли 1998 тасдиқ гардидааст.

Табиби оилавӣ мутахассиси дорои ихтисоси васеъ аст. Табиби оилавӣ ҳангоми бемориҳои паҳншудаи инсонҳо ба аҳоли новобаста аз ҷинс ва сини сол аввалин ёрии тиббии тахассусиро мерасонад. Ин сохтор ёриҳои аввалини тиббии мукамали терапевтӣ ва педиатрӣ (ташхис, табобат, муоина ва пешгирӣ) расонида, ҳангоми бемориҳои ҷаррохишаванда неврологӣ, психиатрӣ, акушериву гинекологӣ ва ғайра аз тарафи сохтори ёрии тиббии сатҳи ёрии аввалияи тиббӣ дар шароити амбулаторӣ расонида мешавад. Қайд кардан зарур аст, ки самти афзалиятноки рушди сиёсати кари соҳаи тандурустӣ, ин тарбияи мутахассисони тибби оилавӣ мебошад. Бо ин мақсад дар натиҷаи заминаи меъёрӣ – ҳуқуқӣ, рушди тибби оилавӣ ва ташаккулёбии кӯмаки аввалияи тиббӣ санитарӣ сатҳи саломатии аҳоли тадриҷан беҳтар мегардад.

Мақсади омӯзонидани фанни тибби оилавӣ ба донишҷӯёни факултети тиббии Донишгоҳи миллии Тоҷикистон, дар ихтисосҳои кори табобатӣ -79010100, кори тибби ташхиси -79010400 расонидани ёрии аввалияи тиббӣ – санитарӣ (КАТС), ёрии мукамал, ҳаматарафа, босифат, давомнок, дастрас ва сарфакорона дар марказҳои саломатӣ равона шудааст.

Мавзӯи 1. Ташкили кор ба тариқи кумаки аввалияи тиббию санитарӣ, таҷҳизоти кори, утоқи кори табиби оилавӣ.

Ташкили кор ба тариқи кумаки аввалияи тиббию санитарӣ, таҷҳизоти кори, утоқи кори табиби оилавӣ. Принципи асосии расонидан кумаки аввалияи тиббию санитарии КАТС. Шакли дигари расонидани ёрии аввалияи тиббӣ. Унсурҳои асосии КАТС: маърифати санитарӣ нисбат ба проблемаҳои имтиёзноки нигоҳдории тандурустӣ ва усулҳои профилактика ва назорат; пешрафти таъминот бо маҳсулоти ғизоӣ ва ғизои муносиб; таъмин намудани оби беҳатар ва шароитҳои базавии санитарӣ; ҳифзи саломатии модару кӯдак, аз ҷумла танзими оила; барномаҳои эмкунӣ бар зидди бемориҳои асосии сироятӣ; пешгири ва назорати бемориҳои мавзеии эндемикӣ; - табобати дурусти бемориҳо ва садамаҳои паҳншуда; таъмин намудани аҳоли бо дорувориҳои ҳаётан зарур. Ба муассисаҳои КАТС дохил мешаванд: ПФА (пункти фелдшерӣ - акушерӣ); амбулаторияи тиббии деҳа (АТД) – маркази саломатии деҳа; дармонгоҳ (поликлиника); амбулаторияи тибби оилавӣ ва шӯъбаи тибби оилавӣ дар дармонгоҳ. Утоқи кори табиби оилавӣ ва ҳамшираи тибби оилавӣ.

Мавзӯи 2. Синдроми сулфа, нафастангӣ (астмаи бронхиалӣ, ёрии таъчили ҳангоми хуручи астмаи бронхиалӣ). Ташхис, ташхиси тафриқавӣ, табобат дар шароити амбулаторӣ, тибқи пратаколҳои клиникӣ.

Синдроми сулфа, нафастангӣ (астмаи бронхиалӣ, ёрии таъчили ҳангоми хуручи астмаи бронхиалӣ). Ташхис, ташхиси тафриқавӣ, табобат дар шароити амбулаторӣ, тибқи пратаколҳои клиникӣ Дарки беморӣ. Сабаб ва омилҳои беморӣ. Равиши беморӣ. Аломатҳои беморӣ. Таснифи беморӣ. Ташхис ва ташхиси тафриқавии беморӣ. Табобати беморӣ. Пешгирии беморӣ. Корҳои имрӯзаи илмию тадқиқотии дар омӯхтани ин беморӣ.

Мавзӯи 3. Амали табиби оилавӣ ҳангоми норасоии музмини дил. Бемории фишорбаландии шараёни, омилҳои хатар, ташхис ва табобат, профилактика ва диспансеризатсия дар шароити амбулаторӣ.

Амали табиби оилавӣ ҳангоми норасоии музмини дил. Бемории фишорбаландии шараёни, омилҳои хатар, ташхис ва табобат, профилактика ва диспансеризатсия дар шароити амбулаторӣ Дарки беморӣ. Сабаб ва омилҳои беморӣ. Равиши беморӣ. Аломатҳои беморӣ. Таснифи беморӣ. Ташхис ва ташхиси тафриқавии беморӣ. Табобати беморӣ. Пешгирии беморӣ. Корҳои имрӯзаи илмию тадқиқотии дар омӯхтани ин беморӣ

Мавзӯи 4. Синдроми дард дар қафаси сина (БИД, СШД), алгоритми ташҳиси тафриқавӣ, табобат, профилактика ва барқарорсозии дар марҳилаи тобистарӣ. Протоколҳои клиникӣ.

Синдроми дард дар қафаси сина (БИД, СШД), алгоритми ташҳиси тафриқавӣ, табобат, профилактика ва барқарорсозии дар марҳилаи тобистарӣ. Протоколҳои клиникӣ Дарки беморӣ. Сабаб ва омилҳои беморӣ. Равиши беморӣ. Аломатҳои беморӣ. Таснифи беморӣ. Ташҳис ва ташҳиси тафриқавии беморӣ. Табобати беморӣ. Пешгирии беморӣ. Корҳои имрӯзаи илмию тадқиқотии дар омухтани ин беморӣ.

Мавзӯи 5. Синдроми дард дар шикам. Алгоритми ташҳиси тафриқавӣ, табобат, профилактика ва барқарорсозии дар марҳилаи тобистарӣ. Бемориҳои системаи узвҳои ҳозима. Протоколҳои клиникӣ.

Синдроми дард дар шикам. Алгоритми ташҳиси тафриқавӣ, табобат, профилактика ва барқарорсозии дар марҳилаи тобистарӣ. Бемориҳои системаи узвҳои ҳозима. Протоколҳои клиникӣ Дарки беморӣ. Сабаб ва омилҳои беморӣ. Равиши беморӣ. Аломатҳои беморӣ. Таснифи беморӣ. Ташҳис ва ташҳиси тафриқавии беморӣ. Табобати беморӣ. Пешгирии беморӣ. Корҳои имрӯзаи илмию тадқиқотии дар омухтани ин беморӣ

Мавзӯи 6. Синдроми дарди буғум. Принсипҳои ташҳис, табобат пешгири ва диспансеризатсия дар шароити амбулаторӣ (тарбод, артроз, артрит). Протоколҳои клиникӣ.

Синдроми дарди буғум. Принсипҳои ташҳис, табобат пешгири ва диспансеризатсия дар шароити амбулаторӣ (тарбод, артроз, артрит). Протоколҳои клиникӣ Дарки беморӣ. Сабаб ва омилҳои беморӣ. Равиши беморӣ. Аломатҳои беморӣ. Таснифи беморӣ. Ташҳис ва ташҳиси тафриқавии беморӣ. Табобати беморӣ. Пешгирии беморӣ. Корҳои имрӯзаи илмию тадқиқотии дар омухтани ин беморӣ

Мавзӯи 7. Синдроми ихтилоли пешоб ва тағйирот дар пешоб, ташҳиси тафриқавӣ, табобат ва диспансеризатсия дар шароити амбулаторӣ. Протоколҳои клиникӣ.

Синдроми ихтилоли пешоб ва тағйирот дар пешоб, ташҳиси тафриқавӣ, табобат ва диспансеризатсия дар шароити амбулаторӣ. Протоколҳои клиникӣ Дарки беморӣ. Сабаб ва омилҳои беморӣ. Равиши беморӣ. Аломатҳои беморӣ. Таснифи беморӣ. Ташҳис ва ташҳиси тафриқавии беморӣ. Табобати беморӣ. Пешгирии беморӣ. Корҳои имрӯзаи илмию тадқиқотии дар омухтани ин беморӣ

Мавзӯи 8. Бемориҳои системаи эндокринӣ (диабети қанд, навъи 1 -2, бемориҳои норасоии йод) таъхиси тафриқавӣ, таъбат ва диспансеризатсия дар шароити амбулаторӣ. Протоколҳои клиникӣ.

Бемориҳои системаи эндокринӣ (диабети қанд, навъи 1 -2, бемориҳои норасоии йод) таъхиси тафриқавӣ, таъбат ва диспансеризатсия дар шароити амбулаторӣ. Протоколҳои клиникӣ Дарки беморӣ. Сабаб ва омилҳои беморӣ. Рақиши беморӣ. Аломатҳои беморӣ. Таснифи беморӣ. Таъхис ва таъхиси тафриқавии беморӣ. Таъбати беморӣ. Пешгирии беморӣ. Корҳои имрӯзаи илмию тадқиқоти дар омӯхтани ин беморӣ.

Мавзӯи 9. Осебҳо ва захролудшавӣ. Амали табиби оилавӣ ҳангоми сухтагиҳо, осеби барқӣ, ғарқшавӣ ва захролудшавӣ.

Осебҳо ва захролудшавӣ. Амали табиби оилавӣ ҳангоми сухтагиҳо, осеби барқӣ, ғарқшавӣ ва захролудшавӣ Дарки беморӣ. Сабаб ва омилҳои беморӣ. Рақиши беморӣ. Аломатҳои беморӣ. Таснифи беморӣ. Таъхис ва таъхиси тафриқавии беморӣ. Таъбати беморӣ. Пешгирии беморӣ. Корҳои имрӯзаи илмию тадқиқоти дар омӯхтани ин беморӣ.

Мавзӯи 10. Бемориҳои хун (анемия, лейкоз), классификатсия, клиника, таъхиси тафриқавӣ, профилактика ва таъбат дар шароити амбулаторӣ. Протоколҳои клиникӣ.

Бемориҳои хун (анемия, лейкоз), классификатсия, клиника, таъхиси тафриқавӣ, профилактика ва таъбат дар шароити амбулаторӣ. Протоколҳои клиникӣ Дарки беморӣ. Сабаб ва омилҳои беморӣ. Рақиши беморӣ. Аломатҳои беморӣ. Таснифи беморӣ. Таъхис ва таъхиси тафриқавии беморӣ. Таъбати беморӣ. Пешгирии беморӣ. Корҳои имрӯзаи илмию тадқиқоти дар омӯхтани ин беморӣ.

Мавзӯи 11. Стандартҳои миллӣ оиди ёрии товалодатӣ ҳангоми ҳомилагии физиологӣ

Стандартҳои миллӣ оиди ёрии товалодатӣ ҳангоми ҳомилагии физиологӣ. Иртиботҳои зани ҳоила аз рӯи стандартҳои миллӣ.Замимаҳо.

Мавзӯи 12. Нигоҳубини кӯдаки солим дар давраи синни 0 – 24 моҳагӣ
Нигоҳубини кӯдаки солим дар давраи синни 0 – 24 моҳагӣ.Патронажи нахустини кӯдаки навзод.Назорати мунтазами кӯдакони то синни дувоздаҳмоҳа.

Номгӯи мавзӯҳои амалии фанни тиббӣ оилавӣ

1. Ташкили кор ба тариқи кумаки аввалияи тиббию санитарӣ, таҷҳизоти кори, утоқи кории табиби оилавӣ.
2. Синдроми сулфа, нафастангӣ (астмаи бронхиалӣ, ёрии таъчили ҳангоми хуруҷи астмаи бронхиалӣ). Ташхис, ташхиси тафриқавӣ, табобат дар шароити амбулаторӣ, тибқи пратаколҳои клиникӣ.
3. Амали табиби оилавӣ ҳангоми норасоии музмини дил. Бемории фишорбаландии шараёни, омилҳои хатар, ташхис ва табобат, профилактика ва диспансеризатсия дар шароити амбулаторӣ.
4. Синдроми дард дар қафаси сина (БИД, СШД), алгоритми ташхиси тафриқавӣ, табобат, профилактика ва барқарорсозии дар марҳилаи тобистарӣ. Протоколҳои клиникӣ.
5. Синдроми дард дар шикам. Алгоритми ташхиси тафриқавӣ, табобат, профилактика ва барқарорсозии дар марҳилаи тобистарӣ. Бемориҳои системаи узвҳои ҳозима. Протоколҳои клиникӣ.
6. Синдроми дарди буғум. Принципҳои ташхис, табобат пешгири ва диспансеризатсия дар шароити амбулаторӣ (тарбод, артроз, артрит). Протоколҳои клиникӣ.
7. Синдроми ихтилоли пешоб ва тағйирот дар пешоб, ташхиси тафриқавӣ, табобат ва диспансеризатсия дар шароити амбулаторӣ. Протоколҳои клиникӣ.
8. Бемориҳои системаи эндокринӣ (диабети қанд, навъи 1 -2, бемориҳои норасоии йод) ташхиси тафриқавӣ, табобат ва диспансеризатсия дар шароити амбулаторӣ. Протоколҳои клиникӣ.
9. Особҳо ва захролудшавӣ. Амали табиби оилавӣ ҳангоми сухтагиҳо, осеби барқӣ, ғарқшавӣ ва захролудшавӣ.
10. Бемориҳои хун (анемия, лейкоз), классификатсия, клиника, ташхиси тафриқавӣ, профилактика ва табобат дар шароити амбулаторӣ. Протоколҳои клиникӣ.
11. Стандартҳои миллӣ оиди ёрии товалодатӣ ҳангоми ҳомилагии физиологӣ.
12. Нигоҳубини кудакони солим дар давраи синни 0 – 24 моҳагӣ.

Номгуї мавзӯҳои корҳои мустақилонаи донишҷӯён

1. Ташкили кор ба тариқи кумаки аввалияи тиббию санитарӣ, таҷҳизоти кори, утоқи кори табиби оилавӣ.
2. Синдроми сулфа, нафастангӣ (астмаи бронхиалӣ, ёрии таъчили ҳангоми хуручи астмаи бронхиалӣ). Ташхис, ташхиси тафриқавӣ, табобат дар шароити амбулаторӣ, тибқи пратаколҳои клиникӣ.
3. Амали табиби оилавӣ ҳангоми норасоии музмини дил. Бемории фишорбаландии шараёни, омилҳои хатар, ташхис ва табобат, профилактика ва диспансеризатсия дар шароити амбулаторӣ.
4. Синдроми дард дар қафаси сина (БИД, СШД), алгоритми ташхиси тафриқавӣ, табобат, профилактика ва барқарорсозии дар марҳилаи тобистарӣ. Протоколҳои клиникӣ.
5. Синдроми дард дар шикам. Алгоритми ташхиси тафриқавӣ, табобат, профилактика ва барқарорсозии дар марҳилаи тобистарӣ. Бемориҳои системаи узвҳои ҳозима. Протоколҳои клиникӣ.
6. Синдроми дарди буғум. Принципҳои ташхис, табобат пешгири ва диспансеризатсия дар шароити амбулаторӣ (тарбод, артроз, артрит). Протоколҳои клиникӣ.
7. Синдроми ихтилоли пешоб ва тағйирот дар пешоб, ташхиси тафриқавӣ, табобат ва диспансеризатсия дар шароити амбулаторӣ. Протоколҳои клиникӣ.
8. Бемориҳои системаи эндокринӣ (диабети қанд, навъи 1 -2, бемориҳои норасоии йод) ташхиси тафриқавӣ, табобат ва диспансеризатсия дар шароити амбулаторӣ. Протоколҳои клиникӣ.
9. Особҳо ва захролудшавӣ. Амали табиби оилавӣ ҳангоми сухтагиҳо, осеби барқӣ, ғарқшавӣ ва захролудшавӣ.
10. Бемориҳои хун (анемия, лейкоз), классификатсия, клиника, ташхиси тафриқавӣ, профилактика ва табобат дар шароити амбулаторӣ. Протоколҳои клиникӣ.
11. Стандартҳои миллӣ оиди ёрии товалодатӣ ҳангоми ҳомилагии физиологӣ.
12. Нигоҳубини кудакони солим дар давраи синни 0 – 24 моҳагӣ.

Рӯйхати адабиёти тавсияшаванда

Адабиёти асосӣ

1. Қодирова Д.А. Китоби дарсӣ “Тибби оилавӣ”, ДДТТ ба номи Абӯали ибни Сино. Душанбе 2018с. Саҳ. 520.
2. Ибодов Х.И., Дустов Дж. Х., Китоби дарсӣ “Сестренские диагнозы и сестринская неотложная помощь” Душанбе 2007., саҳ. 201.
3. Денисова И.Н. Дорончук. В.М., Зубарёва. О.П., “Практическое руководство для врачей общей (семейной) практики” 2018г., стр. 720
4. Азизов А. А., Китоби дарсӣ “Тибби оилавӣ” Душанбе 2019сол., саҳ 510.
5. Шакиров Ю.А., Китоби дарсӣ “Бемориҳои дарунӣ” 2011г. Стр. 300.
6. Лесняк О.М. , Китоби дарсӣ “Общая врачебная практика” Национальное руководство в 2-х томах. 2015 г.
7. Чазов Е.И., Китоби дарсӣ “Руководство по кардиологии” 1980 г. Стр. 680
8. Мансуров Х.Х. , Китоби дарсӣ “Болезни органов пищеварения” 1998 г. Стр .220
9. Мансуров Х.Х., Китоби дарсӣ ”Хронический гастрит” 1992 г. Стр. 600.

2. Адабиёти иловагӣ

1. Маколкин В.И., Овчаренко С.И.. «Справочник по гастроэнтерологии». – М., 1990г.стр. 400
2. Кушаковский М.С. “Гипертоническая болезнь” М. !995 г. Стр 220.
3. Метелица В.И. “Справочник кардиолога” М., 2000 г.
4. Шхвацабая И.К. “Гипоальдостеронизм и артериальная гипертония. М. 1984 г.
5. Лопаткин Н.А. “Болезни мочеполовой системы”. М. 2004 г.
6. Бокарев И.Н. “Болезни печени”. 2004 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА (СИЛЛАБУС) ПО ПРЕДМЕТУ
СЕМЕЙНОЙ МЕДИЦИНЫ ДЛЯ СТУДЕНТОВ
ПЯТОГО КУРСА МЕДИЦИНСКОГО ФАКУЛЬТЕТА
СПЕЦИАЛЬНОСТИ 79010100 – ЛЕЧЕБНОЕ ДЕЛО

Введение

Семейная медицина является одним из видов оказания первичной медико-санитарной помощи (ПМСП), способствует подготовке врачей общей практики (семейных врачей).

Семейный врач оказывает ПМСП всему населению на продолжительное время, всесторонне, доступен для всех слоёв населения, на высоком профессиональном уровне и экономично.

Семейная медицина не разделяя медицинских дисциплин на терапию, педиатрию и акушерство и гинекологию является отдельной медицинской дисциплиной. По этому выше указанные дисциплины в отдельности не могут заменить семейную медицину, потому что семейная медицина имеет свою основу, принципы, философию и историю. Имеет свою специфику (профилактическая направленность, продолжительное диспансерное наблюдение, пропаганда здорового образа жизни и санитарно гигиенические мероприятия среди населения, а также врачебно- трудовой экспертизе с восстановлением здоровья и реабилитации пациентов) в амбулаторных условиях.

Знание семейной медицины способствует подготовке специалистов по всем дисциплинам особенно по терапевтическим. По этому курс лекции по семейной медицине способствует развитию клинического мышления студентов и приобретению диагностических и лечебно профилактических навыков.

Система обучения по семейной медицине существует в Высших учебных заведениях, со временем по предложенной новой концепции по подготовке семейных врачей необходимо подготовит специалиста высокой квалификации которое отвечает международным стандартам. Знание семейной медицины не зависимо от врачебной специальности имеет большое значение (курс лекции по семейной медицине способствуют этому). Не зависимо от сфера деятельности будущего врача, умение диагностировать: этиологически по анатомическому строению, функциональному состоянию, анатомо – патологически, патофизиологически с учетом патолого - анатомически, патофизиологических изменений происходящих в организме, выбор обоснованного лечения (этиологически, патогенетически и симптоматический) необходим.

Настоящий курс с точки зрения педагогики является обоснованным в нем последовательное обучение, цель и задачи выбраны из отдельных клинических тем. Курс лекции составлены с учетом подготовки

высококвалифицированных специалистов с учетом начало обучения на 4 курсе и студент должен овладет знаниями и умениями которое он приобрел на предидущих медицинских дисциплинах в том, числе основы внутренних болезней, анатомия человека, фимзиология, патофизиология, гистология, биохимия и других дисциплин.

Тема 1. Организация работы при ПМСП, рабочее оборудование, кабинет семейного врача.

Организация работы при ПМСП, рабочее оборудование, кабинет семейного врача. Ознакомление студентов принципам деятельности семейнеого врача в амбулаторных условиях и на дому. Принципиальное отличие работы семейного врача от врача работающего в стационарных условиях. Принципы работы семейного врача, оснащение рабочего кабинета “Офиса” семейного врача. В лечебной и профилактической деятельности учреждений ПМСП приоритетным является территориальное обслуживание и преимуществом являеется то, что один специалист (семейный врач) не зависимо от пола и возраста и нозологичекой формы болезни обеспечивает диагностику и лечение пациентов.

Тема 2. Синдром кашля, одышка (бронхиальная астма, неотложная помощь при приступе бронхиальной астмы). Дифференциальный диагноз, лечение в амбулаторных условиях, по клиническим протоколам.

Синдром кашля, одышка (бронхиальная астма, неотложная помощь при приступе бронхиальной астмы). Острые и хронические заболевания, часто встречающиеся в практике семейного врача. Часто причиной временной нетрудоспособности больных становятся острые заболевания дыхательных путей, например: грипп которое становится причиной значительного экономического ущерба для страны. Вируси острых респираторных заболеваний и гриппа распространяюся воздухом и воздушно капельным путем от отдного человека другому и могут за короткое время заразить большое количество людей. Клинические проявления острых респираторных заболеваний и гриппа зависяьт от скорости и объема распространения вирусав в дыхательных путях, первоначального состояния пациентов до начало болезни и наличием других сопутствующих заболеванийю.

Тема 3. Тактика семейного врача при хронической сердечной недостаточности. Гипертензия, факторы риска, диагностика, лечение, профилактика и диспансеризация в амбулаторных условиях.

Тактика семейного врача при хронической сердечной недостаточности. Отличие одышки при сердечно-сосудистых и легочных заболеваниях приведени на таблице ниже. Для дифференциальной диагностики одышки при этих заболеваниях может помочь анамнез заболевания: одышка в покое характерен для больных бронхиальной астмы, одыка при физической нагрузке характерен для больных с сердечно-сосудистым заболеваниями и хроническим заболеваниями легких.

Одышка при сердечно-сосудистых и легочных заболеваниях

Сердечно-сосудистые заболевания	Легочных заболеваний
<p>В анамнезе гипертоническая болезнь, ИБС, инфаркт миокарда, частое появление одышки после физической нагрузки.</p> <p>Кашель незначительный, сухой.</p> <p>Присоединение инфекции дыхательных путей не влияет на течение болезни.</p>	<p>В анамнезе легочные заболевания</p> <p>Одышка появляется постепенно в покое.</p> <p>Продуктивный кашель .</p> <p>Заболевание усугубляется при присоединении инфекции в дыхательных путей.</p>

Тема 4. Синдром боль в груди (ИБС, ИМ), алгоритм дифференциальной диагностики, лечение, профилактика и реабилитации на догоспитальном этапе. Клинические протоколы.

Боль в груди часто встречается в работе врача. Этот боль часто пугает пациентов и привлекает внимание врачей, так как часто встречается причиной серьезных заболеваний. При появлении болей в груди в первую очередь исключают инфаркта миокарда. Угрожающие состояния при болях в груди это: инфаркт миокарда, тромбоэмболия легочной артерии, расслаивающая аневризма аорты, острый пневмоторакс. Необходимо дифференцировать инфаркт миокарда от стенокардии тромбоэмболия легочной артерии, расслаивающая аневризма аорты, перикардит, эзофагоспазм, рефлюкс эзофагит и гиперфентиляционный синдром.

Тема 5. Синдром боль в области живота. Алгоритм дифференциальной диагностики, лечения, профилактики и реабилитации на догоспитальном этапе. Болезни органов пищеварения. Клинические протоколы.

Синдром боль в области живота. Алгоритм дифференциальной диагностики, лечения, профилактики и реабилитации на догоспитальном этапе. Болезни органов пищеварения. Клинические протоколы.

Тема 6. Суставной синдром. Принципы диагностики, профилактики и лечения в амбулаторных условиях (ревматизм, артроз, артрит). Клинические протоколы.

Суставной синдром. Принципы диагностики, профилактики и лечения в амбулаторных условиях (ревматизм, артроз, артрит). Клинические протоколы. Этиология заболевания. Патогенез. Лечение заболевания. Профилактика заболевания. Научно – исследовательное работа о этих заболевания.

Тема 7. Мочевой синдром, алгоритм, дифференциальная диагностика, лечение и профилактика на догоспитальном этапе. Клинические протоколы.

Мочевой синдром, алгоритм, дифференциальная диагностика, лечение и профилактика на догоспитальном этапе. Клинические протоколы. Этиология заболевания. Патогенез. Лечение заболевания. Профилактика заболевания. Научно – исследовательное работа о этих заболевания.

Тема 8. Заболевания эндокринной системы (сахарный диабет 1-2 типа, йоддефицитные заболевания) дифференциальная диагностика, лечение и диспансеризация в амбулаторных условиях. Клинические протоколы.

Заболевания эндокринной системы (сахарный диабет 1-2 типа, йоддефицитные заболевания) дифференциальная диагностика, лечение и диспансеризация в амбулаторных условиях. Клинические протоколы. Этиология заболевания. Патогенез. Лечение заболевания. Профилактика заболевания. Научно – исследовательное работа об этих заболеваниях.

Тема 9. Травмы и отравления. Тактика семейного врача при ожогах, поражении электрическим током, утоплении и отравлении.

Травмы и отравления. Тактика семейного врача при ожогах, поражении электрическим током, утоплении и отравлении. Этиология заболевания. Патогенез. Лечение заболевания. Дифдиагностика заболевания. Профилактика заболевания. Научно – исследовательное работа об этих заболеваниях.

Тема 10. Болезни крови (анемии, лейкозы), классификация, клиника, дифференциальная диагностика, профилактика и лечение в амбулаторных условиях. Клинические протоколы.

Болезни крови (анемии, лейкозы), классификация, клиника, дифференциальная диагностика, профилактика и лечение в амбулаторных условиях. Клинические протоколы. Этиология заболевания. Патогенез. Лечение заболевания. Дифдиагностика заболевания. Профилактика заболевания. Научно – исследовательное работа об этих заболеваниях.

Тема 11. Национальные стандарты оказания гинекологической помощи при беременности.

Национальные стандарты оказания гинекологической помощи при беременности. Национальные стандарты. Ведение беременной женщины.

Тема 12. Уход за здоровым ребенком в возрастном периоде 0-24 месяца.

Уход за здоровым ребенком в возрастном периоде 0-24 месяца. Объективное и физикальное обследование ребенка. Патронаж ребенка.

Перечень тем самостоятельных работ студентов по предмету семейной медицины

1. Учреждения первичной медико-санитарной помощи (ПМСП), центров здоровья, их структура, деятельность. Организация работы при ПМСП, рабочее оборудование, кабинет семейного врача.
2. Синдром кашля, одышка (бронхиальная астма, неотложная помощь при приступе бронхиальной астмы). Дифференциальный диагноз, лечение в амбулаторных условиях, по клиническим протоколам.
3. Тактика семейного врача при хронической сердечной недостаточности. Гипертензия, факторы риска, диагностика, лечение, профилактика и диспансеризация в амбулаторных условиях.
4. Синдром боль в груди (ИБС, ИМ), алгоритм дифференциальной диагностики, лечение, профилактика и реабилитации на догоспитальном этапе. Клинические протоколы.
5. Синдром боль в области живота. Алгоритм дифференциальной диагностики, лечения, профилактики и реабилитации на догоспитальном этапе. Болезни органов пищеварения. Клинические протоколы.
6. Суставной синдром. Принципы диагностики, профилактики и лечения в амбулаторных условиях (ревматизм, артроз, артрит). Клинические протоколы.
7. Мочевой синдром, алгоритм, дифференциальная диагностика, лечение и профилактика на догоспитальном этапе. Клинические протоколы.
8. Заболевания эндокринной системы (сахарный диабет 1-2 типа, йоддефицитные заболевания) дифференциальная диагностика, лечение и диспансеризация в амбулаторных условиях. Клинические протоколы.
9. Травмы и отравления. Тактика семейного врача при ожогах, поражении электрическим током, утоплении и отравлении.
10. Болезни крови (анемии, лейкозы), классификация, клиника, дифференциальная диагностика, профилактика и лечение в амбулаторных условиях. Клинические протоколы.
11. Национальные стандарты оказания гинекологической помощи при беременности.
12. Уход за здоровым ребенком в возрастном периоде 0-24 месяца.

Перечень образовательных тем по предмету семенной медицины

1. Учреждения первичной медико-санитарной помощи (ПМСП), центров здоровья, их структура, деятельность. Организация работы при ПМСП, рабочее оборудование, кабинет семейного врача.
2. Синдром кашля, одышка (бронхиальная астма, неотложная помощь при приступе бронхиальной астмы). Дифференциальный диагноз, лечение в амбулаторных условиях, по клиническим протоколам.
3. Тактика семейного врача при хронической сердечной недостаточности. Гипертензия, факторы риска, диагностика, лечение, профилактика и диспансеризация в амбулаторных условиях.
4. Синдром боль в груди (ИБС, ИМ), алгоритм дифференциальной диагностики, лечение, профилактика и реабилитации на догоспитальном этапе. Клинические протоколы.
5. Синдром боль в области живота. Алгоритм дифференциальной диагностики, лечения, профилактики и реабилитации на догоспитальном этапе. Болезни органов пищеварения. Клинические протоколы.
6. Суставной синдром. Принципы диагностики, профилактики и лечения в амбулаторных условиях (ревматизм, артроз, артрит). Клинические протоколы.
7. Мочевой синдром, алгоритм, дифференциальная диагностика, лечение и профилактика на догоспитальном этапе. Клинические протоколы.
8. Заболевания эндокринной системы (сахарный диабет 1-2 типа, йоддефицитные заболевания) дифференциальная диагностика, лечение и диспансеризация в амбулаторных условиях. Клинические протоколы.
9. Травмы и отравления. Тактика семейного врача при ожогах, поражении электрическим током, утоплении и отравлении.
10. Болезни крови (анемии, лейкозы), классификация, клиника, дифференциальная диагностика, профилактика и лечение в амбулаторных условиях. Клинические протоколы.
11. Национальные стандарты оказания гинекологической помощи при беременности.
12. Уход за здоровым ребенком в возрастном периоде 0-24 месяца.

Основная литература:

10. Қодирова Д.А. Учебная книга “Семейная медицина” , ТГМУ по имени Абуали ибн Сина. Душанбе 2018., стр 520.
11. Ибодов Х.И., Дустов Дж. Х., Учебная книга “Сестренские диагнозы и сестринская неотложная помощь” Душанбе 2007., стр. 201.
12. Денисова И.Н. Дорончук. В.М., Зубарёва. О.П., “Практическое руководство для врачей общей (семейной) практики” 2018г., стр. 720
13. Азизов А. А., Учебная книга “Семейная медицина” Душанбе 2019год., стр., 510.
14. Шакиров Ю.А., Учебная книга “Внутренние заболевания” 2011г. Стр. 300.
15. Лесняк О.М. , Учебная книга “Общая врачебная практика” Национальное руководство в 2-х томах. 2015 г.
16. Чазов Е.И., Учебная книга “Руководство по кардиологии” 1980 г. Стр. 680
17. Мансуров Х.Х. , Учебная книга “Болезни органов пищеварения” 1998 г. Стр .220
18. Мансуров Х.Х., Учебная книга ”Хронический гастрит” 1992 г. Стр. 600.

2. Дополнительная литература

7. Маколкин В.И., Овчаренко С.И.. «Справочник по гастроэнтерологии». – М., 1990г.стр. 400
8. Кушаковский М.С. “Гипертоническая болезнь” М. !995 г. Стр 220.
9. Метелица В.И. “Справочник кардиолога” М., 2000 г.
10. Шхвацабая И.К. “Гипоальдостеронизм и артериальная гипертензия. М. 1984 г.
11. Лопаткин Н.А. “Болезни мочеполовой системы”. М. 2004 г.
12. Бокарев И.Н. “Болезни печени”. 2004 г.

**БАРНОМАИ ТАЪЛИМИ АЗ ФАННИ ТАЪЛИМӢ АСОСҲОИ
БЕМОРИҲОИ КӢДАКОНА
БАРОИ ДОНИШЧӢӢНИ КУРСИ ПАНЧУМИ ИХТИСОСИ 79010400 –
КОРИ ТИББӢ ТАШХИСӢ**

Сарсухан

Илм дар бораи бемориҳои кӯдакона бо калимаи педиатрия ифода меёбад, ки пайдоиши он аз калимаи юнонӣ гирифта шуда, маънояш (pedios) – кӯдак ва «iatrie» таъбот мебошад. Педиатрия - илмест, ки «Қонунҷҳои инкишофи ташаккули кӯдак, сабабҳо ва механизми пайдоиши бемориҳо, инчунин усулҳои муайянкунӣ таъбот ва пешгирии бемориҳои онҳоро меомӯзонад. Қисми таркибии педиатрияро фанни таълимии асосҳои бемориҳои кӯдакона аввалин мудирӣ кафедраи таълимии асосҳои бемориҳои кӯдаконаи ДДТТ ба номи Абӯали ибни Сино (солҳои 1953-1963). В.С. Вайл д.и.т., профессор ходими шоистаи илми Ҷумҳурии Шӯравии Сотсиалистии Тоҷикистон буд.

Мақсад ва омӯзиши фанни таълимӣ асосҳои бемориҳои кӯдакона барои ихтисосҳои кори таъботӣ -79010100, кори тибби ташхисӣ -79010400 донишҷӯёни факултети тиббии ДМТ, ин аз худ кардани хусусиятҳои анатомию физиологии организми кӯдак дар ҳаммаи синну сол, муоинаи кӯдакон ва чамъоварии собиқа (анамнез), семиотикаи (аломатшиносӣ) бемориҳои кӯдакона ва гузоштани ташхис дар кӯдаконро меомӯзад. Ба донишҷӯ додани дониш ва малакаи клиникӣ дар бораи бемориҳои кӯдакон, боназардошти талаботи тиббӣ, истифодаи дониш ҳангоми омӯзиши фанҳои клиникӣ ва ҳангоми фаъолияти корҳои амалӣ. Ин фан асосан дар бораи хусусиятҳои анатомию физиологии организми кӯдак дар ҳар синну сол, табиати кӯдак, таълим, тарбия ва таъботи бемориҳои кӯдакона фикрҳои худро ба донишҷӯён баён мекунад.

Фанни таълимии асосҳои бемориҳои кӯдакона аз чор қисм иборат аст:

- 1) аз худ кардани хусусиятҳои анатомию физиологии организми кӯдак дар ҳар синну сол;
- 2) хусусиятҳои муоинаи кӯдакон ва чамъоварии собиқа (анамнез);
- 3) семиотикаи (аломатшиносӣ) бемориҳои асосие, ки дар синни кӯдакӣ зуд-зуд вомехӯранд;
- 4) ғизоӣ парҳезӣ.

Дар оғози омӯзиши ин фанни таълимии асосҳои бемориҳои кӯдакона донишҷӯ бояд дарк намояд, ки ин фан таҳкурсии асосии педиатрияи клиникӣ ба ҳисоб меравад.

Фанни мазкур яке аз қисмҳои таркибии силсилаи фанҳои таҳассусӣ буда, омӯзиши он ҳатмӣ мебошад. Ҳамзамон фанни бемориҳои кӯдакона ба

донишчӯён ба таври назариявӣ ва амалӣ таълим дода мешавад. Асоси ин фанро дарк кардани инкишофи таҳаввулотии кӯдак ташкил медиҳад. Барои пурра ва сахт баҳо додан ба ҳолатҳои патологӣ (беморӣ), донишҷӯёни қонуниятҳои инкишофи ҷисмонӣ ва асабию рӯҳии кӯдаки солим зарур аст.

Фанни таълимӣ асосҳои бемориҳои кӯдакона дар соҳаи тиб яке аз нақшҳои муҳимро дар бар мегирад, барои тайёр намудани мутахассисони соҳаи тиб ва донишҷӯёни ихтисосҳои факултети тиббӣ ба нақшаи таълимии донишгоҳ ворид карда шудааст.

Номгӯи мавзӯҳои таълимии таълими асосҳои бемориҳои кӯдакона **Мавзӯи 1. Шиносои бо фанни таълимӣ асосҳои бемориҳои кӯдакона .**

Мақсади омӯзиши фан. Мавқеи фан дар сохтори таълим.

Сарсухан ба фанни таълими асосҳои бемориҳои кӯдакона. Мавзӯи ва ҳадафҳои омӯзиши таълими асосҳои бемориҳои кӯдакона. Педиатрия ҳамчун илм дар бораи кӯдакони солим ва бемор. Таърихи инкишофи бемориҳои кӯдакона дар Тоҷикистон. Масъалаҳои этика ва деонтология дар педиатрия. Мафҳуми «Саломатӣ», робитаи саломатӣ ва рушди кӯдак. Меъёрҳои арзёбии гуруҳҳои саломатӣ. Этика ва деонтология дар педиатрия. Масъалаҳои умумии хизматрасонии педиатрӣ ва нигоҳубини кӯдакон. Муассисаҳои таълимӣ профилактикии бачагона. Концепсияи кӯдаки солим. Фаъолияти беморхонаи бачагона. Речаи санитарияи гигиенӣ ва эпидемиологӣ. Қоидаҳои гигиенӣ барои беморон дар беморхонаи бачагона. Қоидаҳои махсуси гигиенӣ барои кӯдакон дар соли аввали ҳаёт. Ташкили фаъолияти коркунони тиб дар шӯъбаҳои бачагона. Хуҷҷатҳои тиббии шӯъбаҳои бачагона.

Мавзӯи 2. Давраҳои синни кӯдакӣ ва таснифи онҳо.

Давраҳои инкишофи кӯдак. Таъсири омилҳои генетикӣ ва гуногуни беруна ба рушди зани ҳомила ва навзод. Давраҳои дохилибатнӣ ва давраи баъдитавлидӣ. Давраи баъдитавлидӣ ва якчанд давраҳои он. Давраи навзодӣ, ширхорагӣ, боғчагӣ, синни то мактабӣ, синни хӯрди мактабӣ вақалони мактабӣ. Ҳолатҳои сарҳадии навзодон. Системаи иммунӣ дар давраи пеш аз таваллуд. Ҷанбаҳои тиббӣ ва иҷтимоии рушди наврасон. Хусусиятҳои асосии физиологӣ ва хусусиятҳои ҳолатҳои патологӣ дар давраҳои гуногуни ҳаёт.

Мавзӯи 3. Инкишофи ҷисмонии кӯдакон. Усулҳои гузаронидани ченакҳои антропометрӣ ва баҳодиҳи ба инкишофи ҷисмонии навзодон ва кӯдакон.

Методологияи тадқиқоти антропометрӣ. Меъёрҳои баҳодиҳии рушди ҷисмонӣ. Методологияи муайян кардан ва ҳисоб кардани нишондиҳандаҳои

инкишофи ҷисмонии кӯдаки солим. Намунаҳои афзоиши вазн ва дарозии бадан дар соли аввали ҳаёт. афзоиши ҳармоҳаи вазни бадан дар кӯдаки бармаҳал дар соли аввали ҳаёт. Андозаи қад: кӯдакони навзод ва кӯдакони то 2 сола бо истифода аз стадиометри уфуқӣ. Андозаи баландии кӯдакони аз 2 сола бо истифода аз стадиометри амудӣ. Андозаи сар ва қафаси сина. Андозаи вазни бадан дар тарозӯи электронӣ дар навзодон. Андозаи вазни бадан дар кӯдакони калонсол. Усулҳои тахминии ҳисоб: арзёбии баландӣ, арзёбии гирду атрофи сар, таносуби гирду атрофи сина ба гирди сар. Арзёбии вазни бадан. Индекси фарбеҳӣ аз рӯи усули Чулицкая ва Эрисман. Арзёбии инкишофи ҷисмонии кӯдак бо истифода аз ҷадвалҳои сентили. Тағйирёбии инкишофи ҷисмонӣ.

Мавзӯи 4. Хусусиятҳои анатомия физиологии системаи асаб ва ташаккули асабию рӯҳии кӯдакон.

Хусусиятҳои анатомӣ ва физиологии системаи асаб. Омилҳои асосии хавфи пеш аз таваллуд. Хусусиятҳои асосии анатомӣ ва физиологии системаи асаби кӯдаки навзод. Омилҳои хавфи антенаталӣ. Меъёрҳои арзёбии рушди нейробиологӣ. Қобилияти моторӣ, статика. Фаъолияти рефлексӣ шартӣ. Фаъолияти олии асаб. Рефлексҳои ғайришартӣ: рефлексҳои доимӣ, рефлексҳои муваққатӣ. Рефлексҳои сутунмӯҳра. Қоидаҳои умумии муайян кардани рушди нейробиологӣ. Марҳилаҳои рушди нейробиологӣ

Мавзӯи 5. Муоинаи объективии неврологӣ дар навзодон ва кӯдакони ширмак. Инкишофи эмотсия, муошират ва ташаккули нутқ.

Қоидаҳои мониторинги кӯдакон барои инкишофи муътадили системаи асаб. Реҷаи кӯдаки солим. Реҷаи хоб. Аломатҳои хоби солим. Тарбияи равонӣ, эстетикӣ, ахлоқӣ, ҷисмонии кӯдак. Хусусиятҳои инкишофи психомотории кӯдакони навзод, кӯдакони 3-моҳа, 6-моҳа, 9-10моҳа, 1-1,5-сола, 2-3-сола. Арзёбии ҳолати рефлексҳо: пӯстӣ, виссералӣ, вегетативӣ. Нигоҳубини кӯдаки гирифтори патологияи системаи асаб. Гипертермия. Варакаи ҳарорат. Намудҳои табларза. Қоидаҳои нигоҳубини беморони табларза. Усулҳои умумии клиникӣ, неврологӣ ва лабораторӣ-инструменталии тадқиқот (тадқиқоти моеъи мағзи сар, нейросонография, электроэнцефалография, электромиография, томографияи компютерӣ, томографияи магнитӣ-резонансӣ, доплерографияи рағҳои хун).

Мавзӯи 6. Семиотикаи осебии системаи Марказии асаб дар кӯдакон. Аломатҳо ва алоимҳои осебии СМА дар кӯдакон.

Синдромҳои осеб ва бемориҳои системаи асаб: энцефалопатияҳо (стигмаҳо), гидросефалия, микросефалия, аненсефалия. Синдроми Даун:

этиология, патогенез, зуҳуроти асосии клиникӣ. Фалаҷи мағзи сар: этиология, патогенез, зуҳуроти асосии клиникӣ. Синдроми менингеалӣ, этиология, патогенез, зуҳуроти асосии клиникӣ. Этиологияи менингит , патогенез, зуҳуроти асосии клиникӣ. Ташҳиси дифференсиалии синдроми менинизм, менингитҳои чирку ва серозӣ. Техникаи анҷом додани пунксияи lumbar . Ҳолати пунксияи сутунмӯҳра. Энсефалит. Этиология, патогенез, зуҳуроти асосии клиникӣ.

Мавзӯи 7. Узвҳои ҳис. Инкишофи узвҳои ҳис. Аҳамияти импринтинг дар тарбияи инкишофи асабию рӯҳии кӯдакон.

Инкишофи соҳаи ҳассос. Органҳои эҳсосӣ. Хусусиятҳои анатомӣ ва физиологии узвҳои биниш ва шунавоӣ. Тағйирёбии рефраксия. Фотофобия. Ташаккули биниши бинокулярӣ. Дарки рангҳо. Ҳадди аксар визуалӣ. Муайян кардани функцияи визуалӣ дар навзодон ва навзодон. Канали шунавоии беруна. Муайян кардани шиддати садо дар навзодон. Вазифаи анализатори шунавоӣ. Бӯй. Таҳқиқоти маза. Ресепторҳои ҳассосияти дард. Ҳассосияти пӯст: шаклҳои морфологӣ. Ресепторҳои пӯст: ҳассосияти дард, ҳассосияти ламсӣ, терморесепторҳо, корпускулаҳои Руффинӣ ва конусҳои Краузе. Ҳассосияти дард. Усулҳои муайян кардани ҳассосияти дард.

Мавзӯи 8. Хусусиятҳои анатомии физиологии пӯст ва ҷарби зери пӯст. Семиотикаи осебии пӯст ва ҷарби зери пӯст Усулҳои муоинаи пӯст ва ҷарби зери пӯст.

Хусусиятҳои анатомӣ ва физиологии пӯст дар кӯдакон. Хусусиятҳои сохтори пӯст ва замимаҳо. Ранги пӯст ва намуди зоҳирӣ. Хусусиятҳои функционалии пӯст дар кӯдакон. Замимаҳои пӯст. Ғадудҳои равғанӣ. Ғадудҳои арақ. Мӯй. Нохунҳо. Мушкilotи асосии пӯст. Сафедшавии пӯст. Зардшавии пӯст. Сианози пӯст. Гиперемияи пӯст. Раш дар пӯст. Унсурҳои ибтидоии рағҳо. Унсурҳои дуҷумдараҷаи доғ. қабати ҷарбуи пӯст. Усулҳои омӯзиши бофтаи ҷарбуи пӯст. Дараҷаи рушд. Мутобиқати равған. Тургор бофтаҳои нарм. Синдромҳои осеби пӯст ва бофтаҳои ҷарбуи пӯст. Гирехҳои лимфатикӣ. Меъёрҳои арзёбии гирехҳои лимфатикӣ. Усули палпатсияи гирехҳои лимфаҳои периферӣ. Аномалияҳои конституционии эксудативӣ-катаралӣ. Нигоҳубини кӯдаки гирифтори беморҳои пӯст ва ҷарбуи пӯст

Мавзӯи 9. Хусусиятҳои анатомию - физиологии системаи устухону мушак дар кӯдакон. Семиотикаи осебии системаи устухону мушак.

Аҳамияти витамини Д дар устухонбандӣ.

Хусусиятҳои анатомӣ ва физиологии системаи устухон. Хусусиятҳои вобаста ба синну сол тағйирёбии таносуби бадани инсон. Хусусиятҳои сохтори устухон дар кӯдакон. Хусусиятҳои скелет дар кӯдакон. Сохтори косахонаи сар. Сохтори сутунмӯҳра. Қафаси сина. Устухонҳои косӣ. Дастҳои болоӣ ва поёӣ. Дандон. Тартиби хурӯчи дандонҳои кӯдак дар соли аввали ҳаёт. тартиби канда шудани дандонҳои кӯдак дар соли дуҷуми ҳаёт. коидаҳои муоинаи бофтаи устухони косахонаи сар. Хусусиятҳои анатомӣ ва физиологии системаи мушакҳо. Хусусиятҳои системаи мушакҳо дар кӯдакон. Нишондиҳандаҳои синну соли меъерии қувваи миёнаи мушакҳои дасти рост дар кӯдакон. Семиотикаи осебҳо ва бемориҳои системаи устухон. Рахит: этиология, патогенез, тасвири клиникӣ. Дараҷаҳои беморӣ. Сколиоз. Семиотикаи осебҳо ва бемориҳои системаи мушакҳо. Гипотония ва гипертонияи мушакҳои дастҳои боло ва поён. Усули муайян кардани аломати Говерс. Нигоҳубини кӯдаки гирифтори бемориҳои узвҳои устухону мушак.

Мавзӯи 10. Хусусиятҳои анатомию физиологии узвҳои нафас дар кӯдакон Роҳҳои нафас (бини, гулӯ, ҳалқ, нойи нафас, бронҳо, бронхиолаҳо, алвеолаҳо)

Хусусиятҳои анатомӣ ва физиологии узвҳои нафаскашӣ. Роҳҳои ҳавоӣ. Бронҳо ва бронхолитҳо. Бофтаи шуш, тартиб ва методологияи ташхиси клиникӣ. Таърихи беморӣ. Анамнези ҳаёт. Санҷиши визуалӣ. Сатҳи нафаскашӣ. Намудҳои нафаскашӣ. Палпатсия. Палпатсияи амиқ ва рӯякӣ. Перкуссия. Қоидаҳои умумии зарбаи қафаси сина. Тартиб ва методологияи ташхиси клиникӣ. Ҷамъоварии шикоятҳо. Муоинаи ҳалқ дар кӯдаки соли аввали ҳаёт. ташхиси ҳалқ дар кӯдаки калонсол. Аускултатсия. Намудҳои нафаскашии патологӣ. Хиросҳои нафас. Консепсияи норасоии нафас. Усулҳои санҷиши иловагӣ. Бемориҳои роҳҳои нафас.

Мавзӯи 11. Усулҳои муоина ва семиотикаи осебии узвҳои нафас.

Ташхисҳои асбобӣ ва лаборатории узвҳои нафас дар кӯдакон.

Семиотикаи вайронкуниҳо. Муайян кардани муқовимати қафаси сина. Қоидаҳои умумии зарбаи қафаси сина. Намудҳои зарбаи мустақим. Тартиби перкуссия. Маълумоти меъерии перкуссия. Қоидаҳо ва тартиби зарбаҳои топографӣ. Муайян кардани сарҳади болоии шуш аз пеш ва қафо. Муайян кардани паҳноии майдонҳои Koenig. Сарҳадҳои поёнии шушҳо. Қоидаҳои муайян ва тавсифи локализатсияи вайронкунии маълумотҳои перкутанӣ. Тағйирёбии садои зарбӣ (кунд, кунд, қуттӣ). Аускултатсия. Намудҳои

патологии нафаскашӣ (сахт, заиф, бронхиалӣ). Хиросҳои хушк (хурур, садо, ҳуштак). Садои иловагии патологӣ (садои фриксияи плевралӣ). Синдромҳои вайроншавии системаи нафаскашӣ.

Мавзӯи 12. Бемориҳои узвҳои нафас дар кӯдакон. Синдроми носомонии нафас.

Бемориҳои роҳҳои нафас. Бемориҳои шадиди вирусии роҳи нафас. Ринити шадид: аломатҳои клиникӣ. Фарингит шадид: аломатҳои клиникӣ. Ларингити шадид: аломатҳои клиникӣ. Буғмаи (круп) ғайриҳақиқӣ. Бронхити шадид. Аломатҳои клиникии бронхит. Этиология, аломатҳои асосии морфологӣ ва клиникии тонзиллитҳои катаралӣ, лакунарӣ ва фолликулярӣ. Пневмония, газаки шуш. Пневмонияи шадид: аломатҳои клиникӣ. Плеврит. Этиология, патогенез, аломатҳои асосии клиникӣ. Ёриҳои таъҷилӣ дар ҳолати боздошти роҳҳои нафас. Усулҳои тадқиқоти лабораторӣ, рентгенографияи қафаси сина ва КТ.

Мавзӯи 13. Хусусиятҳои анатомии физиологии узвҳои хунгард дар кӯдакон. Хунгардиши дохилибатнӣ ва навзод.

Хусусиятҳои анатомӣ ва физиологии системаи дилу рағҳо. Хунгардиши дохилибатнӣ. Хунгардиши навзод. Танзими асабҳои системаи дилу рағҳо. Хусусиятҳои функционалии системаи дилу рағҳо. Усулҳои омӯзиши системаи дилу рағҳо. Чамъоварии шикоятҳо. Санҷиши визуалӣ. Пӯрсиш. Инкишофи ҷисмонӣ ва асабҳои равонии кӯдак. Муоинаи ҷисмонӣ. Суръати набз. Муоинаи минтақаи дил. Андозаи фишори хун. Палпатсияи минтақаи дил. Палпатсияи рағҳои калон, артерияҳои периферӣ. Перкуссияи минтақаи дил. Аускултасияи дил. Дарғотҳои дил. Усулҳои ташҳисии дил.

Мавзӯи 14. Усулҳои муоина ва семиотикаи асосии осеби узвҳои хунгард.

Семиотикаи осеби системаи дилу рағҳо (сианоз, рангпардшавӣ, таппиши дил, кӯтоҳии нафас, сулфа, варам, беҳушшавӣ, таппиши дил, набзи патологӣ, ларзишҳои дил, тағйирёбии набз). Усули муайян кардани набз дар рағҳо. Усули муайян кардани таппиши дил. Палпатсияи муайян кардани варамии дил. Методологияи муайян кардани сарҳади кундии дил. Принсипҳои кундагии нисбии дил ва андозаи гардиши дил. Худуди кундагии мутлақ ва андозаҳои трансверсивии дил. Васеъ кардани сарҳадҳои тирагии нисбии дил. Пайдарҳамии аускултасияи дил. Тағйир додани садоҳои дил. Гирҷи дил. Таснифи шуришҳое, ки дар минтақаи дил шунида мешаванд. Гипертонияи артериалӣ. Гипотензияи артериалӣ. Тағйирёбии андозаи дил ва паҳноии рағҳои рағҳо. Тағйирот дар садоҳои дил. Гирҷи дил. Норасоии дил. Гипертонияи гардиши шуш. Нуқсонҳои модарзодии дил. Марҳилаҳои нокомии дил.

Мавзӯи 15. Хусусиятҳои анатомӣ, физиологӣ системаи хунофарӣ дар кӯдакон.

Ташхисҳои асбобӣ ва лаборатории системаи хунофарӣ дар кӯдакон

Системаи хун ва рағҳои хунгард. Гемопоз. Давраҳои гемопоз. Омилҳои гемопоз. Функсияҳои хун. Унсурҳои ташаккулёфтаи хун. Навъи хун, омили Rh ва системаи HLA. Хунофарии эмбрионалӣ. Хусусиятҳои анатомӣ ва физиологии мағзи устухон. Тартиб ва методологияи ташхиси клиникӣ. Диаграммаи гемопоз. Усули палпасия ва перкуссияи испурҷ. Ташхиси дифференсиалии тағйироти патологӣ дар гирехҳои лимфатикӣ. Перкуссия ва аускултатсияи гирехҳои лимфаҳои қафаси сина. Усулҳои санҷиши иловагӣ. Таҳлили умумии хун. Формулаи лейкоцитҳо. Кроссовери физиологии лейкоцитҳо. Нишондиҳандаҳои лабораторӣ, ки мубодилаи оҳанро тавсиф мекунанд. Марҳилаҳои мубодилаи оҳан. Системаи коагулятсияи хун. Ҳисобкунии хун ва давраҳои синну соли гуногун. Сатҳи таҳшиншавии эритроцитҳо. Хунофарии давраи навзодӣ. Параметрҳои хуни кӯдакони навзод. Параметрҳои хуни кӯдакони бармаҳал. Параметрҳои хуни кӯдакон дар соли аввали ҳаёт. Параметрҳои хуни кӯдакони аз 1 сола боло.

Мавзӯи 16. Усулҳои муоина ва синдромҳои асосии осеби узвҳои хунофар.

Санҷишҳо барои муқовимати девори капиллярҳо. Усули озмоиши Бозгашти лахтаи хун . Вақти тромбин . Бюркер вақти лахташавии хун . Семиотики тағйирёбии хун дар кӯдакони синну соли гуногун. Тағйирот дар ҳуҷайраҳои сурхи хун. Этиологияи камхунӣ, патогенез, тасвири клиникӣ. Таснифи камхунӣ. Хусусиятҳои камхунӣ гуногун. Параметрҳои эритроцитҳо дар баъзе камхунӣ. Эритропоз. Тағйироти патологӣ дар ҳуҷайраҳои сурхи хун. Синдроми гемолитикӣ. Омилҳои гемолитикии экзоэритроцитҳо. Намунаҳои умумии патогенез ва аломатҳои клиникӣ. Диатези геморрагикӣ. Гемофилия. Ҳуҷайраҳои сурхи хун. Лейкоцитҳо. Формулаи лейкоцитҳо. Гузариши формулаи лейкоцитҳо ба рост ва чап. Лейкоцитозҳои нейтрофил. Эозинофилия. Лимфоситоз. Плателетҳо. Этиологияи пурпура тромбоситопени, патогенез, клиника.

Мавзӯи 17. Хусусиятҳои анатомӣ физиологии системаи ҳозима дар кӯдакон

Хусусиятҳои анатомӣ ва физиологии системаи ҳозима. Хусусиятҳои физиологии холигоҳи даҳон. Ғадудҳои даҳон. Рефлексҳои макидан ва фуру бурдан. Меъда. Ҳаҷми меъда дар кӯдакони гурӯҳҳои синну соли гуногун. Қобилияти анатомии меъда дар кӯдакон. Сарпӯши мушакҳои меъда. Дастгоҳи секретории меъда. Таркиби ферментҳои меъда. Функсияи мотории меъда дар навзодон ва кӯдакони калонсол. Рӯдаҳо (лоғар ва ғафс). Ташаккул

ва нақши флораи бактериявӣ дар рӯда. Хусусиятҳои фазла, вобаста ба синну соли кӯдак. Ҷигар. Хусусиятҳои анатомӣ ва физиологии ҷигар дар навзодон.

Мавзӯи 18. Семиотикаи осебии узвҳои ҳозима.

Тартиб ва методологияи ташҳиси клиникӣ. Ҷамъовариҳои шикаҷотҳо. Ихтилоли диспепстикӣ. Таърихи беморӣ. Анамнези ҳаёт. Палпатсияи меъдаю рӯда. Майдонҳои девори пеши шикам. Палпатсияи амиқӣ ва рӯякии девори пеши шикам. Тартиби палпатсия ва меъёрҳои арзёбӣ, инчунин аломатҳои хос. Палпатсияи амиқӣ рӯдаҳо. Усули палпатсияи канорӣ поёни ҷигар. Аломати Лепин, Аломати Ортнер, Аломати Мусси, Аломати Мерфи. Перкуссияи девори пеши шикам. Сарҳади ҷигар аз рӯи Курлов. Усули флукуатсия. Усули аускултоаффикатсия. Семиотикҳои осеби узвҳои ҳозима (тағйирёбии иштиҳо, ташнагӣ, зардаҷӯшӣ). Методологияи омӯзиши узвҳои ҳозима.

Мавзӯи 19. Алоимҳои асосии узвҳои ҳозима.

Синдромҳои осеб ва бемориҳои системаи ҳозима. Синдроми "шикаҷи шадид". Этиологияи пилоростеноз ва пилороспазм, патогенез, ташҳиси дифференсиалӣ. Этиология ва патогенези гастритҳои шадид ва музмин. Усулҳои тадқиқот. Синдроми нокомии ҷигар. Этиологияи захми пептикӣ меъда ва рӯдаи дувоздаҳбарӣ, патогенез, ташҳиси дифференсиалӣ. Усулҳои иловагии тадқиқот. Рентгени узвҳои ҳозима. Холесистография. Фибрагастроскопия. Усули рН-метрикӣ дохили меъда барои омӯзиши функсияи кислотаи меъда. Ҳассосияти антибиотикҳо дар рӯдаҳо. Нишондиҳандаҳои стандартӣ интубатсияи рӯдаи duodenal. Санҷиши хун барои ташҳиси ҷигар. Санҷиши амилазаи пешоб. Таҳлили наҷосат барои тухми гелминтҳо.

Мавзӯи 20. Хусусиятҳои мубодилаи модаҳо дар кӯдакон

Метаболизм ва энергия. Хусусиятҳои вобаста ба синну сол суръати миёнаи мубодилаи модаҳои асосӣ. Метаболизи протеин. Ҳазм ва азхудкунии сафедаҳо. Маълумоти лабораторӣ. Истилоҳоти тиббӣ: нормопроteinемия, гиперпротеинемия, гипопроteinемия, диспротеинемия. Протеини С-реактивӣ. Синдромҳо ва бемориҳо. Метаболизи чарб. Хусусиятҳои мубодилаи чарбҳо дар кӯдакон. Маълумоти стандартӣ дар бораи миқдори рағанҳо ва карбогидратҳо дар хуни кӯдакон. Ҳазми рағанҳо. Маълумотҳои лабораторӣ. Семиотикаи вайронкуниҳо. Метаболизи раған. Метаболизи карбогидратҳо. Хусусиятҳои мубодилаи карбогидратҳо дар кӯдакон. Маълумоти лабораторӣ. Мубодилаи об-намак.

Механизми танзими мубодилаи обу намак. Маълумоти лабораторӣ. Нишондиҳандаҳои гематокрит вобаста ба синну сол.

Мавзӯи 21. Витаминҳо ва гиповитаминозҳо.

Аҳамияти витаминҳо барои организми инкишофёбандаи кӯдак. Талаботи ҳаррӯзаи витаминҳо барои кӯдакони солими соли аввали ҳаёт. Гурӯҳҳои витаминҳо. Вазифаҳои асосии витаминҳо. Норасоии дуюмдараҷаи эндогении витаминҳо. Гипервитаминоз, гиповитаминоз.

Мавзӯи 22. Ғизои кӯдаки солим ва қоидаҳои умумии ғизои солим.

Ғизо барои кӯдаки солим. Хусусиятҳои анатомӣ ва физиологии ғадуди шир дар давраи ширдиҳӣ. Намудҳои ғизо (табӣӣ, сунъӣ, омехта). Ғизои табӣӣ. Марҳилаҳои инкишофи ғадудҳои ширӣ ва ширдиҳӣ (мамогенез, лактогенез, галактопоз, марҳилаи автоматӣ). Қоидаҳои ба сина гузоштани кӯдак. Синамаконӣ (шири модар) Гипогалактия. Таснифи гипогалактия. Пешгирии гипогалактия. Ғайринишондод барои синамаконӣ, аз ҷониби модару кӯдак. Таркиб ва хусусиятҳои фарқкунандаи ширӣ модар. Миқдори компонентҳо ва калориянокии ширӣ сина. Миқдори сафедаҳо, равғанҳо, карбогидратҳо, витаминҳо, минералҳо.

Мавзӯи 23. Хӯрониши кӯдаки синни бармаҳал. Хӯрониши табӣӣ (шири модар).

Ғизои табӣӣ. Тартиби ғизодиҳии кӯдак. Ҳисоб кардани ҳаҷми зарурии истеъмоли ғизо. Усули ҳаҷмии ҳаҷми ғизои ҳаррӯза барои навзод. Талаботи ҳаррӯзаи энергияи кӯдак. Усули калорияи Маслов. Талаботи кӯдак ба компонентҳои асосӣ. Ҷорӣ кардани ғизои иловагӣ ҳангоми ширдиҳӣ. Нақшаи васеъ кардани менюи тахминӣ барои кӯдаки ширмак. Иловаҳои ғизоии иловагӣ барои кӯдакони то сини 1 сола. Ислоҳи ғизо. Баҳодиҳии самаранокии ғизо. Афзалиятнокии ширӣ модар.

Мавзӯи 24. Хӯрониши ғайритабӣӣ. Хӯрониши иловагӣ

Ғизои иловагӣ. Менюи тахминии барои кӯдакони аз 6 - моҳа то 12- моҳа. Формулаҳои мутобиқшудаи шир. Компонентҳои асосии сафедаҳои мутобиқшуда. Протеинҳо равғанҳо карбогидратҳо. Таркиби минералҳо дар омехтаҳои мутобиқшуда (калий, оҳан, рух, йод, калсий, фосфор). Хусусиятҳои фарқкунандаи омехтаҳои ширӣ модар аз омехтаҳои ширӣ ферментшудаи мутобиқшуда. Ғизои иловагӣ: сари вақтӣ, мувофиқ, бехатар ва дуруст воридшаванда. Хусусиятҳои қоидаҳои ворид намудани ғизои иловагӣ.

Мавзӯи 25. Хӯрониши омехта ва сунъӣ. Қоидаҳои гузаронидани хӯрониши омехта ва сунъӣ.

Хӯрониши омехта. Тафовут дар қоидаҳои ғизодихии омехта ва ҳисоби он. Усулҳои ғизодихии омехта. Сабабҳо ва нишондодҳои ғизодихии омехта. Тафовут дар қоидаҳои ғизодихии омехта ва ҳисоби он. Таносуби компонентҳои хӯрокворӣ ҳангоми ғизодихии омехта. Хусусиятҳои ғизодихии кӯдакони бармаҳал бо ғизои сунъӣ. Қоидаҳои умумии ғизодихии кӯдакон бо ғизои сунъӣ. Миқдори ҳаррӯзаи ғизо. Хусусиятҳои таркиби маҳсулоти хӯрокворӣ. Хусусиятҳои тайёр кардани хӯрокҳо ва вақти қабули онҳо.

Мавзӯи 26. Хусусиятҳои анатомия физиологии системаи пешобҳосилкунанда ва пешоббароваранда.

Системаи гурда ва пешоб. Хусусиятҳои анатомӣ ва физиологии сохтори нефрон. Хусусиятҳои ҳоси гурдаҳо пас аз таваллуд. Вазн, андоза ва шакли гурдаҳо дар навзодон. Топографияи гурдаҳо. Хусусиятҳои функционалии гурдаҳо. Сохтори гурда. Таъмини хун ба гурдаҳо ва механизми ташаккули пешоб. Филтратсияи гломерулярӣ. Функсияи концентратсияи гурдаҳо. Роҳҳои пешоб. Таъмини хун ба гурдаҳо ва механизми ташаккули glomerulus капиллярҳо. Функсияҳои гурда.

Мавзӯи 27. Семиотикаи осебии системаи пешобҳосилкунанда ва пешоббароваранда.

Диурез. Олигурияи муваққатӣ. Миқдори ҳаррӯзаи пешоб дар кӯдакони то 10 сола. Миқдори пешоб дар як рӯз вобаста ба синну соли кӯдак. Амали пешоб кардан. Методологияи тадқиқот. Пурсиш кардан. Шикоятҳо. Синдромҳои осеб ва бемориҳои узвҳои пешоб. Аломатҳои бемориҳои узвҳои пешоб. Стигмаҳои дисморфогенез. Тағйироти рафтори кӯдак ҳангоми пешоб кардан. Техникаи палпатсияи гурда. Перкуссия. Зарба задани минтақаи камар (аломати тағйирёфтаи Пастернатский). Методологияи омӯзиши нуқтаҳои пешоб. Аускултатсия. Пиелонефрити шадид ва музмин. Таснифи пиелонефрит. Этиология. патогенез. Систит шадид ва музмин. Этиология, патогенез. Норасоии шадид ва музмини гурда. Тасниф, этиология, патогенез.

Мавзӯи 28. Хусусиятҳои функционалии ҳосилшавии пешоб дар кӯдакон.

Санҷишҳои лаборатории пешоб. Муоинаи асбобии кӯдак бо патологияи системаи пешоб: фишори хун, санҷиши хун, санҷиши пешоб. Урографияи берун аз гурда. Тадқиқоти радионуклидӣ (нефрография, ултрасадо, ангиографияи рағҳои гурда, холӣ систуретрография, ситоскопия, систометрия). Таҳлили умумии пешоб. Усулҳои чамъоварии пешоб дар навзодон ва кӯдакони калонсол. Хусусиятҳои функционалии ташаккули

пешоб. Маҷмӯи равандҳои филтратсия, реабсорбсия, секретсия. Хусусиятҳои вобаста ба синну сол ҷараёни плазма. Сатҳи клиренси эндогении креатинин дар кӯдакони гурӯҳҳои синну соли гуногун.

Мавзӯи 29. Усулҳои муоинаи тадқиқоти системаи пешобҳосилкунанда пешоббароваранда.

Тартиб ва методологияи тадқиқоти клиникӣ. Шикоятҳо ва нишонаҳои беморӣ. Синдроми пешоб. Нишондиҳандаҳои миқдорӣ: диурез, диурези ҳаррӯза, полиурия, олигурия, анурия, ихтилоли пешоб (дизурия, полакиурия, нигоҳ доштани пешоб, олигурия), энурез, диурези шабонарӯзӣ. Нишондиҳандаҳои сифатӣ: нишондиҳандаҳои муқаррарии таҳлили умумии пешоб (ранг, шаффофият), ташҳиси микроскопии таҳшини пешоб. Хусусиятҳои фарқкунандаи реаксияи пешоб дар навзодон, навзодон ва кӯдакон пас аз 1 соли ҳаёт. Вазни ҳоси пешоб (давраи барвакти навзод, кӯдакӣ, 2-5 сол, зиёда аз 5 сол). Муоинаи микроскопии таҳшини пешоб. Вайрон кардани маълумоти таҳлили умумии пешоб (ранги пиво, ранги гӯшти гӯшт, ранги сурхи дурахшон, арғувони торик, гулобӣ). Шаффофияти пешоб дар шакли абрнокӣ.

Мавзӯи 30. Ташҳисҳои асбобӣ ва лаборатории системаи пешобҳосилкунанда ва пешоббароваранда дар кӯдакон.

Усулҳои иловагии ташҳиси пешоб. Таҳлили умумии пешоб дар кӯдакон. Хусусиятҳои пешоб дар кӯдакон. Унсурҳои органикии таҳшини пешоб. Таҳшини ғайриорганикӣ. Натиҷаҳои санчишҳои миқдорӣ дар кӯдакони солим. Муоинаи бактериологии пешоб. Санчишҳои функцияи гурда. Таҳлили пешоб аз рӯи Нечипоренко (ҳисоб кардани элементҳои ҳуҷайра дар 1 мл пешоб), таҳлили пешоб аз рӯи Амбург. Таҳлили пешоб барои лейкоцитҳои "фаёл" (зинда). Таҳлили пешоб мувофиқи Аддис -Каковский (ҳисоб кардани унсурҳои ҳуҷайра дар пешоб, ки дар тӯли 24 соат ҷамъоварӣ шудааст). Таҳлили пешоб барои бактериурия ва ҳассосият ба антибиотикҳо. Таҳлили пешоб мувофиқи Зимницкий. Электролитҳои хун. Фраксияҳои умумии сафеда дар пешоб.

Мавзӯи 31. Хусусиятҳои анатомияи физиологии системаи эндокринии кӯдакон.

Системаи эндокринӣ. Вазифаҳои асосии ғадудҳои эндокринӣ. Ҷадвали умумии танзими системаи эндокринӣ дар асоси принципи бозгашт. Гормонҳои гипоталамус. Гормонҳои аденогипофиз. Диаграммаи таъсири гормонҳои гипофиз. Таъсири гормонҳои сипаршакл дорой йод. Палпацияи ғадуди сипаршакл. Усули пальпацияи ғадуди сипаршакл. Синдромҳо ва

бемориҳо. Бемориҳо ва шароити ғадуи сипаршакл. Аломатҳои клиникаи гипотиреоз дар кӯдакон. Зухуроти клиникаи тиротоксикоз дар кӯдакон. Функсияҳои глюкокортикоидҳо. Зухуроти клиникаи хоси синдроми Иценко-Кушинг дар кӯдакон. Гормонҳои ҷазираҳои Лангерганс . Диабет. Диабети навъи 1 ва 2. Таъсири гормонҳои ҷинсӣ. Балоғат. Балоғати духтарон. Балоғат дар писарон. Намунаи балоғат дар кӯдакон. Гормонҳои меъдаю рӯда.

Мавзӯи 32. Хусусиятҳои анатомияю физиологияи системаи иммунӣ дар кӯдакон. Семиотикаи осебҳои асосии системаи иммунӣ.

Хусусиятҳои анатомия ва физиологияи системаи иммунӣ кӯдакон. Органҳои системаи иммунӣ. Органҳои марказии системаи иммунӣ. Органҳои периферии системаи иммунӣ. Гирехҳои лимфатикӣ. Испурҷ. Сохтори гирехҳои лимфатикӣ ва шароити патологияи он. Бофтаи лимфавии меъда ва рӯдаҳо. Антигенҳо, ҷавоби иммунӣ, иммунитет. Механизмҳои иммунӣ мушаххас ва ғайримушахасӣ. Механизми иммунитетии гуморалӣ. Хусусиятҳои дифференсиалии иммуноглобулинҳо. Иммуноглобулинҳо. Таъсири мутақобила дар реаксияҳои иммунологӣ. Реаксияҳои ҳассосияти баланд. Хусусиятҳои реактивии иммунологӣ дар кӯдакон вобаста ба синну сол. Усулҳои омӯзиши системаи иммунӣ. Семиотикҳо ва синдромҳои осеби системаи иммунӣ.

Номгӯи мавзӯҳои амалии фанни таълими асосҳои бемориҳои кӯдакона

1. Шиносӣ бо фанни таълимӣ асосҳои бемориҳои кӯдакона . Мақсади омӯзиши фан. Мавқеи фан дар сохтори таълим.
2. Давраҳои синни кӯдаки ва таснифи онҳо.
3. Инкишофи ҷисмонии кӯдакон. Усулҳои гузаронидани ҷенакҳои антропометрӣ ва баҳодиҳӣ ба инкишофи ҷисмоии навзодон ва кӯдакон.
4. Хусусиятҳои анатомияю физиологияи системаи асаб ва ташаккули асабию рӯҳии кӯдакон.
5. Муоинаи объективии неврологӣ дар навзодон ва кӯдакони ширмак. Инкишофи эмотсия, муошират ва ташаккули нутқ.
6. Семиотикаи осебии системаи Марказии асаб дар кӯдакон. Аломатҳо ва алоимҳои осебии СМА дар кӯдакон.
7. Узвҳои ҳис. Инкишофи узвҳои ҳис. Аҳамияти импринтинг дар тарбияи инкишофи асабию рӯҳии кӯдакон.
8. Хусусиятҳои анатомияю физиологияи пӯст ва ҷарби зери пӯст. Семиотикаи осебии пӯст ва ҷарби зери пӯст. Усулҳои муоинаи пӯст ва ҷарби зери пӯст.
9. Хусусиятҳои анатомияю-физиологияи системаи устухону мушак дар кӯдакон. Семиотикаи осебии системаи устухону мушак. Аҳамияти витамини Д дар устухонбандӣ.

10. Хусусиятҳои анатомию физиологии узвҳои нафас дар кӯдакон. Роҳҳои нафас (бини, гулӯ, ҳалқ, нойи нафас, бронхҳо, бронхиолаҳо, алвеолаҳо).
11. Усулҳои муоина ва семиотикаи осебии узвҳои нафас.
Ташхисҳои асбобӣ ва лаборатории узвҳои нафас дар кӯдакон.
12. Бемориҳои узвҳои нафас дар кӯдакон. Синдроми носомонии нафас.
13. Хусусиятҳои анатомию физиологӣ узвҳои хунгард дар кӯдакон.
Хунгардиши дохили батнӣ ва навзод.
14. Усулҳои муоина ва семиотикаи асосии осеби узвҳои хунгард.
15. Хусусиятҳои анатомӣ, физиологӣ системаи хунофарӣ дар кӯдакон.
Ташхисҳои асбобӣ ва лаборатории системаи хунофарӣ дар кӯдакон.
16. Усулҳои муоина ва синдромҳои асосии осеби узвҳои хунофар.
17. Хусусиятҳои анатомию физиологии системаи ҳозима дар кӯдакон
18. Семиотикаи осебии узвҳои ҳозима.
19. Алоимҳои асосии узвҳои ҳозима.
20. Хусусиятҳои мубодилаи модаҳо дар кӯдакон.
21. Витаминҳо ва гиповитаминозҳо.
22. Ғизои кӯдаки солим. Қоидаҳои умумии ғизои солим.
23. Хӯрониши кӯдаки синни бармаҳал. Хӯрониши табиӣ (шири модар).
24. Хӯрониши ғайритабиӣ. (Ғизои иловагӣ). Қоидаҳои умумии ғизои иловагӣ.
25. Хӯрониши омехта ва сунъӣ. Қоидаҳои гузаронидани хӯрониши омехта ва сунъӣ.
26. Хусусиятҳои анатомию физиологии системаи пешобҳосилкунанда ва пешоббароваранда.
27. Семиотикаи осебии системаи пешобҳосилкунанда ва пешоббароваранда.
28. Хусусиятҳои функционалии ҳосилшавии пешоб дар кӯдакон.
29. Усулҳои муоинаи тадқиқоти системаи пешобҳосилкунанда ва пешоббароваранда.
30. Ташхисҳои асбобӣ ва лаборатории системаи пешобҳосилкунанда ва пешоббароваранда дар кӯдакон.
31. Хусусиятҳои анатомию физиологии системаи эндокринии кӯдакон.
32. Хусусиятҳои анатомию физиологии системаи иммунӣ дар кӯдакон.
Семиотикаи осебҳои асосии системаи иммунӣ.

Номгуї мавзӯҳои корҳои мустақилонаи донишҷӯён

1. Шиносӣ бо фанни таълимӣ асосҳои бемориҳои кӯдакона . Мақсади омӯзиши фан. Мавқеи фан дар сохтори таълим.
2. Давраҳои синни кӯдаки ва тавсифи онҳо. Чамъ кардани собиқа аз кӯдакон ва модари онҳо.
3. Инкишофи ҷисмонии кӯдакон. Усулҳои гузаронидани ҷенакҳои антропометрӣ ва баҳодиҳӣ ба инкишофи ҷисмоии навзодон ва кӯдакон.
4. Хусусиятҳои анатомия физиологии системаи асаб ва ташаккули асабию рӯҳии кӯдакон.
5. Муоинаи объективии неврологӣ дар навзодон ва кӯдакони ширмак. Инкишофи эмотсия, муошират ва ташаккули нутқ.
6. Семиотикаи осебии системаи Марказии асаб дар кӯдакон. Аломатҳо ва алоимҳои осебии СМА дар кӯдакон.
7. Узвҳои ҳис. Инкишофи узвҳои ҳис. Аҳамияти импринтинг дар тарбияи инкишофи асабию рӯҳии кӯдакон.
8. Хусусиятҳои анатомия физиологии пӯст ва ҷарби зерӣ пӯст. Семиотикаи осебии пӯст ва ҷарби зерӣ пӯст Усулҳои муоинаи пӯст ва ҷарби зерӣ пӯст.
9. Хусусиятҳои анатомия-физиологии системаи устухону мушак дар кӯдакон. Семиотикаи осебии системаи устухону мушак. Аҳамияти витамини Д дар устухонбандӣ.
10. Хусусиятҳои анатомия физиологии узвҳои нафас дар кӯдакон Роҳҳои нафас (бини, гулӯ, ҳалқ, нойи нафас, бронхҳо, бронхиолаҳо, алвеолаҳо).
- 11.Усулҳои муоина ва семиотикаи осебии узвҳои нафас. Ташхисҳои асбобӣ ва лаборатории узвҳои нафас дар кӯдакон.
- 12.Бемориҳои узвҳои нафас дар кӯдакон. Синдромҳои носомонии нафас.
- 13.Хусусиятҳои анатомия физиологӣ узвҳои хунгард дар кӯдакон. Хунгардиши дохили батнӣ ва навзод.
14. Усулҳои муоина ва семиотикаи асосии осеби узвҳои хунгард.
15. Хусусиятҳои анатомӣ, физиологӣ системаи хунофарӣ дар кӯдакон. Ташхисҳои асбобӣ ва лаборатории системаи хунофарӣ дар кӯдакон.
- 16.Усулҳои муоина ва синдромҳои асосии осеби узвҳои хунофар.
- 17.Хусусиятҳои анатомия физиологии системаи ҳозима дар кӯдакон
- 18.Семиотикаи осебии узвҳои ҳозима.
- 19.Алоимҳои асосии узвҳои ҳозима.
- 20.Хусусиятҳои мубодилаи модаҳо дар кӯдакон.
- 21.Витаминҳо ва гиповитаминозҳо.
- 22.Ғизои кӯдаки солим. Қоидаҳои умумии ғизои солим.
- 23.Хӯрониши кӯдаки синни бармаҳал. Хӯрониши табиӣ (шири модар).

24. Хӯрониши ғайритабӣ. (ғизои иловагӣ). Қоидаҳои умумии ғизои иловагӣ.
25. Хӯрониши омехта ва сунъӣ. Қоидаҳои гузаронидани хӯрониши омехта ва сунъӣ.
26. Хусусиятҳои анатомияи физиологияи системаи пешобҳосилкунанда ва пешоббароваранда.
27. Семиотикаи осебии системаи пешобҳосилкунанда ва пешоббароваранда.
28. Хусусиятҳои функционалии ҳосилшавии пешоб дар кӯдакон.
29. Усулҳои муоинаи тадқиқоти системаи пешобҳосилкунанда ва пешоббароваранда.
30. Таърихи асбобӣ ва лаборатории системаи пешобҳосилкунанда ва пешоббароваранда дар кӯдакон.
31. Хусусиятҳои анатомияи физиологияи системаи эндокринии кӯдакон.
32. Хусусиятҳои анатомияи физиологияи системаи иммунӣ дар кӯдакон. Семиотикаи осебҳои асосии системаи иммунӣ.

Рӯйхати адабиётҳои асосии истифодашуда

1. Адабиёти асосӣ

1. Ҳайдаров Б.М. «Бемориҳои кӯдакона». Душанбе «Маориф», 2018 г. -680 с.
2. Мухин Н.А., Моисеев В.С. Пропедевтикаи бемориҳои кӯдакона: Китоби дарси.-М.:Гэотар-Мед, 2005.-768с.
3. Мачидов А.М., Шабонов Р.З., Бобоева Л.Н. «Таълими асосҳои бемориҳои кӯдакона». Душанбе, 2011 с.
4. Бобоева Л.Н. «Бемориҳои кӯдакона». Душанбе «Маориф», 1997с. -271с
5. А.В Мазурин «Пропедевтика детских болезней» - М.: «Медицина» 1985.
6. Н.А. Геппе, Н.С. Подчерняева «Пропедевтика детских болезней» - М.: «ГЭОТАР-Медиа», 2008.

2. Адабиёти иловагӣ

1. Ивашкин В.Т., Султанов В.К. Пропедевтикаи бемориҳои кӯдакона - СПб: Питер, 2000.-384с.
2. В.И. Маколкин, С.И. Овчаренко. «Справочник по гастроэнтерологии». – М., 1976г.
3. С.Д. Подымова «Болезни печени». - М., 1984г.
4. А.М. Ногаллер, К.Ю. Юлдашев. Хронические гепатиты и циррозы печени. – М., 1977г.
5. Е.М. Тареев. «Клиническая нефрология». - М., 1983г

**БАРНОМАИ ТАЪЛИМИ АЗ ФАННИ ПЕДИЯТРИЯ БАРОИ
ДОНИШЧЌЎНИ КУРСИ ШАШУМИ ИХТИСОСИ
79010400 – КОРИ ТИББИ ТАШХИСЌ**

Сарсухан

Педиатрия (бемориҳои кӯдакона) – илм оиди сабаб, равиш, аломатҳо, ташхис, ташхиси тафриқавӣ, табобат ва пешгирии кулли бемориҳои кӯдакон мебошад. Калимаи педиатрия аз калимаи юнонӣ гирифта шуда, маънояш «pedios» кӯдак ва «iatrie» табобаткунӣ мебошад.

Педиатрия (бемориҳои кӯдакона), ҳамчун илм таърихи бисёрасраро дарбар мегирад. Дар гузашта, олимон, оиди ташаккули ин илм хизматҳои зиёде ба анҷом расониданд. Яке аз аввалинҳо, ки эътибори ҷиддӣ ба вазифа ва вайроншавии фаолияти узвҳои организми кудакон дод, ин мутафаккири бузурги ҷаҳон Абӯалӣ ибни Сино буд. Зеро ки ӯ, шакл ва сохти узвҳои инсонро, пайваста ба вазифаашон омӯхтааст ва далелҳои зиёде то ба мо омада расидаанд.

Дар солҳои охир дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳиссаи арзандаи худро дар соҳаи илми педиатрия профессорон Якубова М.М., Сангинова В.И., Кабулова С.М., Вялушкин Б.Я., Миракилова М.М., Якубова З.Х., Азизов А.А., Умарова З.К., Олимова К.С., Исмоилов К.И., Аминов Х.Ҷ., Раупов К.Р. Ҳайдаров Б.М., Бобоева Л.Н. гузоштаанд.

Курси педиатрия аз чор қисм иборат аст: 1. Азхуд кардани хусусиятҳои анатомию физиологии организми кӯдак дар ҳамаи синну сол. 2. Муоинаи кӯдакон ва ҷамъоварии собиқа (анамнез). 3. Семиотикаи (аломатшиносӣ) бемориҳо. 4. Физои парҳезӣ.

Мақсад ва омӯзиши фанни педиатрия барои ихтисосҳои кори табобатӣ -79010100, кори тибби ташхисӣ -79010400 донишҷӯёни факултети тиббии ДМТ ин аз худ кардани хусусиятҳои анатомию физиологии организми кӯдак дар ҳамаи синну сол, муоинаи кӯдакон ва ҷамъоварии собиқа (анамнез), семиотикаи (аломатшиносӣ) бемориҳои кӯдакона ва гузоштани ташхис дар кӯдаконро меомӯзад. Ба донишҷӯ додани дониш ва малакаи клиникӣ дар бораи бемориҳои кудакон, боназардошти талаботи тиббӣ, истифодаи дониш ҳангоми омӯзиши фанҳои клиникӣ ва ҳангоми фаъолияти амалӣ.

Фанни мазкур яке аз қисмҳои таркибии силсилаи фанҳои тахассусӣ буда, омӯзиши он ҳатмӣ мебошад. Ҳамзамон фанни бемориҳои кӯдакона ба донишҷӯён ҳам ба таври назариявӣ ва амалӣ таълим дода мешавад.

Номгӯи мавзӯҳои таълимии бемориҳои кӯдакона

Мавзӯи 1. Рахит ва бемориҳои рахитмонанд. Гипервитаминози Д. Сабаб ва тарзи пайдоиш, равиши беморӣ, табобат, роҳҳои пешгирӣ.

Рахит — бемории умумии организми кӯдак. Сабаби инкишофи рахит. Норасоии нурзанонии офтоб ва сайругашт дар ҳавои тоза. Нишонаҳои клиникӣ. Марҳила: ибтидоӣ; авҷгирӣ; сиҳатшавӣ; зухуроти боқимонда. Табобат. Муолиҷаи маҷмӯии рахит. Пешгирии рахит. **Гипервитаминози Д.** Сабаб ва омилҳои беморӣ. Равиши беморӣ. Аломатҳои беморӣ. Таснифи беморӣ. Ташхис ва ташхиси тафриқавии беморӣ. Табобати беморӣ. Корҳои имрӯзаи илмию тадқиқотии дар омӯхтани ин беморӣ.

Мавзӯи 2. Спазмофилия (шаҳак). Сабаб ва тарзи пайдоиш, равиши беморӣ, табобат, роҳҳои пешгирӣ.

Бемории рағкашӣ ё спазмофилия. Шаҳак (спазмофилия, тетанияи рахитӣ) Сабаб ва омилҳои бемории рағкашӣ ё спазмофилия. Зуд ва ногаҳонӣ зиёд шудани метаболитҳои фаъоли витамини Д дар хун Равиши беморӣ. Аломатҳои беморӣ. Шаклҳои вазнин, вазнини миёна. Таснифи беморӣ. Шаклҳои рағкашӣ: 1. Шакли маълум (манифести) - и рағкашӣ бо зухуроти: А) Ларингоспазм; Б) Спазми (қабзияти) корпопедалӣ; В) Эклампсия. 2. Шакли номаълум (ниҳонӣ, латентӣ). Ташхис ва ташхиси тафриқавии беморӣ. Аломатҳои Хвостек, феномени Труссо, аломати Маслов, феномени Люста. Табобати беморӣ.

Мавзӯи 3. Вайроншавии музмини ғизо – гипотрофия, паратрофия, гипостатура. (сабаб, тарзи пайдоиш, равиши беморӣ, табобат, роҳҳои пешгирӣ). Ғизои солим барои кӯдакони солим.

Ғизои мақсадноки кӯдакон. Талаботи муҳим барои қонегардонии инкишофи дурусти ҷисмонӣ рӯҳӣ ва ҳолати саломатии кӯдак. Талаботи кӯдаки соли аввали ҳаёт. Ғизои ратсионалии (мақсаднок) хушсифат. Афзоиши бошиддат, ташаккули суръатноки рӯҳию моторикӣ ва ҳосилшавии ҳамаи узвҳои системаҳо. Шири модар. Намуди хурониш: табиӣ, сунъӣ ва омехта.

Хурониши шири табиӣ таҳти таввасути ТУТ (Ташкилоти умумичаҳонии тандурустӣ). Шартҳои асосии солимии кӯдак. Маводҳои ғизоӣ, ки давоми 6 моҳи аввали ҳаёташ лозим. Таҷрибаи оқилонаи синамакони ва ғизои иловагӣ. Бартарияти бармаҳал гузоштани кӯдак ба синаи модар. Муҳити биологии меъерӣ дар рӯда. Миқдори иммуноглобулинҳо ва дигар омилҳои муҳофизатӣ ба зиддӣ сироятҳо.

Солимӣ, инкишофи ҷисмонӣ ва рушди умумии кӯдакон. Зиёд намудани фоиданокии минералҳо, сафедаҳо, карбогидратҳо, чарбҳо ва витаминҳо. Ғизои иловагӣ (прикорм). Ворид намудани ғизои иловагӣ. Қоидаҳои асосии дохилкунии ғизои иловагӣ: саривақтӣ, мувофиқ, бехатар, дуруст воридшаванда. Афзалиятнокии ғизои иловагӣ: вазнгирии муътадил, иштиҳои хуб, тонуси эмотсионалии хуб, наҷосати муътадил, капрограммаи муътадил. Хуруниши иловагии аввалин.

Мавзӯи 4. Нохинҷории мизоч (диатезҳо). Эксудативӣ – катаралӣ. Лимфатикӣ – гипопластикӣ. Асабӣ – артритӣ. Дерматити атопикӣ. Сабаб ва тарзи пайдоиш, равиши бемори, табобат, роҳҳои пешгирӣ.

Диатези эксудативи- катаралӣ, лимфатикӣ- гипопластикӣ ва асабӣ- артритӣ. Сабаб ва омилҳои беморӣ. Равиши беморӣ. Аломатҳои беморӣ. Таснифи беморӣ. Ташҳис ва ташҳиси тафриқавии беморӣ. Табобати беморӣ. Пешгирии беморӣ. Қорҳои имрӯзаи илмию тадқиқотии дар омӯхтани ин беморӣ. Табобат: офтобдиҳӣ аз рӯи нақша, ғизои табиӣ додан ва ҳаҷми онро зиёд кардан, ташҳиси саривақтӣ ва муолиҷаи бемориҳои ҳамроҳшуда (гиповитаминоз, камхунӣ, бемориҳои сирояткунанда). Нохинҷории мизочии асаби - буғуми (артрити) дар кӯдакони синни мактабӣ ва пубертатӣ. Дарки дерматити атопикӣ. Сабаб ва омилҳои беморӣ. Равиши беморӣ. Аломатҳои беморӣ. Таснифи беморӣ. Ташҳис ва ташҳиси тафриқавии беморӣ. Табобати беморӣ. Пешгирии беморӣ. Қорҳои имрӯзаи илмию тадқиқотии дар омӯхтани ин беморӣ. Дерматити атопикӣ (ДА) – бемории музмини алергии пуст. Ташҳис ДА кӯдакон: пайдошавӣ дар навзодӣ ва сини барвақтӣ; нохинҷорӣ доштани волидайн; хориши пӯст; морфолгияи ва чойгиршавии хоси догчаҳо; музмин ва рессидивии беморӣ; зиёдшавии микдори IgE и алергени махсуси IgE-антигенҳо дар хун.

Мавзӯи 5. Бемориҳои шадиди роҳҳои нафас (ринит, фарингит, ларингит, тонзилит). Сабаб, тарзи пайдоиш, тасниф, равиши беморӣ, табобат, роҳҳои пешгирӣ.

Намудҳои бемориҳои маъмули роҳҳои нафас ва сабабҳои онҳо. Нафастангӣ. Норасоии шуш ё гулӯ. Роҳҳои болоии нафас, трахея, бронҳо, бронхиолҳо, алвеолаҳо, плевра ва асабҳо ва мушакҳои нафаскашӣ. Аломатҳои он: сулфа, душвориҳои нафас, луоб ва нишонаҳои дигари умумӣ, аз қабилӣ дарди сар, нофаҳмиҳо, табларза, хастагӣ ва ғр. Деворҳои дохили роҳҳои нафас. Идоракунии алергия, илтиҳоби луобпарда ва бронхоспазм. Кортикостероидҳои нафаскашӣ. Бронходилататорҳо барои бартараф кардани ҳисси нафасгирӣ. Фарингит. Илтиҳоби гулӯ. Роҳҳои сироятёбӣ: хунукӣ, моноклеозӣ ё зуком.

Сироятҳои вирусӣ, бактерияҳои сӯзнок, сирояти замбӯруғӣ, аллергия ё рефлюкси гастроэзофагеалӣ. Табобат бо антибиотикҳо.

Мавзӯи 6. Бронхити шадид, музмин ва бронхити обструктивӣ дар кӯдакон.

Сабаб, тарзи пайдоиш, тасниф, равиши беморӣ, табобат, роҳҳои пешгирӣ.

Бронхити шадид, музмин ва бронхити обструктивӣ дар кӯдакон Илтиҳоби бронхҳо. Қабати найчаҳои бронхи аз ҳисоби вирусҳо, бактерияҳо ё зарраҳои ба ангебанда меоранд. Аломатҳои маъмултарини бронхитҳо. Васеъшавии бронхҳо. Бронходилататорҳо. Кортикостероидҳои нафаскашӣ. Бронхиолит. Варам кардани пардаи луобӣ дар бронхҳои хурди роҳҳои нафас дар шушҳо. Зухуроти клиникӣ. ҳолатҳои шадидтарини беморӣ. Табобат ва таснифи он. Бронхити обструктивӣ дар кӯдакон. Сабаб. Тарзи пайдоиш. Нишонаҳои клиникӣ. Табобат, Роҳҳои пешгирӣ.

Мавзӯи 7. Пневмонияи шадид дар кӯдакон. Дикқи нафас дар кӯдакон.

Сабаб, тарзи пайдоиш, тасниф, равиши беморӣ, табобат, роҳҳои пешгирӣ.

Сироятҳои шадиди вирусии роҳи нафас. аломатҳои клиникӣ, сабаб, тасниф, равиши беморӣ, табобат, роҳҳои пешгирӣ. Пневмония илтиҳоби шадиди шуш ин чараҳои илтиҳобӣ дар паренхимаи шуш. Нишонаҳои захролудшавӣ, норасоии нафас, тағйиротҳои физикалии мавзӣ, параметрҳои хосси рентгенологӣ тавсиф дода мешаванд. Пневмонияи шадид: нишонаҳои клиникӣ инҳоянд: таъби фебрилии устувор, захролудшавӣ, нишонаҳои норасоии нафаскашӣ, сояҳои иртишоҳӣ ҳангоми рентгенография ва тағйирёбии ҳуни канорӣ. Табобат. Беморони бо шаклҳои вазнин ва кӯдакони сини то яксола бистарӣ карда мешаванд. Антибиотикҳо нитрофуранҳо ва доруҳои сулфаниламидҳо истифода бурда мешаванд. Усулҳои тадқиқоти лабораторӣ, рентгенографияи сина ва ТК. Дикқи нафас. Этиология, патогенез, аломатҳои асосии клиникӣ. Ёри таъҷилӣ дар ҳолати боздошти роҳҳои нафас. Намудҳои зухуроти клиникӣ ба монанди: хурӯҷ, сулфа, дарди гулӯ, атса ва табларза. Табобат ва пешгирии он.

Мавзӯи 8. Камхунӣ (анемия) дар кӯдакон. Камхунии норасоии аз оҳан, сафеда ва витаминҳо дар кӯдакон. Сабаб ва тарзи пайдоиш, равиши беморӣ, табобат, роҳҳои пешгирӣ

Анемияҳо, сабабҳои норасоии омилҳои гемопозитикӣ: норасоии оҳан; норасоии сафеда; норасоии витаминҳо. Анемияҳои дефитситӣ дар давраи ташаккули тезутунд (соли аввали ҳаёт, давраи балоғатрасӣ). Нишонаҳои клиникӣ дар намудҳои муқаррарии анемияҳои дефитситӣ дараҷаи сабук, миёнавазнин ва вазнин. Волидайнӣ кӯдакони 5-6 моҳа Нишонаҳои

клиникӣ; сустҳолӣ, пастшавии иштиҳо, рангпаридагӣ ва нооромии кӯдак. Барои анемияи дараҷаи миёнавазнин вайроншавии айёни ҳолати бемор: сустҳолии зиёд, апатия, адинамия, пастшавии баланди иштиҳо, хушкии пӯст, тағироти зиёди муйҳо, кафидани кунҷҳои даҳон. Анемияи норасои аз оҳан. Сабаб ва омилҳои беморӣ. Равиши беморӣ. Аломатҳои беморӣ. Таснифи беморӣ. Ташҳис ва ташҳиси тафриқавии беморӣ. Табобати беморӣ. Пешгирии беморӣ. Корҳои имрӯзаи илмию тадқиқотии дар омӯхтани ин беморӣ. Анемияи норасои аз сафедаҳо. Сабаб ва омилҳои беморӣ. Равиши беморӣ. Аломатҳои беморӣ. Таснифи беморӣ. Ташҳис ва ташҳиси тафриқавии беморӣ. Табобати беморӣ. Пешгирии беморӣ. Корҳои имрӯзаи илмию тадқиқотии дар омӯхтани ин беморӣ.

Мавзӯи 9. Илтиҳоби шадид ва музмини меъда (гастрит). Заҳми меъда ва рӯда. Илтиҳоби рӯдаи дувоздаҳангушта. Сабаб, тарзи пайдоиш, равиши беморӣ, табобат, роҳҳои пешгирӣ.

бемории илтиҳоби меъда(гастрит). Сабаб ва омилҳои беморӣ. Равиши беморӣ. Аломатҳои беморӣ. Таснифи беморӣ. Ташҳис ва ташҳиси тафриқавии беморӣ. Табобати беморӣ. Пешгирии беморӣ. Корҳои имрӯзаи илмию тадқиқотии дар омӯхтани ин беморӣ. Илтиҳоби меъда (гастрит). Сабабҳои бемори: - омилҳои алиментарӣ, - омилҳои руҳию – эҳсосӣ, - дисфунксияи вегетативӣ, - сабабҳои экологӣ, - қабули дорувориҳо, - часпиши паразитҳо; - хеликобактериҳо - чубҷаи грамманфии сипаршакл; - лямблиоз; - маводҳои доруворӣ;- гармбодӣ аз хурок; - аз ғизо бой будани эпителияи қисми антралии меъда. Патогенез: ба монанди рН-и паст, ҷудошавии луоб дар ҷавоб ба ҳолатҳои ногувор. Аломатҳои бемори: шикояти қудакон ба дардҳои гуногуни интенсивӣ хангоми гуруснамони ё инки 1,5-2 соати баъд аз қабули хурок; дардҳои шабона; нопадидшавӣ ё пастшавии дард баъд аз қабули хурок; зардачуши, орукзании турш ва партофтани хурок; дард дар қисми эпигастрия; баъд аз қабули хурок дардҳои қунди нолақунанда дар қисми эпигастрали ва гирди ноф баъд аз 1-1,5 соат меғузарад. Ташҳиси тафриқавӣ: бо апендетсит, пенкреатит ва холесистит. Табобат: сабаби беморию маълум ва бартараф кардан. Пешгирии гастрит ин реча ва истеъмол кардани хӯроқи дуруст, парҳез аз осебҳои механикӣ, кимиявӣ ва ҳароратӣ.

Мавзӯи 10. Бемориҳои талхадон ва роҳҳои талхабарор. Заҳми ғайрихосии рудаи ғафс. Дискинезияи роҳҳои талхабарор. Сабаб, тарзи пайдоиш, равиши бемори, табобат, роҳҳои пешгирӣ.

Бемории талхадон ва роҳҳои талхабарор. Сабаб ва омилҳои беморӣ. Равиши беморӣ. Аломатҳои беморӣ. Таснифи беморӣ. Ташҳис ва ташҳиси тафриқавии беморӣ. Табобати беморӣ. Пешгирии беморӣ. Корҳои имрӯзаи илмию тадқиқотии дар омӯхтани ин беморӣ. Бемориҳои талхадон: дискинезияи вазифавӣ ва холесистит-холентомаҳо. Омилҳо: вайроншавии вазифа аз ҳисоби нейросеркулятори, гузаронидани гепатити шадиди вирусӣ, неврозҳо; гармбодаги аз хӯрок, паразитҳо ва ғайраҳо. Дард дар қисми зерқабурғаи рост, баъзан доими, бо дилбехузури, пасташавии иштиҳо, оғӯзани. Сабаб ва равиши бемори: микробҳои барангезанда чубчаи руда, стафилло- ва стрептококк, чубчаи домана. Сироят бо роҳҳои хунгардиш, лимфогардиш ва ғайра. Баландшавии ҳарорат, дардҳои ҳалалзананда дар қисми рости шикам ва паҳншавии онҳо бо пушт, китфи рост, қулфак, захролудии бадан, дамиши шикам, тарангшавии мушакҳои рости шикам ва ғ. Симптомҳои Мендел, Ортнер, Мерфи. Холесистити шадид: назлави (катарали), флегмонози, гангренози. Холесистити музмин: илтиҳоби музмини талхадон ва роҳҳои талхабарор. Намуди калкулезӣ ва ғайрикалкулезӣ, холесисти музмин. Корҳои имрӯзаи илмию тадқиқотии дар омӯхтани ин беморӣ.

Мавзӯи 11. Бемориҳои илтиҳоби гурда. Пиелонефрит дар кудакон. Гломерулонефрити кудакона. Сабаб, тарзи пайдоиш, равиши бемори, табобат, роҳҳои пешгирӣ.

Пиелонефрит илтиҳоби сироятӣ ҳавзаку лаълиҷаҳои гурда. Сабаб ва омилҳои беморӣ. Равиши беморӣ. Аломатҳои беморӣ. Таснифи беморӣ. Ташҳис ва ташҳиси тафриқавии беморӣ. Табобати беморӣ. Пешгирии беморӣ. Омилҳои ҳатарноки бемории пиелонефрит: ҷараёни патологияҳои зани ҳомиладор ба намуди нефропатияҳо, моилияти ирсии патологияҳои гурда, бемориҳои мубодилавӣ дар модар ва ҳешовандони наздик, одатҳои бади модар ҳангоми ҳомиладорӣ. Гурӯҳи омилҳои тамоили: тағиротҳои интра- ва экстрареналии нуқсонҳои роҳҳои пешоббарор, патологияҳои модарзодӣ ва дар ҳаёт пайдошудаи аз ҷиҳати тағиротҳои органикӣ ва функционалие, ки ба вайроншавии ҷоришавии пешоб ва ҷамъшавии он; гипервитаминози Д, бемориҳои вазнини меъдаю рӯда, дисбактериоз, кирми рӯда, бемориҳои музмини мавзевӣ, норасоии ирсии иммунӣ, энзимопатияи найҷаҳои гурда. Гломерулонефрит (ГН). Сабаб ва омилҳои беморӣ. Равиши беморӣ. Аломатҳои беморӣ. Таснифи беморӣ. Ташҳис ва ташҳиси тафриқавии беморӣ. Табобати беморӣ. Пешгирии беморӣ.

Пайдоиши гломерулонефрити диффузӣ бо бемориҳои шадид ва музмин. Сирояти стрептококкӣ ҳангоми дар меъёр будани реакивнокии иммунологӣ гломерулонефрити шадиди диффузно (шадид, чараёни пайдарпайи бемориҳо). Норасоҳои пурраи системаи иммунӣ модарзодӣ ё ирсӣ. Гузариши гломерулонефрити шадид ба дарозмудат бо бартарии равиши клиникаи ин ва ё он синдромҳо. Вобаста аз фаъолнокии чараёни патологӣ: фазаи фаъолнок, фазаи хомушӣ ва фазаи нофаъол. Гломерулонефрити шадиди диффузионӣ. Рангпаридагии рӯй, варамии пилки чашмон, миқдори пешобкунӣ. Фазаи олигоанурӣ. Корҳои имрӯзаи илмию тадқиқотии дар омӯхтани ин беморӣ.

Мавзӯи 12. Диареяи ғайрисироятӣ дар кӯдакони сини бармаҳал.

Дисбактериоз.

Бемории диареяи ғайрисироятӣ. Сабаб ва омилҳои беморӣ. Равиши беморӣ. Аломатҳои беморӣ. Таснифи беморӣ. Ташҳис ва ташҳиси тафрикавии беморӣ. Табобати беморӣ. Пешгирии беморӣ.

Диарея ин сирояти шадид рӯда (СШР) буда, ба гурӯҳи бемориҳои, ки бо аломатҳои дарунравӣ ва қайкунӣ дохил мешавад. Диареяи ғайрисироятӣ бо барангезандаҳои энтеробактерияҳо, микроорганизмҳо ва вирусҳо ба вучуд меояд. Роҳҳои гузариши беморӣ ин фазлавӣ – даҳонӣ, алоқаи маишӣ бо воситаи ғизо, об. Давраи ноаёнӣ аз якчанд соат то 7 рӯз давом медиҳад. Аз ҳама синдроми асосии диарея ин интоксикатсияи организм, вайрон шудани роҳҳои системаи ҳозима ва синдроми эксикоз мебошад. Табобати диарея бояд дар умум буда бо воситаи бактериофагҳо ва ферментҳо табобат карда шуда, ҳангоми синдроми эксикоз регидрататсия бо воситаи регидрон гузаронида мешавад. (маҳлули намк ва шакар). Корҳои имрӯзаи илмию тадқиқотии дар омӯхтани ин беморӣ.

Мавзӯи 13. Ташкил намудани хизматрасонии ёрии тиббии ба навзодон.

Хусусиятҳои анатомӣ ва физиологии кӯдакони расид ва норасид.

Шӯъбаи навзод: сохтор, ташкили шароит. Ҳарорат дар шӯъбаҳои навзодон, ташкили ҳолати гигиению санитарӣ. Муоинаи кӯдаки навзод дар шӯъбаҳои зоиши таваллудхона, сохтори таваллудхона, муоинаи ибтидоии навзод, антропометрияи навзод. Нигоҳубини ҳаррӯзаи кӯдаки солими навзод дар шӯъбаҳои навзодони таваллудхона. Муоинаи навзодон, эмгузаронии навзодон, ғизои кӯдаки навзод. Принципиҳои нигоҳубини навзод ва кӯдакони ширмак. Давраҳои сини кӯдакӣ ва таснифи онҳо. Шартҳои асосии инкишофи муътадили кӯдак, речаи дуруст, шири табиӣ ва нигоҳубини мунтазам. Принципиҳои синамакони самаранок. Нигоҳубин ва табобатӣ кӯдакони норасид дар таваллудхона (кувез).

Хусусиятҳои анатомӣ ва физиологии кӯдакони норасид. Ғизодиҳии кӯдакони норасид. Миқдори ғизои кӯдаки норасид.

Мавзӯи 14. Гипоксияи ҷанин ва асфиксияи навзод. Тарзи пайдоиш. Нишонаҳои клиникӣ, ташҳис, табобат ва оризаҳо.

Гипоксияи ҷанин. Сабабҳо ва омилҳои хавф. Патогенез. Аломатҳои гипоксияи ҷанин. Ташҳис. Табобати гипоксияи ҷанин. Пешгирӣ. Гипоксияи ҷанин набудани дилзанӣ, нафаскашии номунтазам. Асфиксияи навзодон. Сабабҳо ва омилҳои хавф. Патогенез. Аломатҳои асфиксияи навзод. Ташҳис. Табобати асфиксияи навзод. Пешгирӣ. набудани дилзанӣ, нафаскашии номунтазам. Намудҳои асфиксия: 1. асфиксияи ҷанинӣ, (антенаталӣ). 2. интранаталӣ (ҳангоми зоиш). вайроншавии хунгардиш, вайроншавии нафаскашӣ. Баҳодиҳӣ ба ҳолати навзод аз рӯи ҷадвали Апгар.

Мавзӯи 15. Осеби тавлидӣ. Тарзи пайдоиш, равиши беморӣ, ташҳис, табобат ва оризаҳо.

Осеби тавлидии СМА дар даври навзодӣ. Сабабҳо. Давраҳои осебҳо. Табобати осеби тавлидӣ бояд сари вақт ва бе ангиизи фаъолиятҳои ҳаётан муҳим оғоз карда шавад. Чорабиниҳои табобатӣ: дегитрататсия, доруҳои зидди ихтилоҷи, пешгири кардани гипоксия. Усули оддии додани нафаси сунӣ ва маҳси дил дар навзодон.

Мавзӯи 16. Сироятҳои дохилибатнии ҷанин ва навзодон. Сабабҳои пайдоиш, муносибат ба бемор, ташҳис, ташҳиси тафриқавӣ, табобат.

Сироятҳои дохилибатнии ҷанин. Ситомегалия. Токсоплазмоз. Сурхакон. Оташаки модарзод. Герпеси оддӣ. Микоплазмоз. Сабабҳои сирояти *intrauterine*. Таснифи Аломатҳои сироятҳои дохилибаҷадонӣ. Токсоплазмози модарзодӣ, сурхчаи модарзодӣ. Ситомегалияи модарзодӣ. Сирояти герпетикии модарзодӣ.

Мавзӯи 17. Бемориҳои ғайрисироятии пӯст ва ноф дар навзодон. Сабабҳои пайдоиш, нишонаҳои клиникӣ, ташҳис, ташҳиси тафриқавӣ ва табобат.

Бемориҳои ғайрисироятии пӯст ва ноф дар навзодон: Эритемаи токсикӣ, шалҳидан, гармоба (потница), склеродерма, склерема, ҷурраи ноф. Сабабҳои бемориҳои ғайрисироятии пӯст бештар дар ҳолатҳои нигоҳубини ғайриқаноатбахши навзод. Аломатҳо: пӯст ранги сурхи баланд, яраи рӯякӣ дар пардаи лӯобӣ, аз ҳад зиёд гармшавӣ дар пӯсти бадан, гардан, дар чинҳои пӯст ҳубобчаҳои хӯрди бешумор. Табобат нигоҳубини дақиқи беҳдошти пӯст. Равғани безараркардашудаи (пахтагин). Маҳлули бобуна, булут ҳаммом. Тарбанд бо маҳлулҳои 0,5% резорсин ва 0,1% риванол. Нигоҳубини наазод.

Мавзӯи 18. Бемориҳои сироятии пӯст ва ноғ дар навзодон. Сабабҳои пайдоиш, нишонаҳои клиникӣ, таъхис, таъхиси тафриқавӣ ва таботат
Бемориҳои сироятии пӯст ва ноғ дар навзодон: пиодермия, везикулопустулёз, пседофурункулёз, омфалит, флегмона, мастити навзодон ва таафунӣ (сепсис). Сабабҳо: нигоҳубини ғайриқаноатбахш ва сироятнокии стафилакоккӣ. Пайдошавии ҳубобчаҳои наонқадар калон бо мӯхтавии зардобӣ – фассодӣ. Таботат: муолиҷаи мавзей, зиддибактериявӣ, дезинтоксикатсионӣ ва бо витаминҳо.

Мавзӯи 19 . Гемофилия. Пайдоиши беморӣ, нишонаҳои клиникӣ, таъхис, таъхиси тафриқавӣ, таботат.

Гемофилия. Сабабҳои таснифоти гемофилия. Таснифи гемофилия. Аломатҳои гемофилия. Таъхиси гемофилия. Таботати гемофилия. Пешгири.

Мавзӯи 20 . Анемияи гемолитикии ирсӣ. Сабабҳои пайдоиш, нишонаҳои клиникӣ, таъхис, таъхиси тафриқавӣ, таботат.

Анемияи гемолитикии ирсӣ. Сабабҳои анемияи ирсии гемолитикӣ. Патогенез. Таъхиси тафриқавӣ. Ферментопения, мембранопатияи ирсӣ ва гемоглобинопатияҳо. Анемияи гемолитикӣ ирсии пайдошуда. Таъхис. Таботати анемияи ирсии гемолитикӣ. Пешгирии анемияи ирсии гемолитикӣ.

Мавзӯи 21. Анемияи гемолитикии ғайриирсӣ. Сабабҳои пайдоиш, нишонаҳои клиникӣ, таъхис, таъхиси тафриқавӣ, таботат.

Анемияи гемолитикии ғайриирсӣ. Сабабҳои анемияи гемолитикии ғайриирсӣ. Патогенез. Таъхиси Анемияи гемолитикӣ ғайриирсии пайдошуда. Таъхис. Таботати анемияи гемолитикии ғайриирсӣ. Пешгирии анемияи гемолитикии ғайриирсӣ.

Мавзӯи 22 . Лейкози шадид дар кӯдакон. Сабабҳои пайдоиш, нишонаҳои клиникӣ, таъхис, таъхиси тафриқавӣ, таботат.

Таъмини ёрии паллиативӣ.

Лейкемияи шадид дар кӯдакон. Сабабҳои лейкоз дар кӯдакон. Таснифи лейкоз дар кӯдакон. Аломатҳои лейкоз дар кӯдакон. Таъхиси тафриқавии лейкоз дар кӯдакон. Таботати лейкоз дар кӯдакон. Пешгирии лейкоз дар кӯдакон.

Мавзӯи 23. Пурпураи тромбоситопенӣ. Сабабҳои пайдоиш, нишонаҳои клиникӣ, таъхис, таъхиси тафриқавӣ, таботат. Таъмини ёрии паллиативӣ.
Пурпураи тромбоситопенӣ. Сабабҳои пурпураи тромбоситопенӣ дар кӯдакон. Таснифи пурпураи тромбоситопенӣ дар кӯдакон. Аломатҳои клиникии пурпураи тромбоситопенӣ дар кӯдакон. Таъхиси тафриқавии пурпураи тромбоситопенӣ дар кӯдакон. Таботати пурпураи тромбоситопенӣ дар кӯдакон. Ёрии паллиативӣ.

Мавзӯи 24 . Лимфагрануломатоз. Васкулити геморрагикӣ. Сабабҳои пайдоиш, нишонаҳои клиникӣ, таъхис, таъхиси тафриқавӣ, таъбат.

Лимфагрануломатоз. Сабабҳои лимфогрануломатоз. Таснифи лимфогрануломатоз. Нишонаҳои клиникии лимфогрануломатоз. Таъхиси тафриқавии лимфогрануломатоз. Таъбати лимфогрануломатоз. Пешгирии лимфогрануломатоз. Васкулити геморрагикӣ. Сабабҳои васкулити геморрагикӣ. Таснифи васкулити геморрагикӣ. Нишонаҳои клиникии васкулити геморрагикӣ. Таъхиси тафриқавии васкулити геморрагикӣ. Таъбати васкулити геморрагикӣ. Пешгирии васкулити геморрагикӣ.

Номи мавзӯҳои амалии фанни бемориҳои кӯдакон.

1. Рахит ва бемориҳои рахитмонанд. Гипервитаминози Д. Сабаб ва тарзи пайдоиш, равиши беморӣ, таъбат, роҳҳои пешгирӣ. Таъхиси фарқкунанда аз бемориҳои рахитмонанд.
2. Спазмофилия (шахак). Сабаб ва тарзи пайдоиш, равиши беморӣ, таъбат, роҳҳои пешгирӣ.
3. Вайроншавии музмини ғизо – гипотрофия, паратрофия, гипостатура. (сабаб, тарзи пайдоиш, равиши беморӣ, таъбат, роҳҳои пешгирӣ). Ғизои иловагӣ барои кӯдакон Таъбати парҳезӣ
4. Ноҳинҷорӣ мизоч (диатезҳо). Эксудативӣ – катаралӣ. Лимфатикӣ – гипопластикӣ. Асабӣ – артритӣ. Дерматити атопикӣ Сабаб ва тарзи пайдоиш, равиши беморӣ, таъбат, роҳҳои пешгирӣ.
5. Бемориҳои шадиди роҳҳои нафас (ринит, фарингит, ларингит, тонзилит). Сабаб, тарзи пайдоиш, тасниф, равиши беморӣ, таъбат, роҳҳои пешгирӣ.
6. . Бронхити шадид, музмин ва бронхити обструктивӣ дар кӯдакон. Сабаб, тарзи пайдоиш, тасниф, равиши беморӣ, таъбат, роҳҳои пешгирӣ
7. Пневмонияи шадид дар кӯдакон. Дикқи нафас дар кӯдакон. Сабаб, тарзи пайдоиш, тасниф, равиши беморӣ, таъбат, роҳҳои пешгирӣ.
8. Камхунӣ (анемия) дар кӯдакон. Камхунии норасои аз оҳан, сафеда ва витаминҳо дар кӯдакон. Сабаб ва тарзи пайдоиш, равиши беморӣ, таъбат, роҳҳои пешгирӣ
9. Илтиҳоби шадид ва музмини меъда (гастрит). Заҳми меъда ва рӯда. Илтиҳоби рӯдаи дувоздаҳангушта. Сабаб, тарзи пайдоиш, равиши беморӣ, таъбат, роҳҳои пешгирӣ.
10. Бемориҳои талҳадон ва роҳҳои талҳабарор. Заҳми ғайрихосии рӯдаи ғафс. Дискинезияи роҳҳои талҳабарор. Сабаб, тарзи пайдоиш, равиши беморӣ, таъбат ва роҳҳои пешгирӣ

11. Бемориҳои илтиҳоби гурда. Гломерулонефрити кудакона Пиелонефрит дар кӯдакон. Сабаб, тарзи пайдоиш, равиши беморӣ, табобат, роҳҳои пешгирӣ.
12. Диареяи ғайрисироатӣ дар кӯдакони сини бармаҳал. Дисбактериоз.
- 13.Ташкил намудани хизматрасониҳои ёрии тиббӣ ба навзодон. Хусусиятҳои анатомӣ ва физиологӣ кӯдакони расид ва норасид.
- 14.Гипоксияи ва асфиксияи навзод. Нишонаҳои клиникӣ, ташхис, табобат ва оризаҳо.
- 15.Осеби тавлидӣ.Тарзи пайдоиш, равиши беморӣ,ташхис ва табобат.
- 16.Сироятҳои дохилиибатнии ҷанин ва навзодон. Сабабҳои пайдоиш, муносибат ба бемор, ташхис, ташхиси тафриқавӣ, табобат.
- 17.Бемориҳои ғайрисироятӣ пӯст ва ноф дар навзодон. Сабабҳои пайдоиш, нишонаҳои клиникӣ, ташхис, ташхиси тафриқавӣ ва табобат.
- 18.Бемориҳои сироятӣ пӯст ва ноф дар навзодон. Сабабҳои пайдоиш, нишонаҳои клиникӣ, ташхис, ташхиси тафриқавӣ ва табобат.
- 19.Гемофилия. Пайдоиши услуб , беморӣ, ташхис, ташхиси тафриқавӣ, табобат.
- 20.Анемияи гемолитикии ирсӣ. Сабабҳои пайдоиш, нишонаҳои клиникӣ, ташхис, ташхиси тафриқавӣ, табобат.
- 21.Анемияи гемолитикии ғайриирсӣ. Сабабҳои пайдоиш, нишонаҳои клиникӣ, ташхис, ташхиси тафриқавӣ, табобат.
- 22.Лейкози шадид дар кӯдакон. Сабабҳои пайдоиш, нишонаҳои клиникӣ, ташхис, ташхиси тафриқавӣ, табобат.Таъмини ёрии паллиативӣ.
23. Пурпураи тромбоситопенӣ. Сабабҳои пайдоиш, нишонаҳои клиникӣ, ташхис, ташхиси тафриқавӣ, табобат.Таъмини ёрии паллиативӣ.
24. Лимфагрануломатоз. Васкулити геморрагикӣ. Сабабҳои пайдоиш, нишонаҳои клиникӣ, ташхис, ташхиси тафриқавӣ, табобат.

Номгуї мавзӯҳои корҳои мустақилонаи донишҷӯён

1. Рахит ва бемориҳои рахитмонанд. Гипервитаминози Д. Сабаб ва тарзи пайдоиш, равиши беморӣ, табобат, роҳҳои пешгирӣ. Ташхиси фарқкунанда аз бемориҳои рахитмонанд.
2. Спазмофилия (шаҳак). Сабаб ва тарзи пайдоиш, равиши беморӣ, табобат, роҳҳои пешгирӣ.
3. Вайроншавии музмини ғизо – гипотрофия, паратрофия, гипостатура. (сабаб, тарзи пайдоиш, равиши беморӣ, табобат, роҳҳои пешгирӣ). Ғизои иловагӣ барои кӯдакон Табобати парҳезӣ
4. Нохинҷорӣ мизоч (диатезҳо). Эксудативӣ – катаралӣ. Лимфатикӣ – гипопластикӣ. Асабӣ – артритӣ. Дерматити атопикӣ Сабаб ва тарзи пайдоиш, равиши беморӣ, табобат, роҳҳои пешгирӣ.
5. Бемориҳои шадиди роҳҳои нафас (ринит, фарингит, ларингит, тонзилит). Сабаб, тарзи пайдоиш, тасниф, равиши беморӣ, табобат, роҳҳои пешгирӣ.
6. . Бронхити шадид, музмин ва бронхити обструктивӣ дар кӯдакон. Сабаб, тарзи пайдоиш, тасниф, равиши беморӣ, табобат, роҳҳои пешгирӣ
7. Пневмонияи шадид дар кӯдакон. Дикқи нафас дар кӯдакон. Сабаб, тарзи пайдоиш, тасниф, равиши беморӣ, табобат, роҳҳои пешгирӣ.
8. Камхунӣ (анемия) дар кӯдакон. Камхунии норасои аз оҳан, сафеда ва витаминҳо дар кӯдакон. Сабаб ва тарзи пайдоиш, равиши беморӣ, табобат, роҳҳои пешгирӣ
9. Илтиҳоби шадид ва музмини меъда (гастрит). Заҳми меъда ва рӯда. Илтиҳоби рӯдаи дувоздаҳангушта. Сабаб, тарзи пайдоиш, равиши беморӣ, табобат, роҳҳои пешгирӣ.
10. Бемориҳои талҳадон ва роҳҳои талҳабарор. Заҳми ғайрихосии рӯдаи ғафс. Дискинезияи роҳҳои талҳабарор. Сабаб, тарзи пайдоиш, равиши беморӣ, табобат ва роҳҳои пешгирӣ
11. Бемориҳои илтиҳоби гурда. Гломерулонефрити кӯдакона Пиелонефрит дар кӯдакон. Сабаб, тарзи пайдоиш, равиши беморӣ, табобат, роҳҳои пешгирӣ.
12. Диареяи ғайрисироатӣ дар кӯдакони сини бармаҳал. Дисбактериоз.
13. Ташкил намудани хизматрасонии ёрии тиббӣ ба навзодон. Хусусиятҳои анатомӣ ва физиологӣ кӯдакони расид ва норасид.
14. Гипоксия ва асфиксияи навзод. Нишонаҳои клиникӣ, ташхис, табобат ва оризаҳо.
15. Осеби тавлидӣ. Тарзи пайдоиш, равиши беморӣ, ташхис ва табобат.

16. Сироятҳои дохилибатнии чанин ва навзодон. Сабабҳои пайдоиш, муносибат ба бемор, ташхис, ташхиси тафриқавӣ, табобат.
17. Бемориҳои ғайрисироятии пӯст ва ноф дар навзодон. Сабабҳои пайдоиш, нишонаҳои клиникӣ, ташхис, ташхиси тафриқавӣ ва табобат.
18. Бемориҳои сироятии пӯст ва ноф дар навзодон. Сабабҳои пайдоиш, нишонаҳои клиникӣ, ташхис, ташхиси тафриқавӣ ва табобат.
19. Гемофилия. Пайдоиши услуб, беморӣ, ташхис, ташхиси тафриқавӣ, табобат.
20. Анемияи гемолитикии ирсӣ. Сабабҳои пайдоиш, нишонаҳои клиникӣ, ташхис, ташхиси тафриқавӣ, табобат.
21. Анемияи гемолитикии ғайриирсӣ. Сабабҳои пайдоиш, нишонаҳои клиникӣ, ташхис, ташхиси тафриқавӣ, табобат.
22. Лейкози шадид дар кӯдакон. Сабабҳои пайдоиш, нишонаҳои клиникӣ, ташхис, ташхиси тафриқавӣ, табобат. Таъмини ёри паллиативӣ.
23. Пурпураи тромбоситопенӣ. Сабабҳои пайдоиш, нишонаҳои клиникӣ, ташхис, ташхиси тафриқавӣ, табобат. Таъмини ёри паллиативӣ.
24. Лимфагрануломатоз. Васкулити геморрагикӣ. Сабабҳои пайдоиш, нишонаҳои клиникӣ, ташхис, ташхиси тафриқавӣ, табобат.

Рӯйхати адабиёти тавсияшаванда

1. Адабиёти асосӣ

1. Ҳайдаров Б.М. «Бемориҳои кӯдакона». Душанбе «Маориф», 2018 г. -680 с.
2. Мухин Н.А., Моисеев В.С. Пропедевтикаи бемориҳои кӯдакона: Китоби дарси.-М.:Гэотар-Мед, 2005.-768с.
3. Мачидов А.М., Шабонов Р.З., Бобоева Л.Н. «Таълими асосҳои бемориҳои кӯдакона». Душанбе, 2011 с.
4. Бобоева Л.Н. «Бемориҳои кӯдакона». Душанбе «Маориф», 1997с. -271с

2. Адабиёти иловагӣ

1. Ивашкин В.Т., Султанов В.К. Пропедевтикаи бемориҳои кӯдакона - СПб:Питер, 2000.-384с.
2. В.И. Маколкин, С.И. Овчаренко. «Справочник по гастроэнтерологии». – М., 1976г.
3. С.Д. Подымова «Болезни печени». - М., 1984г.
4. А.М.Ногаллер, К.Ю.Юлдашев. Хронические гепатиты и циррозы печени. – М., 1977г.
5. Е.М.Тареев. «Клиническая нефрология». - М., 1983г.

БАРНОМАИ ТАЪЛИМӢ АЗ ФАННИ ТОКСИКОЛОГИЯИ КЛИНИКӢ БАРОИ ДОНИШЧӢӢНИ КУРСИ ЧОРУМИ ИХТИСОСИ 79010400 – КОРИ ТИББӢ - ТАШХИСИ

Сарсухан

Фанни токсикологияи клиникӣ аз калимаи юнонӣ гирифта шуда, (toxicon – захр) - (логия – илм) буда, хусусиятҳои моддаҳои захрдор ва таъсири онро ба организми зинда, давраҳои патологӣ захролудшавӣ, усулҳои ташхис, табобат ва пешгирии бемориҳои захролудшударо меомӯзад. Токсон калимаи моддаест, ки дар тайёр кардани тирҳои захролуд истифода мешаванд. Логос аз тарафи дигар илмест, ки маъмулан фаҳмида мешавад. Заҳрҳои саноатӣ моддаҳои кимиёвӣ, ки ҳангоми риоя накардани қоидаҳои техникаи бехатарӣ ва гигиенаи меҳнат ба организми одам зарар мерасонад. Муқаррар гаштааст, ки миқдори ками моддаҳои зарарноки маҳлул нисбат ба захираи доимии ҳуди ҳамон заҳрҳо токсикология маълумот дар бораи токсинҳо мебошад, ки махсусан дар ҳама зерфанҳои тиб, аз ҷумла тибби суддӣ ва байторӣ муфид аст. Токсикология заҳрҳои пайдоишан гуногунро тадқиқ менамояд. Дар «Вандидод»- и Авесто оид ба захролудӣ усулҳои муборизаи зидди ҳашарот, мор ва дигар чонварони заҳрнок баъзе маълумотҳо мавҷуданд. Токсикологияи клиникӣ ин як қисми тиб буда, қонунҳои таъсири моддаҳои захролудӣ ба организми одам ва моддаҳои захролуд (захролудшавӣ) мебошад. Фанни токсикологияи клиникӣ донишҳои илмиро тавсиф намуда, табиат ва тарзи амали моддаҳои захролуд ва оқибатҳои истеъмоли онҳоро аз ҷониби одамон, он пеш аз ҳама хосиятҳои кимиёвӣ онҳо ва тарзи фаъолияти онҳо дар иртибот бо муҳити органикӣ ва ғайриорганикӣ, ба ин мақсад токсикологияи клиникӣ усулҳои мураккаби ошкор, шиноختан ва типологияи моддаҳои хавфнок, инчунин сохтори кимиёвӣ онҳоро меомӯзад. Олими бузург Ренессанс Парацельс (1493-1541) аввалин шуда, дар бораи моддаҳои кимиёвӣ заҳрогин, (опиум, мышьяк, гликозидҳои сиандор, аонит, эзерин, кислотаҳои карбонин) ки вояи хӯрди он ба организми зинда ворид гашта, бемории заҳрогинро (отравления) ба вучуд меоранд маълумот додааст. Олим Платон дар бораи марги устои худ Сукрот, ки аз моддаи захролуд, ки цикуту аз растании *Conium maculatum*, ки дар таркибаш алкалоиди конин, ки блокатори гузариши торҳои системаи асабро манъ мекунад

Ба омӯзиши фанни токсикологияи клиникӣ баъзе заҳрҳою таснифоти онҳо ва захролудӣ дар тибби дунёи қадим асарҳои Дискудус ва Ҷолинус низ ба назар мерасад. Дар инкишофи токсикология ва ҷустуҷӯи подзаҳрҳо. Тарзи истифодаи онҳо ибни Сино Муҳаммад Зақарӣ Ар – Розӣ. Исмоили Ҷурҷонӣ ва дигарон аҳми арзанда лоранд. Дар Тоҷикситон ба омӯзиши токсикология дар лабораторияи химияи тиббии судӣ, шӯъбаҳои заҳршиносии Донишқадаи эпидемиология ва дорушиносии

таҷрибавии ва донишкадаи гастроэнтерологияи академияи фанҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон машғуланд.

Токсикологияи кимиёвӣ, ки ба организми одам дар чараёни кор дар истеҳсолот, токсинҳои бактериалӣ, дар бораи чамъшавии токсикантҳои гуногун дар системаҳои экологӣ асос ёфтааст. Механизмҳои концентратсияи онҳо дар занҷирҳои ғизоӣ таҳлил карда мешаванд.

Мақсади азхудкунии фанни токсикологияи клиникӣ инҳоянд: ташаккул додани фаҳмиш дар бораи робитаи ҳамаи бахшҳои токсикология, баррасии татбиқи донишҳо дар бораи равандҳои захролуд дар организм барои ташкили дурусти истеҳсолоти химиявӣ.

Мавзӯи 1. Мафҳум ва вазифаҳои фанни токсикология. Принсипҳои асосии таснифоти пайвастагиҳои захролуд.

Токсикология ҳамчун илм. Токсикология ва алоқаи он бо дигар соҳаҳои илм. Мафҳумҳои токсикология. Захрогенӣ ва захролудшавӣ. Ксенобиотикҳо. Омилҳои хавф. Намудҳои таснифоти пайвастагиҳои захрнок. Параметрҳо ва қонуниятҳои асосии токсикометрия. Муайян кардани хусусиятҳои токсикологӣ; қоидаҳои санитарияи гигиенӣ; концентратсияи максималии иҷозатдодашаванда ва муваққатан иҷозатдодашаванда.

Мавзӯи 2. Захролудшавӣ бо моддаҳои ғизоӣ.

Протеинҳо ва пептидҳои захролуд. Токсинҳои сафеда. Захролудшавӣ аз протеин. Пероксидшавии липидҳои мембранаи ҳуҷайра ҳамчун омилҳои захролудшавии дохилӣ. Гуногунӣ ва хусусиятҳои таъсири захрнокӣ метаболитҳои дуҷумдараҷа. Алкалоидҳо, микотоксинҳо, офлотоксинҳо, фикотоксинҳо. Карбогидратҳо - ҳамчун моддаҳои захролуд. Таҳаммулпазирӣ ва омилҳои таъсиррасони токсикология.

Мавзӯи 3. Захролудшавӣ бо моддаҳои органикӣ.

Захролудшавӣ бо моддаҳои органикӣ. Спиртҳои алифатикӣ, пайвастагиҳои хушбӯӣ ва полиароматӣ. пестисидҳои хлорорганикӣ. Карбогидридҳои нафтӣ. Ифлосқунандаҳои органикии доимӣ

Мавзӯи 4. Захролудшавӣ бо моддаҳои ғайриорганикӣ.

Захролудшавӣ бо моддаҳои ғайриорганикӣ. Пайвастҳои сулфур, нитроген, карбон. Захролуд будани пайвастагиҳои элементҳои гузаранда (металлҳои вазнин).

Мавзӯи 5. Захролудшавӣ бо доруҳои седативӣ.

Маълумоти умумӣ дар бораи ҳосилаҳои кислотаи барбитурӣ. Таснифи барбитуратҳо аз рӯи давомнокии амал. Токсикокинетикаи барбитуратҳо дар бадан. Механизми таъсири токсикӣ. Клиникаи

заҳролудшавӣ аз барбитурат. Синдроми асосии клиникӣ. Табобати маҷмӯии заҳролудшавӣ бо барбитуратҳо. Заҳролудшавӣ аз бензодиазепинҳо ва фенотиазинҳо. Заҳролудшавӣ бо антидепрессантҳои трициклӣ. Заҳролудшавӣ бо антигистаминҳо

Мавзӯи 6. Заҳролудшавӣ аз нӯшокиҳои спиртӣ ва ивазқунандаи он.

Машрубот ва ивазқунандаи он. Таснифи нӯшокиҳои спиртӣ. Биотрансформатсияи спирт дар организм. Клиникаи заҳролудшавии шадиди спиртӣ (комаи спиртӣ). Таъхис ва таъхиси дифференсиалӣ. Табобати комаи спиртӣ. Клиника ва таъхиси заҳролудшавӣ аз спирти метил. Табобати маҷмӯии заҳролудшавӣ аз спирти метил. Клиника ва таъхиси заҳролудшавии этиленгликол. Табобати маҷмӯии заҳролудшавии этиленгликол.

Мавзӯи 7. Паҳншавии моддаҳои заҳролуд дар табиат.

Биоаккумулятсия ва биомагнификатсияи моддаҳои заҳролуд дар табиат. Биотрансформатсия ва детоксикатсияи моддаҳои заҳролуд дар табиат.

Мавзӯи 8. Хусусиятҳои патологияи организм аз моддаҳои заҳролуд.

Асосҳои токсикокинетика. Мафҳумҳои эндо- ва экзо-интоксикация. Таъаққул ва инқишофи равандҳои токсикӣ. Хусусият ва механизми таъсири заҳронокӣ моддаҳои зараровар. Нақшаи умумӣ ва хусусиятҳои фарққунанда. Хусусиятҳои таъсири радиатсияи радиоактивӣ. Таъсири кимиёвӣ ба аҳоли ва экосистема. Дастгоҳи генетикии хуҷайра ҳамчун ҳадаф барои эндо- ва экзотоксикантҳо. Синергия ва антагонизм. Дигар шаклҳои таъсири мутақобилаи токсикантҳо. Консепсияи «Коергизм».

Номгӯи мавзӯҳои амалии фанни токсикологияи клиникӣ

1. Мафҳум ва вазифаҳои фанни токсикология. Принципиҳои асосии таснифоти пайвастагиҳои заҳролуд.
2. Заҳролудшавӣ бо моддаҳои ғизой.
3. Заҳролудшавӣ бо моддаҳои органикӣ.
4. Заҳролудшавӣ бо моддаҳои ғайриорганикӣ.
5. Заҳролудшавӣ бо доруҳои седативӣ.
6. Заҳролудшавӣ аз нӯшокиҳои спиртӣ ва ивазқунандаи он.
7. Паҳншавии моддаҳои заҳролуд дар табиат.
8. Хусусиятҳои патологияи организм аз моддаҳои заҳролуд.

Номгуї мавзуҳои корҳои муस्ताқилонаи донишҷӯён

1. Мафҳум ва вазифаҳои фанни токсикология. Принципиҳои асосии таснифоти пайвастагиҳои захролуд.
2. Захролудшавӣ бо моддаҳои ғизоӣ.
3. Захролудшавӣ бо моддаҳои органикӣ.
4. Захролудшавӣ бо моддаҳои ғайриорганикӣ.
5. Захролудшавӣ бо доруҳои седативӣ.
6. Захролудшавӣ аз нӯшокиҳои спиртӣ ва ивазкунандаи он.
7. Паҳншавии моддаҳои захролуд дар табиат.
8. Хусусиятҳои патологияи организм аз моддаҳои захролуд.

Рӯйхати адабиёти тавсияшаванда

1. Адабиёти асосӣ

1. Кундиев, Ю. И. Всасывание пестицидов через кожу и профилактика отравлений / Ю.И. Кундиев. - М.: Здоров'я, **2015**. - 200 с.
2. Эйхлер, В. Яды в нашей пище / В. Эйхлер. - М.: Мир, **2016**. - 192 с. Александер, Г. Л. Осложнения при лекарственной терапии / Г.Л. Александер. - М.: Государственное издательство медицинской литературы, **2013**. - 368 с.
2. Альберт, Э. Избирательная токсичность / Э. Альберт. - М.: Мир, **2013**. - 432 с.
3. Богоявленский, В. Ф. Острые отравления / В.Ф. Богоявленский, И.Ф. Богоявленский. - М.: Гиппократ, **2014**. - 160 с.
4. Граник, В. Г. Токсикология лекарств / В.Г. Граник. - М.: Вузовская книга, 2015. - 438 с.
5. Кадмий и беременность (эндоэкология системы "мать-плод"). - М.: Литтерра, 2013. - **543** с.
6. Клиническая токсикология лекарственных средств. Холинотропные препараты: моногр. . - М.: Лань, **2012**. - 160 с.
7. Лудевиг, Р. Острые отравления / Р. Лудевиг, К. Лос. - М.: Медицина, **2016**. - 560
8. Лууис, Дж. Линг Секреты токсикологии / Луис Дж. Линг и др. - Москва: **Машиностроение**, **2013**. - 378 с.
9. Медицинская токсикология. Национальное руководство (+ CD-ROM). - М.: ГЭОТАР-Медиа, 2014. - 952 с.
10. Метью, Дж. Элленхорн Медицинская токсикология. Диагностика и лечение отравлений у человека. В 2 томах (комплект) / Метью Дж. Элленхорн. - М.: Медицина, **2012**. - **722** с.
11. Монов, Александр Шоковые состояния при острых токсических и

аллергических заболеваниях / Александр Монов. - М.: Медицина и физкультура, **2013**. - 248 с.

12. Неотложная терапия острых отравлений и эндотоксикозов. Справочник / Под редакцией Е.А. Лужникова. - М.: Медицинское информационное агентство, **2013**. - 472 с.

13. Орлов, Б. Н. Зоотоксикология. Ядовитые животные и их яды / Б.Н. Орлов, Д.Б. Гелашвили. - Москва: Гостехиздат, **2016**. - 280 с.

154. Орлов, Н. И. Пищевые отравления и их профилактика / Н.И. Орлов. - Москва: РГГУ, **2013**. - 120 с.

2. Адабиёти иловағи

1. Острые отравления лекарственными средствами и наркотическими веществами. Часть 1. - М.: ЭЛБИ-СПб, **2013**. - 448 с.

2. Острые отравления этанолом и его суррогатами / Под редакцией Ю.Ю. Бонитенко. - Москва: Мир, **2015**. - 224 с.

3. Прикладная токсикология, №1, 2011. - М.: Велт, 2011. - **523** с.

4. Прикладная токсикология, №3, 2011. - М.: Велт, 2011. - **917** с.

5. Прикладная токсикология, №4, 2011. - М.: Велт, 2011. - **426** с.

6. Ранняя диагностика действия токсических веществ на организм. - М.: Институт экспериментальной и клинической медицины Министерства здравоохранения Эстонской ССР, **2016**. - 146 с.

7. Савчук, С. А. Хромато-масс-спектрометрический анализ в наркологической и токсикологической практике / С.А. Савчук, А.М. Григорьев. - М.: Ленанд, 2013. - 228 с.